

การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม: ด้านเด็กและเยาวชน

เสนอ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
และ มูลนิธิร็อกเกอะเฟลเลอร์

โดย

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

พิมพ์ครั้งแรก 2555

โครงการการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม (Social Return on Investment Project)

- เล่ม 1 การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
- เล่ม 2 การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม: ด้านการบริโภคอาหาร
- เล่ม 3 การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม: ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค
- เล่ม 4 การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม: ด้านผู้พิการและผู้สูงอายุ
- เล่ม 5 การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม: ด้านเด็กและเยาวชน

เสนอ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และ
มูลนิธิร็อกเกอะเฟลเลอร์

โดย สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

คณะวิจัย

ดร. วรวรรณ ชาญด้วยวิทย์	นักวิจัย (หัวหน้าโครงการ)
ดร. กรรณิการ์ ธรรมพานิชวงศ์	นักวิจัย
ดร. ณรงค์ ป้อมหลักทอง	นักวิจัย
ดร. ภูมิสิทธิ์ มหาสุวีระชัย	นักวิจัย
น.ส. พรเพ็ญ วัจจักษณ์ประเสริฐ	นักวิจัย
น.ส. วชิรี บงเจริญ	นักวิจัย
นาย ชยดล ล้อมทอง	นักวิจัย
น.ส. รัตนกรัณญ์ โรจนานุกุลพงศ์	นักวิจัย
น.ส. พัชรี วิหะกะรัตน์	นักวิจัย
น.ส. พัชราภรณ์ ไครตนารินทร์	นักวิจัย
น.ส. ปริญญารัตน์ เลี้ยงเจริญ	นักวิจัย
น.ส. ปาลิตา ปั่นคง	เลขาและผู้ประสานงาน
ดร. อติศร์ อิศรางกูร ณ อยุธยา	ที่ปรึกษา
นพ. ปิยะ หาญวรวงศ์ชัย	ที่ปรึกษา

ภาพปก: น้องต้นกล้า

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(5)
สารบัญรูป	(6)
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	(7)
1. สสส. กับการสนับสนุนงานด้านเด็กและเยาวชน	1
1.1 เนื้อหาเกี่ยวกับประเด็น/โครงการ	2
1.2 โครงการที่ศึกษา.....	6
1.3 ทบทวนวรรณกรรม	10
1.4 ขั้นตอนการวิเคราะห์ SROI.....	16
2. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการทำแผนที่ผลลัพธ์	18
2.1 การประชุมและปรึกษาผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder meeting).....	18
2.2 การวิเคราะห์ Theory of change และ แผนที่ผลลัพธ์	19
3. การเก็บข้อมูล	30
3.1 ผลลัพธ์และตัวชี้วัด.....	30
3.2 มูลค่าตัวแทนทางการเงิน (Financial Proxy)	32
3.3 Deadweight and attribution ระยะเวลาเกิดประโยชน์ และอัตราการลดลงของประโยชน์	33
4. ผลการศึกษา.....	38
4.1 ผลตอบแทนทางสังคมต่อการลงทุน	38
4.2 ส่วนแบ่งประโยชน์แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	39
4.3 การวิเคราะห์ความอ่อนไหว	40
5. ข้อเสนอแนะ	41
ภาคผนวก.....	43
ตารางการคำนวณ SROI	45
แบบสอบถาม ก แบบสอบถามเด็กระดับประถมศึกษา	47
แบบสอบถาม ข แบบสอบถามเด็กระดับมัธยมศึกษา.....	49
แบบสอบถาม ค แบบสอบถามครูหรือผู้ดูแลเด็ก.....	51
แบบสอบถาม ง แบบสอบถามผู้แทนชุมชน หรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	52
แบบสอบถาม จ แบบสอบถามผู้ทำงานให้แก่องค์กรที่ได้รับทุน	53
บรรณานุกรม.....	62

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ชุดโครงการและแผนงานหลักของ สสส. ทางด้านเด็กและเยาวชน.....	4
ตารางที่ 2 งบประมาณของการสนับสนุนโครงการด้านเด็กและเยาวชนโดยสำนัก 4.....	5
ตารางที่ 3 โครงการที่ศึกษา.....	10
ตารางที่ 4 ผลลัพธ์และตัวแทนทางการเงินของโครงการ CHANA.....	11
ตารางที่ 5 ผลลัพธ์และตัวแทนทางการเงินของโครงการ BACYP.....	13
ตารางที่ 6 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	18
ตารางที่ 7 แผนที่ผลลัพธ์	20
ตารางที่ 8 ผลลัพธ์และตัวชี้วัด.....	31
ตารางที่ 9 Outcome incidences.....	31
ตารางที่ 10 ตัวแทนทางการเงิน	34
ตารางที่ 11 Deadweight	35
ตารางที่ 12 Attribution	36
ตารางที่ 13 ระยะเวลาเกิดประโยชน์และ Drop-off	37
ตารางที่ 14 ผลการศึกษา	38
ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ความอ่อนไหว.....	40

สารบัญรูป

	หน้า
รูปที่ 1 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับเด็กและเยาวชน	25
รูปที่ 2 การเปลี่ยนแปลงกับเด็กและเยาวชนที่ทำให้พ่อแม่ไวใจในความปลอดภัยของเด็ก.....	25
รูปที่ 3 ความรู้สึกเป็นสุขเมื่อช่วยผู้อื่นที่มีปัญหา	27
รูปที่ 4 ความรู้สึกพึงพอใจในชีวิต	27
รูปที่ 5 ความรู้สึกภูมิใจในตนเอง	28
รูปที่ 6 ระดับการเปลี่ยนแปลงความสุขและสุขภาพกายก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ.....	28
รูปที่ 7 การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน	29
รูปที่ 8 ผลประโยชน์สะสมตั้งแต่ปีที่ 1 ถึงปีที่ 5	39
รูปที่ 9 ส่วนแบ่งผลประโยชน์	40

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

รายงานนี้ทำการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม หรือ Social return on investment (SROI) ของโครงการด้านเด็กและเยาวชน ที่ดำเนินการโดยสำนัก 4 ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

เนื่องจากโครงการ ชุดโครงการ และแผนงานที่รับผิดชอบโดยสำนัก 4 นั้นมีจำนวนมากในแต่ละปี การวิเคราะห์ SROI จึงจำเป็นต้องกำหนดกรอบและขอบเขตการวิเคราะห์ให้ชัดเจน คณะวิจัยจึงได้ศึกษาลักษณะของโครงการและปรึกษาหารือกับผู้รับผิดชอบโครงการในสำนัก 4 ทำการคัดเลือกโครงการที่เหมาะสมกับการศึกษา โดยมีกรอบการคัดเลือกดังนี้

- เป็นโครงการที่มีช่วงดำเนินการในช่วงปี 2551 และ 2553 และจะต้องจบภายในปี 2555
- โครงการที่คัดเลือกทั้งหมดครอบคลุมในส่วนของเด็กปฐมวัย เด็ก วัยรุ่น และเยาวชนทั้งในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษา
- ไม่รวมโครงการที่เป็นการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการโรงเรียน
- ไม่รวมโครงการที่เป็นระบบการสนับสนุนและงานวิชาการ
- เป็นโครงการขนาดใหญ่และผู้สนับสนุนโครงการเห็นว่าสามารถนำมาเป็นตัวแทนของการวิเคราะห์ SROI ในด้านเด็กและเยาวชนได้

ผลการคัดเลือกประกอบด้วย ชุดโครงการพัฒนาขีดความสามารถศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยในท้องถิ่น ชุดโครงการส่งเสริมสุขภาวะของนักเรียนโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ชุดโครงการสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก และโครงการพัฒนาศักยภาพเยาวชนผ่านกระบวนการเรียนรู้ชุมชน

การลงทุนทั้งหมดจาก สสส. มีจำนวน 90.7 ล้านบาท การลงทุนจากมูลนิธิไทยรัฐจำนวน 6.4 ล้านบาท ดังนั้น การลงทุนทั้งหมดจึงเป็น 97.1 ล้านบาท ผลประโยชน์จากการลงทุนในปีแรกเท่ากับ 227 ล้านบาท และค่อยๆ ลดลงตามความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียบางกลุ่มที่เห็นว่าผลประโยชน์มีการลดลงประมาณร้อยละ 30 ต่อปี เมื่อรวมผลประโยชน์ทั้ง 5 ปี คิดเป็นมูลค่า ณ ปี 2551 เท่ากับ 667 ล้านบาท ด้วยการใช้อัตราคิดลดร้อยละ 3 ต่อปี และทำให้ได้ SROI เท่ากับ 6.87 นั่นคือ การลงทุนด้านเด็กและเยาวชนจาก สสส. และองค์กรภาคีแต่ละบาทได้ผลตอบแทนทางสังคมประมาณ 7 บาท ผลประโยชน์ของการลงทุนประมาณร้อยละ 55 ตกแก่เด็กและเยาวชน ผู้ปกครองและชุมชนได้รับประโยชน์ประมาณร้อยละ 16

ในอนาคตควรมีการติดตามผลตอบแทนของการลงทุนด้านเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง และขยายความครอบคลุมของการวิเคราะห์ให้มากขึ้น เพื่อให้สามารถนำมาปรับปรุงกระบวนการทำงานและให้เห็นผลประโยชน์ที่ตกแก่สังคมได้อย่างชัดเจนและต่อเนื่อง

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ หรือ สสส. ได้ดำเนินงานมาเป็นเวลา 10 ปี ในแต่ละปี สสส. ได้มีกิจกรรม โครงการ ชุดโครงการ และแผนงาน ที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความพยายามในการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือการสูบบุหรี่ การพยายามรณรงค์เพื่อลดอุบัติเหตุบนท้องถนน การรณรงค์ให้คนไทยมีสุขภาพะองค์รวมที่ดีขึ้น รวมไปถึงการสนับสนุนการวิจัยเชิงวิชาการและเชิงนโยบายเพื่อให้การทำงานสร้างเสริมสุขภาพอยู่บนพื้นฐานทางวิชาการและมีการพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ

แน่นอนว่าการดำเนินงานของ สสส. ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายประการ ทั้งในด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบของ สสส. นั้นเห็นได้ทั้งที่เป็นรูปธรรม เช่น พฤติกรรมของประชาชนจำนวนมากในด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการขับขี่ยานพาหนะเปลี่ยนไป พฤติกรรมด้านโภชนาการเปลี่ยนไป ค่าใช้จ่ายเพื่อการรักษาผู้ป่วยอุบัติเหตุเปลี่ยนไป และที่เป็นนามธรรม เช่น คนในครอบครัวมีความสุขขึ้นเมื่อหัวหน้าครัวเรือนหยุดดื่มในช่วงเข้าพรรษา การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เป็นที่สังเกตได้ แต่ทว่ายังขาดมาตรวัดที่จะบอกได้ว่าการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใดและสังคมยังขาดการวัดมูลค่าของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้

แนวทางของการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม (Social return on investment, SROI) เป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้สามารถวัดผลของโครงการต่างๆ ที่มีต่อสังคม โดยการพยายามแปลงผลของการเปลี่ยนแปลงให้เป็นหน่วยวัดเดียวกับเงินตรา ถึงแม้ว่าการแปลงคุณค่าของโครงการใดโครงการหนึ่งที่มีต่อสังคมให้มีหน่วยเป็นเงินตราจะมีข้อโต้แย้งต่างๆ ได้มากมาย แต่ก็มีแนวทางที่สามารถทำให้การแปลงคุณค่านั้นมีความเป็นวิทยาศาสตร์มากขึ้น และมีเหตุมีผลมากขึ้น

ประโยชน์ที่จะได้จากการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมของกิจกรรมที่ สสส. ได้ทำไปแล้ว คือทำให้เกิดความชัดเจนในวิธีการวิเคราะห์คุณค่าของโครงการต่างๆ ต่อสังคม และทำให้เห็นประโยชน์ที่ตกแก่สังคม และบอกได้ว่าเงินลงทุนแต่ละบาทนั้นสังคมได้ผลตอบแทนเท่าใด การวิเคราะห์ที่โปร่งใสทำให้สามารถสื่อสารกับสาธารณะได้และผลของการวิเคราะห์ยังสามารถช่วยในการตัดสินใจในอนาคตว่า ควรปรับปรุงการทำงานอย่างไรเพื่อให้สังคมได้รับประโยชน์มากขึ้นและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ

การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมในชุดรายงานนี้ประกอบด้วยการวิเคราะห์ที่ครอบคลุมงาน 4 ด้านของ สสส. คือ ด้านการบริโภคอาหาร ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านผู้พิการและผู้สูงอายุ และด้านเด็กและเยาวชน ชุดรายงานจึงประกอบด้วย 5 เล่มคือ

เล่มที่ 1 การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

เล่มที่ 2 การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม: ด้านการบริโภคอาหาร

เล่มที่ 3 การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม: ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

เล่มที่ 4 การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม: ด้านผู้พิการและผู้สูงอายุ

เล่มที่ 5 การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม: ด้านเด็กและเยาวชน

รายงานเล่มนี้เป็นหนึ่งในชุดรายงานการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมสำหรับ สสส.

1. สสส. กับการสนับสนุนงานด้านเด็กและเยาวชน¹

ปัญหาทางสุขภาพสำหรับเด็กน่าจะมีผลทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เช่น ในระยะสั้นอาจมีผลถึงขั้นเสียชีวิต ในแต่ละปีมีการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุและความรุนแรงในกลุ่มเด็กจำนวนกว่า 3,400 รายต่อปี คิดเป็นอัตราการตาย 22 ต่อเด็ก 100,000 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 36 ของการเสียชีวิตทั้งหมด (อดิศักดิ์, 2553) ในระยะยาว เช่น พฤติกรรมการบริโภคที่ผิดสุขลักษณะอาจจะทำให้เป็นโรคเรื้อรังได้เมื่อเป็นผู้ใหญ่ และยังมีผลให้ไม่สามารถสอนพฤติกรรมการบริโภคที่ดีแก่ลูกหลานของตนด้วย จนอาจกลายเป็นลูกโซ่ของการบริโภคที่ผิดสุขลักษณะจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง

การสนับสนุนโครงการ ชุมโครงการ และแผนงานสำหรับเด็กและเยาวชน มีเป้าประสงค์เพื่อให้เกิดสุขภาพ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมกับครอบครัว ชุมชน และสังคมในระยะยาว และยังยืน เด็กมีการเรียนรู้ที่เร็วและง่ายกว่าวัยผู้ใหญ่ ผลที่เกิดกับเด็กคาดว่าจะมีผลต่อเนื่องไปถึงวัยผู้ใหญ่ด้วย

รายงานนี้ทำการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม หรือ Social return on investment (SROI) ของโครงการด้านเด็กและเยาวชน ที่ดำเนินการโดยสำนัก 4 ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

ในช่วงปี 2551-54 สสส. ได้สนับสนุนโครงการ ชุมโครงการ และแผนงานด้านเด็กและเยาวชนปีละประมาณ 350 ล้านบาท ในแต่ละปีมีโครงการใหม่ๆ ได้รับการสนับสนุนประมาณ 40-80 โครงการ โดยที่งบประมาณเกินครึ่งหนึ่งใช้เพื่อสนับสนุนโครงการที่มีขนาดใหญ่กว่า 10 ล้านบาท โดยลักษณะการทำงานของผู้ได้รับการสนับสนุน มักจะมีความครอบคลุมหลายกิจกรรม และหลายพื้นที่ โครงการที่มีขนาดเล็กมักเป็นโครงการที่ดำเนินในเฉพาะพื้นที่เดียวและมีกิจกรรมเน้นที่ค่อนข้างชัดเจน

1.1 เนื้อหาเกี่ยวกับประเด็น/โครงการ

โครงการ ชุมโครงการ และแผนงานด้านเด็กและเยาวชนที่รับผิดชอบโดยสำนัก 4 มีการแบ่งการสนับสนุนเป็น (1) เด็กปฐมวัย (2) วัยรุ่นและวัยเรียนในระบบสถานศึกษา (3) วัยรุ่นและวัยเรียนนอกระบบสถานศึกษา (4) เยาวชนในระบบการศึกษา (5) เยาวชนนอกระบบการศึกษา และ (6) ระบบการสนับสนุนตัวอย่างของโครงการ ชุมโครงการ หรือแผนงานหลักในกลุ่มต่างๆ ช่วงที่ผ่านมามีดังนี้

เด็กปฐมวัย

- แผนงานสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- โครงการเสริมสร้างพลังศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชน
- ชุมโครงการพัฒนาขีดความสามารถศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

¹ คณะวิจัยขอขอบคุณ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สถาบันวิจัยระบบการเรียนรู้ มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ ศูนย์วิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก สมาคมผู้บริหารโรงเรียนไทยรัฐวิทยา เครือข่ายเยาวชนสืบสานภูมิปัญญา มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม สถาบันรามจิตติ และผู้มีส่วนร่วมกับโครงการในการให้ข้อมูล และเจ้าหน้าที่ สสส. ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยนี้

วัยเรียนและวัยรุ่นในระบบการศึกษา

- แผนงานการเรียนรู้สู่สุขภาวะในสถานศึกษา
- โครงการเครือข่ายสร้างเสริมสุขภาพวัยรุ่นและหน่วยจัดการความรู้เรื่องการสร้างเสริมสุขภาพวัยรุ่น
- โครงการระบบดี โรงเรียนมีคุณภาพ และโครงการโรงเรียนเข้มแข็งด้วยการจัดการความรู้
- โครงการพัฒนาหลักสูตรลูกเสือและการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต
- ชุดโครงการส่งเสริมสุขภาวะของนักเรียนโรงเรียนไทยรัฐวิทยา
- โครงการส่งเสริม สนับสนุน และคุ้มครองสุขภาพและสิทธิมนุษยชนด้านเด็ก เยาวชน และครอบครัว
- โครงการเด็กไทยปลอดภัยและชุดโครงการสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก
- โครงการพัฒนาระบบและกลไกในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

วัยเรียนและวัยรุ่น นอกกระบวนการศึกษา

- โครงการเยาวชนสืบสานภูมิปัญญา
- โครงการพัฒนาศักยภาพเยาวชนผ่านกระบวนการเรียนรู้ชุมชน
- ชุดโครงการกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน

เยาวชนในระบบการศึกษา

- ชุดโครงการเพิ่มขีดความสามารถสู่การเป็นมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพ
- ชุดโครงการเพิ่มขีดความสามารถของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์สู่การเป็นสถาบันพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาที่มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

เยาวชน นอกกระบวนการศึกษา

- โครงการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กรเยาวชนด้านกีฬา ดนตรี และศิลปะ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- โครงการพัฒนาความสามารถขององค์กรเยาวชนระดับ อบต. สามจังหวัดชายแดนใต้

ระบบการสนับสนุน

- แผนงานติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชน และแผนงาน Child Watch

จะเห็นว่าการสนับสนุนของ สสส. เป็นทั้งโครงการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะของเด็กและเยาวชนโดยตรง และโครงการที่เกี่ยวข้องโดยอ้อม เช่น การสนับสนุนระบบโรงเรียนที่ดี เพื่อให้มีการสนับสนุนโครงการด้านสุขภาพอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง หรือการสนับสนุนการติดตามข้อมูลปัญหาเด็กและเยาวชนเพื่อช่วยเป็นฐานข้อมูลให้แก่การดำเนินการของทุกโครงการและแผนงาน ตารางที่ 1 แสดงจำนวนเงินงบประมาณของโครงการหลักเหล่านี้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโครงการหรือแผนงานที่ได้รับการสนับสนุนนั้นมักมีระยะเวลาเกิน 1 ปี และบางโครงการเมื่อจบการดำเนินงานแล้วก็ได้รับการสนับสนุนต่อเนื่องเพื่อขยายพื้นที่หรือรอบการทำงานให้กว้างขึ้น

ตารางที่ 1 ชุดโครงการและแผนงานหลักของ สสส. ทางด้านเด็กและเยาวชน

โครงการ	ผู้รับทุน	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลา
แผนงานสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัย	มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ (มสวร.)	16.0	พ.ศ. 2552-2553
โครงการเสริมสร้างพลังศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชน	มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.)	1.2	พ.ศ. 2552-2553
ชุดโครงการพัฒนาขีดความสามารถศูนย์พัฒนาเด็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	15.2	พ.ศ. 2553- กุมภาพันธ์ 2555
แผนการเรียนรู้สู่สุขภาพในสถานศึกษา	มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ (มสวร.)	58.2	พ.ศ. 2548-2551
เครือข่ายสร้างเสริมสุขภาพวัยรุ่นกับโรงเรียนแพทย์	ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย	17.5	พ.ศ. 2547-2550
หน่วยจัดการความรู้เรื่องการสร้างเสริมสุขภาพวัยรุ่น	ศูนย์สร้างเสริมสุขภาพวัยรุ่น คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี	14.9	พ.ศ. 2547-2551
โครงการระบบดี โรงเรียนมีคุณภาพและพัฒนาโรงเรียนเข้มแข็งด้วยการจัดการความรู้	มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ (มสวร.)	61.6	พ.ศ. 2548-2552
โครงการพัฒนาหลักสูตรลูกเสือและการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต	สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย	10.3	พ.ศ. 2552-2554
ชุดโครงการส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนไทยรัฐวิทยา	สมาคมผู้บริหารโรงเรียนไทยรัฐวิทยา	16.5	พ.ศ. 2552-2553
โครงการส่งเสริม สนับสนุนและคุ้มครองสุขภาพและสิทธิมนุษยชนด้านเด็ก เยาวชน และครอบครัว	มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ	54.07	พ.ศ. 2546-2553
โครงการเด็กไทยปลอดภัยและชุดโครงการสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก	ศูนย์วิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก	61.5	พ.ศ. 2546-2553
โครงการพัฒนาระบบการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม	กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	40.6	พ.ศ. 2552-2553
โครงการเยาวชนสืบสานภูมิปัญญา	วิทยาลัยการจัดการทางสังคม (วจส.)	18.9	พ.ศ. 2549-2550
ชุดโครงการพัฒนาศักยภาพเยาวชนผ่านกระบวนการเรียนรู้ชุมชน	เครือข่ายเยาวชนสืบสานภูมิปัญญา มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม	35.4	พ.ศ. 2551-2554
กลุ่มโครงการกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน		**	พ.ศ. 2552-2553
ชุดโครงการเพิ่มขีดความสามารถสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพ	มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา	64.5	พ.ศ. 2551-2553

โครงการ	ผู้รับทุน	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลา
ชุดโครงการเพิ่มขีดความสามารถของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์สู่การเป็นสถาบันพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาที่มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์	รศ. นันทนา ลามาศย์	12.5	พ.ศ. 2552-2553
ชุดโครงการเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรเยาวชนด้านกีฬา ดนตรี และศิลปะ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างสันติสุข	มูลนิธิสุข – แก้ว แก้วแดง	12.5	พ.ศ.2551
โครงการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กรเยาวชนระดับ อบต. ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างสันติสุข	มูลนิธิสุข – แก้ว แก้วแดง	36.7	พ.ศ.2550-2553
แผนงานติดตามสถานการณ์เด็กและเยาวชน และแผนงาน Child Watch	สถาบันรามจิตติ	133.4	พ.ศ. 2548-2553

** ไม่มีข้อมูลงบประมาณ

โดยรวมจำนวนโครงการ ชุดโครงการ แผนงานของสำนัก 4 มีจำนวนประมาณ 65-80 โครงการ และมียอดการใช้งบประมาณ ประมาณ 400 ล้านบาทต่อปี (ในตาราง) ยอดรวมของการสนับสนุนโครงการด้านเด็กและเยาวชนโดย สสส. ทั้งหมดนั้นมีจำนวนมากกว่านี้ เช่น โครงการเกี่ยวกับเด็กไทยไม่กินหวาน โครงการเกี่ยวกับเรื่องสุราหรือยาเสพติดที่เป็นารสนับสนุนของสำนักอื่นๆ ซึ่งไม่มีข้อมูลรวมอยู่ในตารางที่ 2 โครงการส่วนใหญ่ของสำนัก 4 มีขนาด 2 แสนถึง 5 ล้านบาท แต่เงินสนับสนุนโครงการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70) นั้นให้แก่โครงการที่มีขนาดใหญ่กว่า 10 ล้านบาท ซึ่งในแต่ละปีมีโครงการประเภทนี้ประมาณ 10 โครงการ

ตารางที่ 2 งบประมาณของการสนับสนุนโครงการด้านเด็กและเยาวชนโดยสำนัก 4

	2551	2552	2553	2554
งบประมาณทั้งหมด (บาท)	405,600,000	406,300,000	348,000,000	315,426,430
จำนวนโครงการ/ชุดโครงการ/แผนงาน	72	80	65	38
มูลค่าของโครงการจำแนกตามขนาด				
น้อยกว่า 2 แสนบาท	303,000	548,300	2,263,185	716,000
2 แสนบาท - 1 ล้านบาท	27,095,755	16,298,700	6,315,712	3,203,600
1 ล้านบาท - 5 ล้านบาท	37,921,030	43,169,965	42,928,640	17,910,130
5 ล้านบาท - 10 ล้านบาท	28,080,200	61,152,250	39,645,500	58,910,240
มากกว่า 10 ล้านบาท	312,258,810	285,097,720	257,807,920	234,686,460
สัดส่วนมูลค่าของโครงการจำแนกตามขนาด				
น้อยกว่า 2 แสนบาท	0.07	0.13	0.65	0.23
2 แสนบาท - 1 ล้านบาท	6.68	4.01	1.81	1.02
1 ล้านบาท - 5 ล้านบาท	9.35	10.63	12.34	5.68
5 ล้านบาท - 10 ล้านบาท	6.92	15.05	11.39	18.68
มากกว่า 10 ล้านบาท	76.99	70.17	74.08	74.40
จำนวนโครงการ/ชุดโครงการ/แผนงานจำแนกตามขนาด				
น้อยกว่า 2 แสนบาท	2	5	15	4
2 แสนบาท - 1 ล้านบาท	34	34	14	6
1 ล้านบาท - 5 ล้านบาท	22	18	24	7
5 ล้านบาท - 10 ล้านบาท	3	8	6	7
มากกว่า 10 ล้านบาท	11	15	6	14

ที่มา: รวบรวมจากฐานข้อมูล สสส.

1.2 โครงการที่ศึกษา

เนื่องจากโครงการ ชุดโครงการ และแผนงานที่รับผิดชอบโดยสำนัก 4 นั้นมีจำนวนมากในแต่ละปี การวิเคราะห์ SROI จึงจำเป็นต้องกำหนดกรอบและขอบเขตการวิเคราะห์ให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อมาวิเคราะห์ให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่ทำการวิเคราะห์ (1 ปี) คณะวิจัยจึงได้ศึกษาลักษณะของโครงการและปกริการร่วมกับผู้รับผิดชอบโครงการในสำนัก 4 ทำการคัดเลือกโครงการที่เหมาะสมกับการศึกษา โดยมีกรอบการคัดเลือกดังนี้

- เป็นโครงการที่มีช่วงดำเนินการในช่วงปี 2551 และ 2553 และจะต้องจบภายในปี 2555 เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ โครงการที่จบหลังจากนั้นอาจจะไม่เหมาะสมเพราะยังมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใหม่ๆ และจำนวนผลผลิตใหม่ๆ ที่ยังไม่เกิดขึ้นในขณะที่ทำการวิจัย
- โครงการที่คัดเลือกทั้งหมดครอบคลุมในส่วนของเด็กปฐมวัย เด็ก วัยรุ่น และเยาวชนทั้งในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษา
- ไม่รวมโครงการที่เป็นการพัฒนาระบบการบริหารจัดการโรงเรียน เนื่องจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักคือ นักเรียน และผู้ปกครอง ผู้ไม่ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินงาน (ซึ่งเป็นเรื่องภายในโรงเรียน) ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงผลลัพธ์ของโครงการ
- ไม่รวมโครงการที่เป็นระบบการสนับสนุนและงานวิชาการ เพราะมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกิดขึ้นในวงกว้างมาก และผู้ได้รับประโยชน์มักไม่ทราบสภาพการณ์เกี่ยวกับการมีหรือไม่มีโครงการ และไม่ทราบ attribution ของการมีโครงการ
- เป็นโครงการขนาดใหญ่และผู้สนับสนุนโครงการเห็นว่าสามารถนำมาเป็นตัวแทนของการวิเคราะห์ SROI ในด้านเด็กและเยาวชนได้

ผลการคัดเลือกประกอบด้วยโครงการและชุดโครงการดังแสดงในตารางที่ 3 โดยใช้งบประมาณสนับสนุนจาก สสส. ทั้งหมด 90.7 ล้านบาท โครงการทั้ง 4 กลุ่มนี้มีรายละเอียดการดำเนินการ ระยะเวลา ดำเนินการ และผลผลิต ดังต่อไปนี้

ชุดโครงการพัฒนาขีดความสามารถศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยในท้องถิ่น

ชุดโครงการนี้ดำเนินการในปี 2553 ถึงต้นปี 2555 โครงการมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาศักยภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านบุคลากร องค์ความรู้ ทักษะและการทำงานร่วมกับชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบและเครือข่ายให้ดีขึ้น และสามารถพัฒนาเด็กเล็กให้สมบูรณ์ตามวัยครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา

ชุดโครงการนี้มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นต้นแบบจำนวน 12 แห่ง และศูนย์ต้นแบบนี้เป็นพี่เลี้ยงให้แก่ศูนย์เครือข่ายอีกทั้งหมด 60 แห่ง ให้เป็นนักจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านเด็กของชุมชน จากการดำเนินงานชุดโครงการนอกจากจะเกิดความร่วมมือกันระหว่างศูนย์ต้นแบบและศูนย์เครือข่ายแล้ว เด็กยังได้รับการพัฒนาจากสื่อการเรียนการสอนที่ครู/ผู้ดูแลเด็กได้สร้างและประยุกต์ขึ้นมาให้เด็กได้เล่น และเรียนรู้ไปด้วย เช่น กิจกรรมลูกเสือของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบโรงเรียนนครนทีวิทยา 5 ทานสัมฤทธิ์ สื่อการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรีที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดนำมาประยุกต์ใช้และ

เผยแพร่แก่ศูนย์เครือข่าย ผลจากการพัฒนาศูนย์ทำให้เด็กสนุกสนานกับการไปเรียนหนังสือมากขึ้น ผู้ปกครองได้ทำกิจกรรมร่วมกับบุตรหลานมากขึ้น การเรียนรู้ด้านพฤติกรรมที่เสี่ยงกับสุขภาพทำให้เด็กมีความห่วงใยในสุขภาพของผู้ปกครองมากขึ้น

ชุดโครงการส่งเสริมสุขภาพะของนักเรียนโรงเรียนไทยรัฐวิทยา

ชุดโครงการนี้ดำเนินการในปี 2552 ถึง 2553 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา เป็นโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีเด็กนักเรียนตั้งแต่ปฐมวัยถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนโรงเรียนไทยรัฐวิทยาส่วนใหญ่มีรายได้น้อย ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายเล็กๆ น้อยๆ หรือรับจ้าง ทำให้ไม่มีเวลาดูแลบุตรหลานได้อย่างเต็มที่ หรือมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการดูแลสุขภาพค่อนข้างต่ำ

ชุดโครงการส่งเสริมสุขภาพะของนักเรียนโรงเรียนไทยรัฐวิทยาเป็นความร่วมมือระหว่างมูลนิธิไทยรัฐวิทยา สมาคมผู้บริหารโรงเรียนไทยรัฐวิทยาและ สสส. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองและประชาชนในชุมชน ตามหลัก 6 อ. ซึ่งประกอบด้วย อาหาร อารมณ์ ออกกำลังกาย อโรคยา อบายมุข และอนามัยสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการทั้งหมด 487 กิจกรรม โดยเป็นกิจกรรมที่แตกต่างกันไปตามที่โรงเรียนและนักเรียนมีความพร้อม เช่น

- ด้านอารมณ์ 115 กิจกรรม การจัดกิจกรรมด้านอารมณ์ส่วนใหญ่เน้นการทำสมาธิ การมีจิตอาสา การมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม
- ด้านออกกำลังกาย 93 กิจกรรม มีชมรมเต้นแอโรบิคฮูล่าฮูป ออกกำลังกายเสาชิงช้า แม่ไม้มวยไทย กีฬาสี แข่งขันกีฬาพื้นบ้านและอื่นๆ
- ด้านอาหาร 85 กิจกรรม มีการจัดอาหารกลางวันให้ถูกหลักโภชนาการ ทำแปลงเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน จัดทำเมนูสุขภาพ เฝ้าระวังด้านโภชนาการ ตรวจสอบแยกกลุ่มนักเรียนตามภาวะโภชนาการ และอื่นๆ
- ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม 77 กิจกรรม โดยมีการรณรงค์ส่งเสริมสร้างจิตสำนึกในการดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชน ปรับปรุงภูมิทัศน์ของโรงเรียน ส่งเสริมการปลูกต้นไม้
- ด้านอโรคยา 63 กิจกรรม เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาล และการเรียนรู้พิษสมุนไพรไทย
- ด้านอบายมุข 54 กิจกรรม เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการลด ละ เลิก เหล้า บุหรี่และการพนัน ของผู้ปกครองเด็กนักเรียน และการรณรงค์ให้เด็กเล่นเกมคอมพิวเตอร์น้อยลง

ชุดโครงการสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก

ชุดโครงการนี้ดำเนินการในช่วงปี 2551-53 มีเป้าหมายเพื่อลดอัตราการตายและบาดเจ็บรุนแรงในเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี และสร้างพฤติกรรมจัดการความเสี่ยง ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม การดูแลคุ้มครองในระดับครอบครัว ชุมชน หน่วยงาน และระดับนโยบาย ความครอบคลุมของโครงการประกอบด้วย

- ชุมชนปลอดภัย สร้างเสริมความปลอดภัยในชุมชน เกิดกลุ่มความปลอดภัย
- โรงเรียนปลอดภัย ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จัดระบบความปลอดภัยและสร้างนวัตกรรมความปลอดภัย โดยใช้ประเด็นการบาดเจ็บและเสียชีวิตของนักเรียนนำไปสู่การสร้างเวทีเรียนรู้และอบรม

- ศูนย์เด็กเล็กปลอดภัย สร้างนวัตกรรมความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก สร้างข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก
- ชมรมเด็กไทยปลอดภัย ปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของเด็กด้วยวิธีการ “เด็กสอนเด็ก”
- การพิเคราะห์การตายในเด็ก เก็บข้อมูลเด็กเสียชีวิตใน 7 จังหวัด มีการแต่งตั้งกรรมการพิเคราะห์การตายในเด็กแต่ละจังหวัด
- พัฒนาระบบความปลอดภัยในของเล่นและสนามเด็กเล่น จัดทำคู่มือสนามเด็กเล่น สร้างแบบคัดกรองความเสี่ยงของสนามเด็กเล่น จัดสัมมนาระดับจังหวัด เก็บข้อมูล สำรวจข้อมูลการบาดเจ็บของเด็กอายุ 1-14 ปี
- ศึกษาผลการบาดเจ็บต่อสมองในนักมวยเด็ก ในเด็กที่ชกมวยอาชีพอย่างน้อย 4 ปี
- ศึกษาความชุกของสิ่งแวดล้อมที่มีระดับสารตะกั่วสูงกว่ามาตรฐานและทำการแก้ไขเพื่อเป็นต้นแบบที่ถูกต้อง พบว่าสีทาบ้านที่ใช้ในศูนย์มีค่าตะกั่วสูงกว่ามาตรฐาน จากการศึกษาทำให้กรุงเทพมหานครมีคำสั่งให้ตรวจสอบสารตะกั่วในศูนย์เด็กเล็กทั้ง 50 ศูนย์
- เครือข่ายแนวหน้าในการจัดการความปลอดภัยในเด็ก ทั้งในระดับชุมชนและประเทศ มีการตั้งคณะอนุกรรมการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านป้องกันอุบัติเหตุและสาธารณภัย ในคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ สนับสนุนเครือข่ายสร้างเกณฑ์การประเมินด้านความปลอดภัยในศูนย์เด็กเล็ก และเกิดความร่วมมือระหว่างกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กรมอนามัย และกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

โครงการพัฒนาศักยภาพเยาวชนผ่านกระบวนการเรียนรู้ชุมชน

โครงการนี้ดำเนินการในช่วง 2551-54 โครงการให้การสนับสนุนเด็กและเยาวชนได้เรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่นของตน ด้วยการจัดกิจกรรมพิเศษนอกโรงเรียนในลักษณะค่ายให้กับเด็กและเยาวชน โดยกลุ่มเป้าหมายมีทั้งเด็กที่เรียนจบเพียงชั้นประถม เด็กที่กำลังเรียนหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน เด็กและเยาวชนที่อยู่ในระบบโรงเรียน เด็กชนบท และเด็กเมือง ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจและภาคภูมิใจในถิ่นฐานของตน มีจิตอาสา และพร้อมจะพัฒนาตัวเองไปในทางที่ดีเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชนของตนต่อไปด้วยโครงการเน้นการทำกิจกรรมผ่านกระบวนการเรียนรู้ชุมชน ส่งเสริมการสร้างสรรค์วิธีการเรียนรู้ใหม่ๆ และการพัฒนาสู่การเป็นผู้นำ

กิจกรรมที่ทำมักอาศัยครูภูมิปัญญาและผู้รู้ในชุมชนในการเชื่อมโยงเด็ก ประเด็นการเรียนรู้มีตั้งแต่เรื่องผักพื้นบ้าน อาหารพื้นเมืองอันมีรสชาติและมีคุณประโยชน์ต่อสุขภาพและปลอดภัยจากสารพิษ หรือการดูแลรักษาโรคด้วยสมุนไพรโดยหมอพื้นบ้าน การปลูกฝ้าย การทอผ้า ย้อมสีธรรมชาติ หรือการสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัยที่มีเอกลักษณ์ สอดคล้องกับธรรมชาติและสภาพแวดล้อม การสังเกตและติดตามพัฒนาการของชุมชนตนเองในอดีตถึงปัจจุบัน ตลอดจนการแสดง การละเล่น ศิลปะ ดนตรีแขนงต่างๆ ที่ให้สาระแห่งชีวิตและสุนทรียศาสตร์

โครงการนี้ประกอบด้วย 5 เครือข่ายดังนี้

1. เครือข่ายโง้งเฮียงเยาวชนสืบสานภูมิปัญญาล้านนา เน้นการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงประสานกับสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นเพื่อเชิญชวนให้นักเรียนนักศึกษาได้มาเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาล้านนา
2. เครือข่ายเยาวชนสืบสานภูมิปัญญาภาคกลางได้แก่ กลุ่มรักษ์เขาชะเมา จ.ระยอง กลุ่มเยาวชนไทยรามัญ จ.ลพบุรี
3. เครือข่ายยุวชนสร้างสรรค์สุราษฎร์ธานี จ.สุราษฎร์ธานี
4. เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรรมภาคเหนือทำกิจกรรมเกี่ยวกับการสืบสานภูมิปัญญาของชนเผ่าทางภาคเหนือในจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย
5. เครือข่ายกลุ่มสืบสานภูมิปัญญาอีสาน เช่น กลุ่มหนองบัวฮี

โดยทั้ง 5 เครือข่ายที่กล่าวมาจะมีกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ทำงานอยู่ในเครือข่ายสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง รวมทั้งหมด 60 กว่ากลุ่ม แต่ละกลุ่มมีความหลากหลายซึ่งเชื่อมโยงไปกับวิถีชีวิตที่หลากหลายของแต่ละพื้นที่ เครือข่ายต่างๆ มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน มีการทำฐานข้อมูลกลุ่มเยาวชน มีการผลิตสื่อเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่เยาวชนรวบรวมได้ มีการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับภูมิปัญญาของชุมชน และมีการเรียนรู้การพัฒนาการเป็นผู้นำ

ชุดโครงการส่งเสริมสุขภาวะของนักเรียนโรงเรียนไทยรัฐวิทยาเป็นชุดโครงการเดียวที่ได้รับการสนับสนุนจาก สสส. เป็นรอบแรก เมื่อโครงการดำเนินแล้วเสร็จในปี 2553 จึงได้รับการสนับสนุนต่อเนื่องเพื่อทำกิจกรรมอื่นๆ ต่อ ในขณะที่อีกสามชุดโครงการนั้นเป็นชุดโครงการที่ทำต่อเนื่องจากโครงการที่จบลงไปก่อนปี 2551 ซึ่งกิจกรรมอาจจะเหมือนเดิมแต่ขยายการทำงาน หรืออาจเป็นกิจกรรมที่คิดขึ้นมาใหม่ ทั้งนี้ การวิเคราะห์ SROI ในรายงานนี้เน้นเฉพาะกิจกรรมที่ทำภายใต้โครงการหรือชุดโครงการตามที่แสดงในตารางที่ 3 และถือเป็นตัวแทนของโครงการด้านเด็กและเยาวชน

ตารางที่ 3 โครงการที่ศึกษา

ชื่อโครงการหรือแผนงาน	ผู้รับทุนสนับสนุน	ปีที่ดำเนินการ	จำนวนเงินที่ได้รับ (ล้านบาท)	กิจกรรมหลักๆ
1. โครงการพัฒนาขีดความสามารถศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยในท้องถิ่น	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	53-2/55	15.2	ครู/ผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กต้นแบบ 12 แห่ง และศูนย์เครือข่าย 60 แห่งร่วมมือจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภายในศูนย์ต้นแบบมีกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ ได้แก่ การใช้รูปแบบสื่อการเรียนการสอนแบบมอนเตสเซอร์รี junior scout กิจกรรม 5 ก. 5 ส. ฯลฯ
2. ชุดโครงการส่งเสริมสุขภาวะของนักเรียนโรงเรียนไทยรัฐวิทยา	สมาคมผู้บริหารโรงเรียนไทยรัฐวิทยา	52-53	16.5	โรงเรียนไทยรัฐ 101 โรงเรียนสร้างกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน บุคลากรทางการศึกษา และชุมชนตามหลัก 6 อ. คือ ออกกำลังกาย อาหาร อารมณ์ อโรคยา อนามัยสิ่งแวดล้อม และอบายมุข รวม 487 กิจกรรม
3. ชุดโครงการสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก	ศูนย์วิจัยสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก	51-53	23.6	สร้างเครื่องมือชุมชน โรงเรียนศูนย์เด็กเล็กปลอดภัยเพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุในเด็ก ผลักดันให้หน่วยงาน/องค์กรนำนโยบายการสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็กและการปกป้องสิทธิเด็กไปใช้
4. โครงการพัฒนาศักยภาพเยาวชนผ่านกระบวนการเรียนรู้ชุมชน	เครือข่ายเยาวชนสืบสานภูมิปัญญามูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอศ.)	51-54	35.4	จัดกิจกรรมเสริมสร้างการเรียนรู้ของเยาวชนจากผู้รู้ในท้องถิ่นเชื่อมโยงเครือข่ายครูภูมิปัญญา และเครือข่ายเยาวชน และบันทึกบทเรียนองค์ความรู้ในลักษณะของลายลักษณ์อักษรขยายผลการเรียนรู้ไปสู่เยาวชน ชุมชน องค์กร หน่วยงาน

1.3 ทบทวนวรรณกรรม

การวิเคราะห์ SROI ในโครงการที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในต่างประเทศประกอบด้วยการวิเคราะห์ของประเทศอินเดีย อังกฤษ และแคนาดา ลักษณะของโครงการที่วิเคราะห์เป็นโครงการที่ครอบคลุมพื้นที่ไม่ใหญ่มากนัก และมักเป็นโครงการที่มีกิจกรรมหลักที่ชัดเจนไม่กี่กิจกรรม ประสิทธิภาพของต่างประเทศทำให้ทราบถึงการวิเคราะห์ผลลัพธ์ การคัดเลือกตัวชี้วัดผลลัพธ์ และการใช้ตัวแทนทางการเงิน

อินเดีย

ประเทศอินเดีย มีโครงการชื่อ CHANA² (แปลว่า ความหวัง) ซึ่งเป็นโครงการที่เริ่มโดย Alliance India ครอบคลุมกว่า 100 ชุมชนใน 4 รัฐ โครงการ CHANA ให้การช่วยเหลือเด็กที่ได้รับผลกระทบจาก HIV โดยมีกิจกรรมครอบคลุมตั้งแต่เรื่องโภชนาการและสุขภาพ การสนับสนุนด้านการศึกษา การพัฒนาทักษะการทำงาน แก่เยาวชน การให้คำปรึกษาด้านสังคมและจิตวิทยา การให้การสนับสนุนแก่ครอบครัวเด็ก และการสร้างรายได้

² International HIV/AIDS Alliance. 2010. Social Return on Investment: CHANA Programme.

การเก็บข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ใช้วิธีการจัดประชุมร่วมกับเด็ก 2 กลุ่ม ทั้งหมด 36 คน จัดประชุมร่วมกับผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็ก 2 กลุ่ม จำนวน 36 คน จัดประชุมร่วมกับ NGO จำนวน 25 คน และทำแบบสอบถามสัมภาษณ์เด็ก ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก และสมาชิกในครัวเรือน

การกำหนดผลลัพธ์และตัวแทนทางการเงิน (Financial proxies) ใช้กระบวนการปรึกษาร่วมกับคนในชุมชนและ NGO ที่ร่วมโครงการในเวลาทั้งหมดประมาณ 2.30 ชั่วโมง ผลลัพธ์ของโครงการสำหรับเด็กประกอบด้วย การมีสถานะสุขภาพดีขึ้น มีอนาคตในการมีรายได้เพิ่มขึ้น มีอัตราการเข้าเรียนดีขึ้น (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ผลลัพธ์และตัวแทนทางการเงินของโครงการ CHANA

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ผลลัพธ์	ตัวแทนทางการเงิน
เด็ก	สถานะสุขภาพดีขึ้น	ค่าใช้จ่ายที่ประหยัดได้จากการเจ็บป่วยน้อยลง
	มีอนาคตในการมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น	การเพิ่มขึ้นของศักยภาพในการหารายได้ผ่านการได้รับการฝึกอบรมการสร้างรายได้
	อัตราการเข้าเรียนดีขึ้น	ศักยภาพในการหารายได้ดีขึ้น
ผู้ปกครอง / ผู้ดูแลเด็ก	มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น	การเพิ่มขึ้นของศักยภาพในการหารายได้ผ่านการได้รับการฝึกอบรมการสร้างรายได้
	สถานะสุขภาพดีขึ้น	ประหยัดค่าใช้จ่ายจากยาต้านไวรัสเอชไอวี (ART) ค่าเดินทาง ค่ารักษาพยาบาล
	มีความมั่นใจมากขึ้น	ค่าใช้จ่ายในการส่งต่อ (เมื่อมารับการรักษามากขึ้น)
	มีความรู้สึกต่ำต้อยทางสังคม (stigma) ลดลง	จำนวนวันไปทำงานและค่าจ้างเฉลี่ยต่อวัน
สมาชิกในครอบครัว	สามารถหลีกเลี่ยงการเกิดวิกฤตในครอบครัว	จำนวนวันที่ไม่ต้องขาดงานเพราะปัญหาสุขภาพ
	การดูแลครอบครัวดีขึ้น	การประหยัดค่าใช้จ่ายในการจ้างคนดูแลหรือค่าใช้จ่ายรักษาพยาบาล
รัฐ (กระทรวงสาธารณสุข)	เด็กมีสุขภาพดี	การประหยัดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเกี่ยวกับ HIV

ที่มา: International HIV/AIDS Alliance. 2010.

ผลการคำนวณโดยใช้ข้อมูลปี 2550-53 ในรัฐ Maharashtra และ Andhra Pradesh พบว่าเงินที่ลงทุนไปทุกๆ US\$1 ให้ผลตอบแทนต่อสังคม US\$4 โดยที่ประมาณ 52% เป็นประโยชน์ที่ตกแก่ผู้ปกครองและผู้ให้การดูแลเด็ก และประมาณ 45% เป็นประโยชน์โดยตรงที่ตกแก่เด็กอันได้แก่ การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การมีสุขภาพที่ดีขึ้น และการมีอัตราการเข้าเรียนดีขึ้น การศึกษาได้สมมุติให้ deadweight เท่ากับ 5% และ 10% attribution เท่ากับ 25% จนถึง 70% และ drop-off เท่ากับ 10%

อังกฤษ

สำหรับสกอตแลนด์ ประเทศอังกฤษ มีโครงการ Cumbernauld Glen Mountain Biking³ ที่ให้โอกาสเด็กนักเรียนโรงเรียน Abronhill High School ได้เข้าร่วมโครงการขี่จักรยานภูเขาเพื่อเป็นส่วนหนึ่งใน

³ Greenspace Scotland, Scottish Wildlife Trust, Forestry Commission Scotland, and Scottish Natural Heritage. 2011. Social Return on Investment of Urban Nature Sites: Glen Mile Mountain Bike Trail Cumbernauld.

การเรียนวิชาพลศึกษา การเพิ่มกิจกรรมกลางแจ้งแก่เด็กและเยาวชน และเป็นการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พื้นที่ป่า ด้วยการให้มีการใช้เส้นทางที่จักรยานที่ถูกต้องไม่ทำลายป่าและมีการกำหนดระดับความยากง่ายของเส้นทางจักรยานภูเขา

เส้นทางจักรยานได้ถูกสร้างขึ้นในปี 2550 และเปิดให้ใช้ในเดือนสิงหาคม 2552 ทางโรงเรียนได้รับเงินจาก Forestry Commission Scotland เพื่อซื้อจักรยาน 24 คันรวมถึงอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยและเพื่อการจัดเก็บจักรยาน เด็กนักเรียนได้มีโอกาสเรียนการขี่จักรยานและการดูแลรักษาจักรยานในช่วงวิชาพลศึกษา นักเรียนยังได้ขี่จักรยานในเส้นทางจริงในช่วงเวลาเรียนและหลังเลิกเรียน

ช่วงเวลา que ศึกษาผลตอบแทนทางสังคมครอบคลุมเดือนสิงหาคม 2552 ถึงกรกฎาคม 2553 ซึ่งเป็นช่วงปีที่สองหลังจากเส้นทางจักรยานสร้างเสร็จ วิธีการในการให้บทบาทแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคือ การนัดพบตัวต่อตัว การสัมภาษณ์ การทำแบบสอบถาม และการติดตามด้วย email

ในด้านผลของโครงการพบว่าปี 2552 และ 2553 มีผู้ขี่จักรยานในเส้นทางที่สร้างประมาณ 6,200 และ 23,000 ครั้ง และมีนักเรียนใช้งานประมาณ 5,472 ชั่วโมงเรียนในหนึ่งปีการศึกษา ส่วน ตัวแทนทางการเงินได้จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ

ผลการศึกษาพบว่าทุกๆ £1 ที่ลงทุนให้ผลตอบแทนต่อสังคม £3 การศึกษานี้ได้สมมุติให้ deadweight เท่ากับ 0%-95% attribution เท่ากับ 25%-95% และ drop-off เท่ากับ 0%-25%

การศึกษาด้านเด็กและเยาวชนอีกงานหนึ่งเป็นงานของ Nicholles (2010) ศึกษา SROI ของ Berkshire Association of Clubs for Young People (BACYP) Ltd ซึ่งเป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นในเมือง Berkshire เมื่อปี 2492 มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาและให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนโดยการจัดกิจกรรมให้แก่เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วม กิจกรรมมีทั้งประเภทแข่งขันและสันทนาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและคนในครอบครัว กิจกรรมด้านฝึกอบรมเพื่อสนับสนุนกลุ่มเยาวชนที่ดีมีคุณภาพ โดยใช้อาสาสมัคร กิจกรรมการสร้างผู้นำเยาวชนในชุมชนให้แก่คนรุ่นใหม่ และกิจกรรมสนับสนุนการสร้างชมรมสำหรับเยาวชน

เนื่องจากบริการทั้งหมดของ BACYP ค่อนข้างกว้าง ดังนั้น การศึกษานี้ จึงเน้นวิเคราะห์ผลลัพธ์ของภาพรวมของงานทั้งหมด จึงได้มีการกำหนดกรอบการวิเคราะห์ดังนี้

- การวิเคราะห์ครอบคลุมกิจกรรมและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแล้ว
- ครอบคลุมประโยชน์ที่เกิดขึ้นและการลงทุนใน 1 ปี คือ 2552-53
- การเก็บข้อมูลช่วงฤดูใบไม้ผลิปี 2553 มีการสุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของข้อมูลทั้งหมด ประกอบด้วย เยาวชนที่เป็นสมาชิก 185 คน เยาวชนที่เป็นอาสาสมัคร 50 คน ผู้ปกครองและผู้ดูแลเยาวชน 62 คน ชมรมเยาวชน 21 ชมรม ผู้ทำงานใน BAYCP 32 คน
- การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใช้วิธีการจัดประชุม มีผู้ร่วมเป็นพนักงานให้แก่ BAYCP เยาวชน อาสาสมัคร และตัวแทนองค์กรสาธารณประโยชน์ในชุมชนทั้งหมด 40 คน และมีการทำแบบสอบถามกับคนที่เข้าถึงยากอีก 10 คน (ชมรมเยาวชน ผู้ปกครอง และสมาชิก)

การศึกษานี้มีผลลัพธ์สำหรับเด็กคือ ความมั่นคงและมั่นใจมากขึ้น สุขภาพและความเป็นอยู่ดีขึ้น อนาคตและเป้าหมายในอนาคตดีขึ้น ผลลัพธ์ทั้งหมดและตัวแทนทางการเงินดังแสดงในตารางที่ 5 การให้ deadweight อยู่ระหว่างช่วง 25%-74% และให้ attribution ของชมรมเยาวชนต่อเด็กเท่ากับ 60% attribution ของ BACYP ต่อชมรมเยาวชนเท่ากับ 35% ทำให้ได้ค่า SROI เท่ากับ 2.5

ตารางที่ 5 ผลลัพธ์และตัวแทนทางการเงินของโครงการ BACYP

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ผลลัพธ์	ตัวแทนทางการเงิน
เด็กและเยาวชนที่เป็นสมาชิก	ความมั่นคงและมั่นใจดีขึ้น	ค่าใช้จ่ายของครอบครัวในการปรึกษาจิตแพทย์ (จำนวน 6 session ต่อปี)
	สุขภาพและความเป็นอยู่ดีขึ้น	ค่าใช้จ่ายต่อเดือนในการดูแลคนในเมือง Berkshire อาทิตย์ละครั้ง
	อนาคตและเป้าหมายในชีวิตดีขึ้น	ความแตกต่างระหว่างรายได้ของคนที่ได้ GCSE A-C จำนวน 5 วิชา กับคนที่ไม่มีผล GCSE
เด็กและเยาวชนที่เป็นอาสาสมัคร	สุขภาพและความเป็นอยู่ดีขึ้น	ค่าใช้จ่ายในการจัดการและฝึกอาสาสมัครเป็นเวลา 12 เดือน
	อนาคตและเป้าหมายในชีวิตดีขึ้น	ค่าใช้จ่ายสำหรับอบรม self-esteem สำหรับเด็กและเยาวชน สมมุติให้เรียน 2 session ต่อปี
เด็กและเยาวชนที่เป็นสมาชิกและเป็นอาสาสมัคร	โอกาสที่จะเป็นโรคเครียดลดลง	ค่าใช้จ่ายของนายจ้างที่เกิดจากการหยุดงานเพราะปัญหาสุขภาพจิตต่อปี
	โอกาสที่จะต้องพึ่งบ้านสงเคราะห์ลดลง	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของการจ่ายค่าผ่อนบ้านในประเทศอังกฤษ
	โอกาสที่จะเป็นผู้ไม่มีความรู้ความสามารถในการทำงานลดลง	ความแตกต่างของรายได้ของคนที่มี qualification กับคนที่ไม่ได้
ผู้ปกครอง / ผู้ดูแลเด็ก	ความมั่นคงและมั่นใจ	35% ของประชากรที่ทำงานโดยอยู่บ้านคุณ ค่าใช้จ่ายในการทำงานโดยใช้บ้านเป็นสำนักงาน
ผู้ทำงานให้แก่ BACYP	ความพึงพอใจในการทำงาน	มูลค่าความพอใจในชีวิตจากการมีงานทำเทียบกับการตกงาน
รัฐ (ตัวแทนของสังคมโดยรวม)	โรคซึมเศร้า	ค่าใช้จ่าย Cognitive Behavioral Therapy จำนวน 14 session ต่อปี
	บ้านสงเคราะห์	ต้นทุนต่อหน่วยของการให้บริการบ้านสงเคราะห์แก่หนึ่งคน
	การมีคุณสมบัติในการทำงาน	ต้นทุนการสูญเสียรายได้จากภาษีรายได้โดยเฉลี่ย

ที่มา: Nicholles (2010).

แคนาดา

หน่วยงานที่เรียกว่า Family & Community Support Services (FCSC) ในเมือง Calgary ประเทศแคนาดา ได้มีการฝึกอบรมผู้บริหารในการวิเคราะห์ SROI ในปี 2551 และ 2552 เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และมีพัฒนาการในการวิเคราะห์ผลกระทบจากการดำเนินงานเชิงสังคม กลุ่มเรียนรู้ได้ยกกรณีศึกษาของโครงการที่เกิดในเมือง Calgary และมีผลการวิเคราะห์ดังนี้⁴

⁴ ข้อมูลจาก [http://www.calgary.ca/CSPS/CNS/Pages/FCSS/Social-Return-on-Investment-\(SROI\)](http://www.calgary.ca/CSPS/CNS/Pages/FCSS/Social-Return-on-Investment-(SROI)) ซึ่งกรณีศึกษาเหล่านี้มิได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการเก็บข้อมูล และการให้มูลค่า deadweight, attribution และ displacement

1. Youth Matters Program ให้การช่วยเหลือเยาวชนกลุ่มเสี่ยงอายุ 13-21 ปีที่มีประวัติการติดยาเสพติด พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับอาชญากรรม หรือมีการตัดสินใจที่ผิด โดยจะต้องเป็นเยาวชนที่สัญญาว่าจะปรับพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น การช่วยเหลือมีทั้งช่วยเหลือยามฉุกเฉิน (จัดหาที่พัก และอาหาร) กิจกรรมเชิงบวก โอกาสพัฒนาความเป็นผู้นำ และให้ความรู้เพื่อให้สามารถมีชีวิตที่มีคุณภาพ เจ้าหน้าที่ของโครงการจะประสานงานกับโรงเรียนและองค์กรด้านเด็ก วิธีการช่วยเหลือเป็นแบบตัวต่อตัวและแบบกลุ่ม

เด็กที่ใช้บริการมักมี self-esteem ต่ำ ขาดความมั่นใจจากการมีรูปร่างหน้าตาไม่ดี รู้สึกไม่มีอนาคต หรือมีประวัติการติดยา เป็นอาชญากร หรือเคยมีความสัมพันธ์แย่ มาก่อน การขาด role model จะทำให้เยาวชนเหล่านี้หันกลับเข้าสู่พฤติกรรมไม่ดีได้อีกซ้ำๆ ซากๆ

ตัวชี้วัดผลลัพธ์ประกอบด้วย การประหยัดเวลาของตำรวจ (\$342 per call-out) การประหยัดเวลาในศาลทั้งของเด็กและตำรวจ การประหยัดที่เกิดจากการรักษาอาการทางจิต การประหยัดที่เกิดจากการค้นหาเด็กหนีออกจากบ้าน รายได้จากการทำงาน part-time การประหยัดจากการใช้ครอบครัวอุปถัมภ์ การประหยัดที่เกิดจากการกักกันเด็ก การประหยัดจากขั้นตอนการขึ้นศาลเด็กและเยาวชน การสามารถหลีกเลี่ยงการฆ่าตัวตาย การพัฒนาด้านสุขภาพจิต การประหยัดจากการต้องแทรกแซงเรื่องโสเภณีเด็ก การประหยัดจากการต้องส่งเคราะห์เด็ก และการประหยัดจากการรักษาพยาบาล ผลการศึกษาได้ SROI เท่ากับ 11.63

2. Beltline Youth Centre เป็นศูนย์ที่ให้เด็กมาเข้ากลุ่มทำกิจกรรมได้อย่างปลอดภัย เด็กส่วนใหญ่เป็นเด็กยากจนและมีผู้ปกครองเป็นผู้พยายัพที่พูดภาษาอังกฤษไม่ค่อยได้ Beltline Youth Centre มี 21 สาขา มีเด็ก เยาวชนและครอบครัวที่เกี่ยวข้องประมาณ 4 หมื่นคน ให้การสนับสนุนด้านการศึกษา การเตรียมตัวทำงาน ทักษะการดำเนินชีวิต กิจกรรมด้านศิลปะและสันทนาการ เด็กที่ร่วมกิจกรรมอายุ 12-24 ปี จำนวน 290 คน

ตัวชี้วัดผลลัพธ์ประกอบด้วย การประหยัดเวลาของตำรวจ (\$342 ต่อการโทรศัพท์ตามหนึ่งครั้ง) การประหยัดที่เกิดจากการไม่ต้องขึ้นศาล (\$1275/ครั้ง) การประหยัดเวลาตำรวจในการไปศาล (\$319/ครั้ง) การประหยัดที่เกิดจากการไม่ต้องติดคุก (\$150 ต่อวัน) การประหยัดจากการไม่ต้องมี probation (\$30/ชั่วโมง) รายได้จากการทำงาน part-time (\$8.80/ชั่วโมง) และรายได้จากการทำงานเต็มเวลา

ผลของ SROI ในปีแรกเท่ากับ 5.1 และอีก 4 ปีต่อไปเท่ากับ 9.2, 13.4, 22.2 และ 31.2 ตามลำดับ

3. Families and Schools Together เป็นโครงการที่ช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับเด็กและครอบครัว ด้วยการปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับคนในครอบครัว เพื่อน ครู เจ้าหน้าที่ในโรงเรียน และคนอื่นๆ ในชุมชน มีการส่งเสริมการเป็นพ่อแม่ที่ดี การให้ความสนใจกันเองของคนในชุมชน การให้มีสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนที่ดี ความต่อเนื่องและเชื่อมต่อระหว่างบ้านและโรงเรียน การพัฒนาทักษะสังคมที่ดีแก่เด็ก และการสนับสนุนให้ครอบครัวเข้มแข็ง เป็นการสร้างชุมชนที่ปลอดภัย

วิธีการดำเนินโครงการมี 3 ขั้นตอนคือ (1) เยี่ยมบ้านและเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมครอบครัว (2) มี session 8-10 สัปดาห์ๆ ละครั้ง โดยผู้ปกครองเด็กที่เคยร่วม session มาก่อน เป็นผู้นำกระบวนการพูดคุยโดยให้มีการเรียนรู้การสร้างสัมพันธ์ที่เข้มแข็งกับเด็กและชุมชน และ (3) มีการติดตามทุกเดือนเป็นเวลา 2 ปี โดยกลุ่มผู้ปกครองที่เคยผ่านโครงการ เพื่อให้การช่วยเหลือในการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวและชุมชน ในปี พ.ศ. 2550 มีเด็กเข้าร่วม 103 คน

ตัวชี้วัดผลลัพธ์ประกอบด้วย การประหยัดที่เกิดจากการลดความช่วยเหลือด้านการศึกษา การประหยัดที่เกิดจากการแทรกแซงของตำรวจ การประหยัดที่เกิดจากการลดการใช้บ้านพักฉุกเฉิน การลดการใช้เงินสงเคราะห์เด็ก การลดการดูแลเด็ก การลดการลางานของพ่อแม่ การเพิ่มเวลาพักผ่อน และการลดการใช้สารเสพติด

ผลการคำนวณ SROI ได้เท่ากับ 0.3-1.6 ในช่วง 5 ปี โดยที่ SROI เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตามเวลาที่ดำเนินการ

4. Community Respite Program ปัญหาเกิดจากการมีเด็กอายุต่ำกว่า 6 เดือนจำนวนมากถูกปล่อยไว้ให้สถานสงเคราะห์ Children's Cottage/Crisis Nursery ในปี พ.ศ. 2540 จึงได้จัดให้มีบริการช่วยเหลือดูแลเด็กที่บ้าน ให้แก่พ่อแม่ที่มีปัญหาให้การเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด โดยพยาบาลหรือคนในชุมชนให้การช่วยเหลือเพื่อลดความเครียดของพ่อแม่เพื่อป้องกันผลเสียที่จะเกิดกับเด็กหรือเกิดการทอดทิ้งเด็ก

ตัวชี้วัดผลลัพธ์ประกอบด้วย การประหยัดที่เกิดจากการใช้บริการของโรงพยาบาล (\$280/วัน) การประหยัดการใช้ห้องฉุกเฉิน (\$231/ครั้ง) และการประหยัดการใช้เวลาและทรัพยากรของเจ้าหน้าที่ด้านสังคม (\$31.8/ชั่วโมง) ผลการคำนวณได้ SROI เท่ากับ 1.68

5. Family Diversionary Program สอนทักษะแก่พ่อแม่ในการรักษาครอบครัว ด้วยการเรียนรู้การจัดการความขัดแย้งในครอบครัว การสร้างเป้าหมายร่วมกันในครอบครัว โครงการให้ทั้งเงินช่วยเหลือคำแนะนำ และการดูแล

ตัวชี้วัดผลลัพธ์ประกอบด้วย การประหยัดเวลาของตำรวจ การประหยัดจากการใช้ครอบครัวอุปถัมภ์ การประหยัดการให้บริการคลินิก การใช้บริการโรงพยาบาลลดลง การลดการอุดหนุนด้านบ้านสงเคราะห์ และการมีรายได้ภาษีเพิ่มขึ้น ผลการคำนวณได้ SROI เท่ากับ 11.86

6. Child and Youth Services ให้การช่วยเหลือเด็กอายุตั้งแต่ 8 เดือนถึง 17 ปี ในการจัดการกับปัญหาทางอารมณ์ และความเครียดอันเกิดจากความรุนแรงในครอบครัว

ตัวชี้วัดผลลัพธ์ประกอบด้วย การลดการอุดหนุนจากรัฐ (\$8,648/ปี) รายได้เพิ่มขึ้น การประหยัดการให้บริการคลินิก การประหยัดการให้บริการจากนักจิตวิทยา การประหยัดการให้บริการดูแลเด็ก การประหยัดการให้บริการห้องฉุกเฉิน การประหยัดการรักษาพยาบาลผู้ป่วยใน การประหยัดการดูแลเด็กเป็นพิเศษ การประหยัดการดูแลเด็กทุพพลภาพ และการประหยัดการใช้บ้านอุปถัมภ์ ผลการคำนวณ SROI ตามกลุ่มอายุเด็กได้เท่ากับในช่วง 7.47 ถึง 15.82

7. Crisis lines ให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ตลอด 24 ชม. โดยอาสาสมัครที่ได้รับการอบรม ให้บริการรับฟังปัญหาทุกประเภทและมีการเชื่อมโยงกับบริการทางสังคมในชุมชนและสถานพยาบาล ในปี พ.ศ. 2550 มีสายโทรเข้าเกือบ 9 หมื่นครั้ง

ตัวชี้วัดผลลัพธ์ประกอบด้วย การประหยัดการตามเรียกตำรวจ การประหยัดจากการใช้ห้องฉุกเฉิน และการประหยัดการรักษาพยาบาลผู้ป่วยใน ผลการคำนวณได้ SROI เท่ากับ 4.08

8. Louise Dean Centre ให้การช่วยเหลือแม่วัยใสและแม่เด็ก คนที่ใช้บริการจะได้รับการช่วยเหลือตั้งแต่ตั้งครรภ์ไปจนกระทั่งคลอดและหลังคลอด เพื่อให้แม่วัยใสสามารถเรียนต่อจนจบมัธยม เรียนรู้การดูแลสุขภาพตนเองและทารก และสามารถปลดตนเองออกจากภาพลบที่เป็นผลจากการตั้งครรภ์

การศึกษานี้มีตัวชี้วัดผลลัพธ์ทั้งหมด 22 ตัว ซึ่งสามารถรวมเป็นกลุ่มได้เป็นการเปลี่ยนแปลงด้านรายได้ การได้รับการอุดหนุน สุขภาพแม่ สุขภาพเด็ก การได้เข้าถึงบริการทางสังคม และกิจกรรมด้านอาชญากรรม ผลการคำนวณ SROI ได้เท่ากับ 1.28

9. Mary Dover House ให้ความช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยที่ถูกและปลอดภัยแก่แม่และเด็ก เป็นเวลา 1 ปี หลังจากนั้นให้การช่วยเหลือส่งต่อกลับสู่สังคมปกติ แม่ส่วนใหญ่ไม่มีงานทำ และถูกทำร้ายมาก่อน หรือมีปัญหาทางกายหรือจิตใจ

ตัวชี้วัดผลลัพธ์ประกอบด้วย เงินสงเคราะห์เด็ก ค่าใช้จ่ายในการเรียกตำรวจ ค่าใช้จ่ายในการสืบสวน ค่าใช้จ่ายห้องพักฉุกเฉิน ค่าใช้จ่ายรักษาพยาบาลผู้ป่วยใน 3 วัน ค่าสงเคราะห์ครอบครัว ค่าใช้จ่ายบ้านสงเคราะห์ รายได้ที่เพิ่มขึ้น และรายได้ภาษีที่เพิ่มขึ้น ผลการคำนวณได้ SROI เท่ากับ 1.9-4.4

10. Fair Gain ให้ความช่วยเหลือคนในด้านการจัดการทางการเงิน สมาชิกเปิดบัญชีและฝากเงิน \$15-50 ต่อเดือน เมื่อครบหนึ่งปีได้ \$600 จะได้รับเงินสมทบเพิ่ม 3 เท่า ในระหว่างปี จะได้รับการประชุมให้คำปรึกษา และการแนะนำแบบตัวต่อตัวในเรื่องการจัดการเงิน เมื่อครบหนึ่งปีสามารถต่อโครงการอีกปีครึ่งและเพิ่มวงเงินเป็น \$50-150 ต่อเดือน เพื่อใช้ในการดาวน์บ้าน และจะได้รับการสมทบเพิ่มเป็น 5 เท่า นับตั้งแต่ปี 1999 มีคนสามารถซื้อบ้านได้ 54 คน

ตัวชี้วัดผลลัพธ์ประกอบด้วย รายได้ที่เพิ่มขึ้น การลดลงของการใช้บริการสังคมสงเคราะห์ รายได้ภาษีเพิ่มขึ้น สินทรัพย์เพิ่มขึ้น และการลดลงของการอุดหนุนบ้านคนจน ผลการคำนวณ SROI ในปี 5 เท่ากับ 3.08

11. Eastside Family Centre ให้การช่วยเหลือเด็กอายุ 7-12 ปีที่อยู่ในครอบครัวมีปัญหา ไม่ว่าจะเป็นยากจน มีความรุนแรง หรือมีปัญหาทางสุขภาพจิต เพื่อป้องกันเด็กให้มีพัฒนาการและสามารถหลุดจากวงจรของปัญหาสุขภาพจิตได้ เด็กในครอบครัวเหล่านี้มักก้าวร้าว เครียด และมีการแก้ปัญหาที่ไม่ถูกต้อง ปี พ.ศ. 2550-51 มีเด็กใช้บริการ 82 คน

ตัวชี้วัดผลลัพธ์ประกอบด้วย การลดการใช้บ้านอุปถัมภ์ การลดการใช้ห้องฉุกเฉิน การลดเวลาของการตำรวจ การลดการใช้ห้องเรียนพิเศษสำหรับเด็ก การลดการใช้บริการคลินิก และรายได้เพิ่มขึ้นจากการที่ लागานลดลง ผลการคำนวณได้ SROI เท่ากับ 6.74

ในกรณีต่างประเทศจะเห็นว่าค่า SROI ของโครงการด้านเด็กและเยาวชนมีตั้งแต่น้อยกว่า 1 ไปจนถึงประมาณ 30 กว่า โครงการที่ให้ผลตอบแทนต่ำเป็นโครงการที่เพิ่งเริ่มต้น ซึ่งมีการลงทุนต้นทุนคงที่ไปแล้วแต่ผลตอบแทนที่ได้กลับมายังไม่เต็มที่ เมื่อเวลาผ่านไปค่า SROI จึงค่อยๆ เพิ่มขึ้นมากกว่าเงินที่ลงทุน ดังนั้นช่วงเวลาที่ประเมินโดยเปรียบเทียบกับเวลาที่เริ่มลงทุนมีผลต่อค่าของ SROI

1.4 ขั้นตอนการวิเคราะห์ SROI

ขั้นตอนการวิเคราะห์ SROI ในด้านเด็กและเยาวชนประกอบด้วย 6 ขั้นตอนดังที่ได้กล่าวในรายงานการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งเป็นรายงานเล่มที่ 1 ของชุดโครงการวิเคราะห์ SROI ในแต่ละขั้นตอนมีการดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดขอบเขตและวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยนักวิจัยจะวิเคราะห์หาว่าใครคือผู้ได้รับผลจากกิจกรรมของ สสส. จนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น (เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย)

การกำหนดขอบเขตเบื้องต้นใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารและรายงานของโครงการต่างๆ ที่ได้ทำไปแล้ว ในช่วงปี 2551 และ 2553 ซึ่งรายงานส่วนใหญ่ได้กำหนดไว้แล้วว่าใครคือผู้ได้รับประโยชน์และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และจำนวนผู้รับประโยชน์มีจำนวนเท่าใด บางรายงานมีการกำหนดผลลัพธ์ของโครงการ (แม้ว่าจะวิเคราะห์ผลลัพธ์สุดท้ายไม่เหมือนกับการวิเคราะห์ SROI) นอกจากนี้ คณะวิจัยยังได้ปรึกษาและสัมภาษณ์ผู้บริหารสำนัก 4 และผู้บริหารโครงการเพื่อประเมินว่าใครคือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอีกด้วย

ขั้นที่ 2 ทำแผนที่ผลลัพธ์ ซึ่งจะต้องกำหนดว่ากิจกรรมที่จะวิเคราะห์นั้นต้องใช้ทรัพยากร (หรือ input ไม่ว่าจะเป็นเงินหรือเวลา) เท่าไร ผลผลิตที่ได้มีอะไรบ้าง และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นและที่จะเกิดในอนาคตมีอะไร

การวิเคราะห์แผนที่ผลลัพธ์ใช้ข้อมูลจากรายงานของโครงการต่างๆ ศึกษาถึงจำนวนงบประมาณ การได้รับการสนับสนุนจากองค์กรอื่นๆ และอาสาสมัคร กิจกรรมที่ทำ ผลผลิต และผลลัพธ์ แล้วจึงสร้างความเชื่อมโยงของปัจจัยทั้งหมดนี้เข้าด้วยกัน มีการปรึกษากับผู้บริหารโครงการ และการจัดประชุมร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประกอบการทำแผนที่ผลลัพธ์

ขั้นที่ 3 รวบรวมข้อมูลผลลัพธ์และประเมินมูลค่า โดยจะต้องหาตัวชี้วัดที่ชัดเจนที่สามารถวัดผลลัพธ์ได้ มีความสำคัญจริง ต้องมีข้อมูล สามารถบอกได้ว่าผลลัพธ์จะเกิดขึ้นนานเท่าใด และที่สำคัญคือ ต้องสามารถประเมินมูลค่าของผลลัพธ์ให้อยู่ในรูปเงินตราได้

เมื่อได้ผลลัพธ์ตามขั้นตอนที่ 2 แล้ว ต้องทำการหาตัวชี้วัดผลลัพธ์ ซึ่งมีข้อจำกัดมากมาย ด้วยเหตุที่การวิเคราะห์ SROI ครั้งนี้เป็นครั้งแรก โครงการต่างๆ ไม่เคยมีการเก็บข้อมูลตัวชี้วัดผลลัพธ์ไว้ก่อน และข้อจำกัดของข้อมูลในประเทศไทย ทำให้การวิเคราะห์หาตัวชี้วัดที่เหมาะสมและต้องมีข้อมูลด้วยนั้นได้ประสบกับความยากลำบาก คณะวิจัยต้องมีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมโดยใช้แบบสอบถาม ส่วนการวิเคราะห์ความยาวนานของการเกิดผลลัพธ์ได้จากการประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ขั้นที่ 4 การประเมินสิ่งที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบ เช่น ถ้า สสส. ไม่สนับสนุนให้เกิดกิจกรรมนั้นๆ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะได้รับการเปลี่ยนแปลงของผลลัพธ์ต่างไปจากเดิมหรือไม่ (deadweight) ผลลัพธ์ของโครงการจะลดลงหรือไม่ (drop-off) หรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากกิจกรรมอื่นๆ หรือการทำงานขององค์กรอื่นๆ มากน้อยเพียงใด (attribution)

ขั้นตอนนี้ได้จากการประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการสัมภาษณ์เพิ่มเติมจากผู้บริหารโครงการเพื่อวิเคราะห์ deadweight, attribution และ drop-off สำหรับ displacement นั้น โครงการด้านเด็กและเยาวชนไม่ส่งผลทำให้เกิดผลกระทบหรือผลลัพธ์ที่ไม่ดีกับโครงการอื่นหรือพื้นที่อื่นๆ ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ จึงไม่มี displacement

ขั้นที่ 5 การคำนวณ SROI เป็นการนำมูลค่าทั้งหมดมาคำนวณเพื่อให้ได้มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนทางสังคม มีการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของการประเมิน สูตรการคำนวณ SROI คือ

$$SROI = \frac{\text{มูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์ทั้งหมด}}{\text{มูลค่าปัจจุบันของการลงทุนทั้งหมด}}$$

การคำนวณ SROI ในการศึกษาครั้งนี้ดูผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจากการลงทุนใน 3 ปี (2551-53) และผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในช่วง 5 ปี (2551-55) ไม่มีการคาดการณ์อนาคตเนื่องจากบางโครงการมิได้ดำเนินการต่อและบางโครงการอาจจะขยายขอบเขตการดำเนินการกว้างขึ้น การคาดการณ์ในอนาคตจำเป็นจะต้องทราบ

นโยบายของ สสส. ในการสนับสนุนโครงการที่จะเกิดขึ้น อย่างไรก็ดี ข้อมูลในการวิเคราะห์ครั้งนี้สามารถใช้เป็นฐานในการพยากรณ์ SROI สำหรับโครงการในอนาคตได้

ขั้นที่ 6 การรายงาน การนำไปปฏิบัติ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิเคราะห์ SROI หรือการดำเนินงานต่อไป

2. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการทำแผนที่ผลลัพธ์

การวิเคราะห์ SROI สำหรับโครงการด้านเด็กและเยาวชนมีการจัดประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน 2 ครั้งในจังหวัดนนทบุรีและจังหวัดระยอง จำนวนผู้เข้าประชุม 48 คนมีการสัมภาษณ์ผู้จัดการโครงการจำนวน 3 ท่านและมีการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม จำนวนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ร่วมให้ข้อมูลทั้งหมด 1,801 คน (แสดงในตารางที่ 6) แบบสอบถามที่ใช้สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่มแสดงในภาคผนวก

ตารางที่ 6 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	โดยการจัดประชุม (จำนวนคน)	โดยแบบสอบถาม (จำนวน)
เด็กและเยาวชน	8	1,000
ผู้ปกครอง คนในครอบครัว	14	-
ครู / ผู้ดูแลเด็ก	10	49
ผู้ทำงานในองค์กรที่ได้รับทุนสนับสนุน ¹	6	75
คนในชุมชน ²	9	629
รัฐ	4	-
รวม	48	1,753

หมายเหตุ: ¹ จากทั้งหมด 6 ท่าน เป็นการสัมภาษณ์ผู้จัดการโครงการ 3 ท่านและเป็นการเข้าร่วมประชุม 3 คน การถามด้วยแบบสอบถามจำนวน 27 ตัวอย่างมาจากโครงการด้านเด็กและเยาวชน ส่วนที่เหลือมาจากโครงการอื่นๆ

² จำนวน 57 ตัวอย่างเป็นชุมชนในโครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และอีก 629 ตัวอย่างเป็นชุมชนในโครงการ SROI: การบริโภคอาหาร

2.1 การประชุมและปรึกษาผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder meeting)

ประเด็นสำคัญที่ผู้เข้าประชุมได้ร่วมกันวิเคราะห์ประกอบด้วย

- กิจกรรม: ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคิดถึงกิจกรรมของโครงการที่ตนมีส่วนร่วมนั้นได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง
- ผลลัพธ์: ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียวิเคราะห์ว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นแสดงให้เห็นเป็นผลลัพธ์อย่างไรบ้าง
- Deadweight: ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประเมินว่า การมีและการไม่มี สสส. ทำให้ผลลัพธ์แตกต่างกันอย่างไร กล่าวคือ ผู้วิจัยต้องการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประเมินสัดส่วน deadweight ว่า ถ้าไม่มีโครงการที่ สสส. สนับสนุนผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นนั้นเกิดขึ้นอยู่แล้วในสัดส่วนเท่าไร ค่าของ deadweight ยิ่งมาก ก็แสดงให้เห็นว่าผลลัพธ์นั้นเกิดขึ้นอยู่แล้วในสัดส่วนที่สูงโดยไม่มีการสนับสนุนจาก สสส.

- Attribution: ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียวิเคราะห์ว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเกิดจากการทำงานร่วมกันของใครบ้าง โดยให้คะแนนเป็นสัดส่วนถ้า attribution ของ สสส. มีสัดส่วนสูง แสดงว่า สสส. มีบทบาทมากในการทำให้เกิดผลลัพธ์นั้นๆ
- Benefit period และ Drop-off: ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประเมินว่าผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจะนานเพียงใด และมีความเข้มข้นลดลงหรือไม่ และถ้าลดลงจะลดลงเป็นสัดส่วนเท่าไรต่อไป

2.2 การวิเคราะห์ Theory of change และ แผนที่ผลลัพธ์

การวิเคราะห์ Theory of change ในที่นี้หมายถึง การวิเคราะห์ว่า การลงทุนของ สสส. ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การลงทุนของ สสส. ผ่านไปยังสำนัก 4 เพื่อทำโครงการด้านเด็กและเยาวชน ทำให้เกิดกิจกรรมต่างๆ จำนวนมาก การวิเคราะห์จึงดูว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นนำไปสู่ผลผลิตและผลลัพธ์อย่างไร

กระบวนการหนึ่งในการนำเสนอ Theory of change ให้เห็นชัดเจนคือ การสร้างแผนที่ผลลัพธ์ (outcome map) หรือในรายงานบางเล่มเรียกว่าแผนที่ผลกระทบ (impact map) ดังที่แสดงในตารางที่ 7 ซึ่งผลลัพธ์ที่นำเสนอในตารางเป็นการวิเคราะห์โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

เด็กและเยาวชน

ชุดโครงการทั้งสี่โครงการมีกิจกรรมเกิดขึ้นจำนวนมาก เด็กเล็กที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ทำกิจกรรมเรื่องการออกกำลังกาย การทำกิจกรรมลูกเสือ การสร้างระเบียบวินัยทั้งเรื่องการออมและการบริโภคอาหาร ได้มีการสื่อสารกับพ่อแม่ผู้ปกครองมากขึ้น เช่นเดียวกับเด็กในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ซึ่งโรงเรียนทั้งหมด 101 แห่งมีอิสระในการคิดกิจกรรมที่เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมและสังคมนั้นๆ เด็กนักเรียนส่วนมากได้มีโอกาสออกกำลังกายมากขึ้น โดยเฉพาะในช่วงเข้าก่อนเข้าเรียน บางโรงเรียนได้มีโอกาสเรียนว่ายน้ำเพื่อป้องกันการจมน้ำตาย เด็กนักเรียนบางโรงเรียนได้ทำกิจกรรมด้านพืชสมุนไพร เรียนรู้ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม บางโรงเรียนเน้นในเรื่องอารมณ์ ด้วยการให้มีการเข้าค่ายคุณธรรมและการนั่งสมาธิ เด็กนักเรียนได้เรียนรู้เรื่องโภชนาการที่ดี และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ส่วนเด็กและเยาวชนที่อยู่นอกสถานศึกษาได้มีโอกาสในการจัดกิจกรรมภายในชุมชน มีการจัดเข้าค่ายเรียนรู้วัฒนธรรมในชุมชน มีการเรียนรู้การเป็นผู้นำ การเก็บข้อมูลชุมชน การสร้างสื่อการเรียนรู้ และเรียนรู้จากผู้ใหญ่ในชุมชน

ถึงแม้บางกิจกรรมนั้นทางโรงเรียนหรือเด็กและเยาวชนอาจจะเคยทำอยู่ก่อนที่จะได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจาก สสส. แต่การมีทรัพยากรในการจัดกิจกรรมได้ช่วยให้มีเครื่องมือเครื่องใช้ในการจัดกิจกรรมที่ดีขึ้น และมีเครือข่ายการเรียนรู้ที่กว้างขึ้น มีเด็กสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้มากขึ้น เช่น การจัดกีฬาซีเกมส์ เคยมีอุปกรณ์ไม่กี่ประเภท ก็สามารถมีอุปกรณ์กีฬาที่หลากหลายประเภท มีการแข่งขันหลากหลายขึ้น สามารถจัดกีฬาร่วมกับชุมชนได้ด้วย เด็กและเยาวชนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ทั้งหมด ประมาณ 70,778 คน โดยที่เป็นเด็กในศูนย์เด็กเล็กต้นแบบและศูนย์เครือข่ายจำนวน 6,464 คน เด็กโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 28,086 คน เด็กและชุมชนในโครงการเด็กปลอดภัย 31,228 คน เด็กและเยาวชนนอกกระบบสถานศึกษาอีกประมาณ 5,000 คน

ตารางที่ 7 แผนที่ผลลัพธ์

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	กิจกรรม	ผลผลิต	ผลลัพธ์
เด็กและเยาวชน	• ต่อต้านยาเสพติด • ส่งเสริมให้เด็กในชุมชนเล่นกีฬา • ส่งเสริมวินัยในการออมของเด็ก • ส่งเสริมการกินอาหารถูกหลักโภชนาการ • ส่งเสริมสุขอนามัยที่ดี • ส่งเสริมมารยาทดี • ส่งเสริมความปลอดภัยของเด็ก • อบรมผู้ประกอบการในชุมชน • อบรมพี่เลี้ยง และถ่ายทอดการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก • กิจกรรม 6 อ. • ออกกำลังกายยามเช้า แข่งขันกีฬา ชมรมกีฬา แข่งกีฬาพื้นบ้าน • นั้งสมาธิ สวดมนต์ เติมนางกรรมเข้าค่ายคุณธรรม • อนามัยสิ่งแวดล้อม ต้นไม้พุดได้ ปฎิบัติสวนครัว • ปรับปรุงโภชนาการ ปรับเมนูอาหาร แม่ครัวอนามัย • เก็บข้อมูลภูมิปัญญาในชุมชน • จัดกิจกรรมเรียนรู้และเผยแพร่ให้เด็กเยาวชน และผู้ที่สนใจเรื่องภูมิปัญญาในชุมชน • สรุปลารเรียนรู้จากการทำกิจกรรมสืบสานภูมิปัญญา	เด็กและเยาวชน จำนวน 70,596 คน	• สุขภาพกายและจิตของเด็กดีขึ้น • ภาวะโภชนาการดีขึ้น • เด็กปลอดภัยจากอุบัติเหตุต่างๆ มากขึ้น • เด็กมีระเบียบวินัย รู้จักการเข้าสังคมดีขึ้น • พัฒนาการ 5 ด้านดีขึ้น (กาย, อารมณ์, สติปัญญา, ทักษะชีวิต, สังคม) • เด็กมีศักยภาพมากขึ้น • สุขภาพกายและใจแข็งแรง • ภาวะโภชนาการดีขึ้น • ใช้เวลากว้างเป็นประโยชน์ • ไม่ยุ่งเกี่ยยาเสพติด • มีจริยธรรม จิตอาสา กตัญญูรู้คุณ • ความสัมพันธ์กับเพื่อน ครอบครัวและคนในชุมชนดีขึ้น • เด็กใช้เวลาว่างให้มีประโยชน์มากขึ้น มีความรับผิดชอบมากขึ้น • มีความสัมพันธ์กับเพื่อน ครอบครัวและคนในชุมชนดีขึ้น • ได้รับการพัฒนาศักยภาพการทำงาน กระบวนการทำงานอย่างมีระบบ • เห็นคุณค่าของชุมชนมากขึ้น มีความรักและหวงแหนชุมชน • เยาวชนมีนิสัยดีขึ้น มีระเบียบ รู้คุณค่าของเงิน รู้ข้อมูลภูมิปัญญาในชุมชน • เยาวชนมีความรู้ รักทรัพยากรป่าไม้มากขึ้น มีจิตอาสา ผู้ปกครองเองก็รู้สึกที่ดีที่ได้รับโอกาส

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	กิจกรรม	ผลผลิต	ผลลัพธ์
ผู้ปกครอง/คนในครอบครัว	- ครอบครัวสุขสันต์ชวนกันออกกำลังกาย - เทิดทูลพระคุณพ่อคุณแม่ - เข้าค่ายแม่ลูกศุขัญญ - เข้าร่วมประชุมครู ผู้ปกครอง เด็ก เกี่ยวกับโภชนาการ - ครูมาเยี่ยมบ้านเด็ก - ร่วมจัดค่ายวัฒนธรรมอนุรักษ์วัดโบราณ - อบรมสื่อความหมายธรรมชาติ - อบรมเรื่องการจัดทำสื่อต่างๆ	ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัว 43,488 คน¹	- ผู้ปกครองไว้วางใจ สบายใจ ที่ลูกมีความรู้มากขึ้นมีความสามารถมากขึ้น - รู้สึกเด็กปลอดภัยขึ้น
ครู/ผู้ดูแลเด็ก	- เรียนรู้การดูแลเด็กที่ถูกต้อง - เรียนรู้การจัดการศูนย์ดูแลเด็ก - ออกกำลังกาย - จัดกิจกรรมเด็ก พ่อแม่ คนในชุมชน - เยี่ยมบ้านเด็ก - สร้างเครือข่ายเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน - การจัดสถานที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความปลอดภัยในการใช้สถานที่ เพื่อความปลอดภัยในการดำเนินการด้านกิจกรรมประจำวัน ช่วยลดการเกิดอุบัติเหตุจากการใช้สถานที่ได้มากขึ้น - การเรียนรู้ ปุจฉาวิสัชนาคำถามที่ดี เรื่องความปลอดภัยในชีวิตประจำวันภายนอก และภายในห้องเรียน การเล่นอย่างถูกวิธีและมีความปลอดภัย สร้างความมีระเบียบวินัยต่อการใช้ชีวิตกับสังคมภายนอก เคารพกฎจราจร ตลอดจนมี การเตรียมรับมือเมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้นในแต่ละวัน ซึ่งผลของการเรียนรู้ต่างๆ สามารถถ่ายทอดไปสู่ผู้ปกครอง ได้แก่ ความปลอดภัยในด้านการจราจร การรณรงค์สวมหมวกกันน็อก รณรงค์เมาไม่ขับ สอนวินัยจราจร เป็นต้น	ครูและผู้ดูแลเด็ก 3,972 คน	- ผู้ดูแลเด็กมีศักยภาพมากขึ้น - ได้รับความไว้วางใจจากสังคมมากขึ้นและเป็นที่ยอมรับของชุมชน

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	กิจกรรม	ผลผลิต	ผลลัพธ์
	• สอนเด็กว่ายน้ำ การใช้อุปกรณ์ชูชีพที่ถูกต้อง เช่น สวมเสื้อชูชีพ • สอนการว่ายน้ำ และการเตรียมความพร้อมเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม เป็นต้น		
ผู้ทำงานกับองค์กรที่รับทุน	• การควบคุมสินค้าที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ของเล่น ภาชนะสำหรับเด็ก เป็นต้น จะต้องปลอดสารตะกั่ว เพื่อป้องกันการเกิดอันตรายจากสารพิษ ที่เจือปนเข้าสู่ร่างกายเด็ก และลดการติดต่อดังของโรคต่างๆ • หมวกกันน็อกต้องได้รับการตรวจสอบมาตรฐาน และมีตรา มอก. • ทำให้เด็กได้รับการดูแล เอาใจใส่เพิ่มมากขึ้น และลดปัญหาการทารุณกรรมเด็ก การทำร้ายทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทำให้คนในชุมชนไม่เพิกเฉยกับการทำร้ายเด็ก มีการดูแลเอาใจใส่ได้ร่วมกัน เกิดความสามัคคีในชุมชน	คนทำงาน 44 คน	• เกิดความภาคภูมิใจในงานที่ทำ • เกิดสัญลักษณ์และบทบาทของคนทำงาน
คนในชุมชน	• ร่วมกิจกรรมกับศูนย์ดูแลเด็กเล็ก • กีฬาเชื่อมความสัมพันธ์คนในชุมชน • ร่วมจัดค่ายรักษ์วัฒนธรรม • เรียนรู้ภูมิปัญญาในชุมชน เช่น ปุ๋ยชีวภาพ การทำขนมไทย • อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ต้นน้ำลำธาร	คนในชุมชน 1,672,892 คน (จำนวน 233 ชุมชน² x 7,124 คน + 13,050 คน)	• ชุมชนดีขึ้นคนในชุมชนใกล้ชิดกันมากขึ้น • ครอบครัวคนในชุมชนอบอุ่นขึ้น • เด็กในชุมชนห่างไกลยาเสพติด • เด็กในชุมชนมีจิตอาสา • มีการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างบ้าน วัด และชุมชน • ครูภูมิปัญญาเกิดความภูมิใจ • ได้เรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ ได้อนุรักษ์ลำน้ำของบ้าน ได้รู้สภาพลำน้ำของบ้าน • ค่าใช้จ่ายรักษาพยาบาลเด็กลดลง
รัฐ	• รับสร้างนโยบายป้องกันเด็กจมน้ำ • สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค “คำสั่ง เรื่องฉลาก มอก. ผลิตภัณฑ์ของเล่น และหมวกกันน็อก” • สมอ. สร้างมาตรฐานความปลอดภัยสนามเด็กเล่น • ปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียนดีขึ้น สะอาด ปลอดภัย สร้างความมั่นใจในการให้บุตรหลานเข้ามามีเรียน	จำนวน 1 รัฐ โดยมีส่วนได้ส่วนเสียเป็นประชากรเด็กที่เข้าร่วมโครงการ	

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	กิจกรรม	ผลผลิต	ผลลัพธ์
	- สร้างกิจกรรมที่ทำให้ชุมชนมีความตระหนักและใส่ใจเรื่องความปลอดภัยของคนในชุมชนเพิ่มขึ้น ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน - การปรับปรุงพื้นที่จุดเสี่ยงในชุมชน เช่น ติดป้ายยังคับความเร็ว สร้างที่ชะลอความเร็วของรถ ล้างจุดอันตราย - การสอนเด็กให้สามารถว่ายน้ำเป็น และการปฐมพยาบาลเบื้องต้น - อบรมเรื่องวินัยจราจร เรื่องการขับจักรยานยนต์บนท้องถนน การอบรมเรื่องป้ายจราจร เป็นต้น - อบรมกระบวนการจัดโรงเรียนปลอดภัย ในโรงเรียนเครือข่ายประมาณ 30 โรงเรียน และขยายผลไปสู่กระทรวงศึกษาธิการ (สพฐ. สำนักงานการศึกษา กทม. สำนักงานการศึกษาเทศบาลเมืองน่าน และฉะเชิงเทรา) - ร่วมกันกำหนดนโยบายความปลอดภัย 9 ประการ กับสำนักงานการศึกษา กทม. - ศึกษาดูงานโรงเรียนปลอดภัยในและต่างประเทศ - กิจกรรมส่งเสริมให้โรงเรียนมีการปรับปรุงมาตรฐานให้ได้รับการรับรองเป็นโรงเรียนปลอดภัยนานาชาติ - อบรมครูเพื่อสร้างวินัยเชิงบวก	จำนวน 70,596 คน	

หมายเหตุ: จำนวนผลผลิตได้จากผู้จัดการโครงการ (1) โครงการพัฒนาชีวิตความสามารถศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) ชุดโครงการส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนไทยรัฐวิทยา (3) ชุดโครงการส่งเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก และ (4) โครงการพัฒนาศักยภาพเยาวชนผ่านกระบวนการเรียนรู้ชุมชน

- 1 จำนวนผู้ปกครองในโครงการ (1) และ (2) และ (4) กรณีโครงการที่ไม่ทราบจำนวนผู้ปกครองได้จากการสมมติให้เด็กหนึ่งคนมีผู้ปกครองหนึ่งคน ส่วนโครงการ (3) ได้จากการรายงานของผู้จัดการโครงการ
- 2 จำนวนชุมชน 233 ชุมชนมาจากโครงการ (1) และ (2) และ (4) จำนวนประชากรเฉลี่ยแต่ละชุมชน 7,124 คน เป็นประชากรเฉลี่ยในเขต อบต. และเทศบาล ปี 2551 โดยเป็นข้อมูลจากกระทรวงมหาดไทย

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนมีหลายด้าน เริ่มตั้งแต่การมีพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่ดีขึ้น มีการออกกำลังกายมากขึ้น ซึ่งอาจจะทำให้สุขภาพกายและจิตแข็งแรงขึ้นได้ ผลของการที่เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องอาหาร การออกกำลังกาย รวมถึงโทษของสุราและบุหรี่ยังถ่ายทอดไปสู่พ่อแม่และครอบครัวอีกด้วย

การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนและชุมชน ช่วยให้เกิดความปลอดภัยในเด็กไม่ว่าจะเป็นการเดินทางไปโรงเรียน หรือระหว่างที่อยู่โรงเรียน ซึ่งความปลอดภัยของเด็กได้ทำให้เกิดความไว้วางใจของพ่อแม่ผู้ปกครอง ในการให้เด็กเดินทางไปต่างๆ นอกจากนี้ การไปโรงเรียนที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีและมีกิจกรรมที่ดี ยังอาจช่วยให้เด็กชอบไปโรงเรียนมากขึ้น

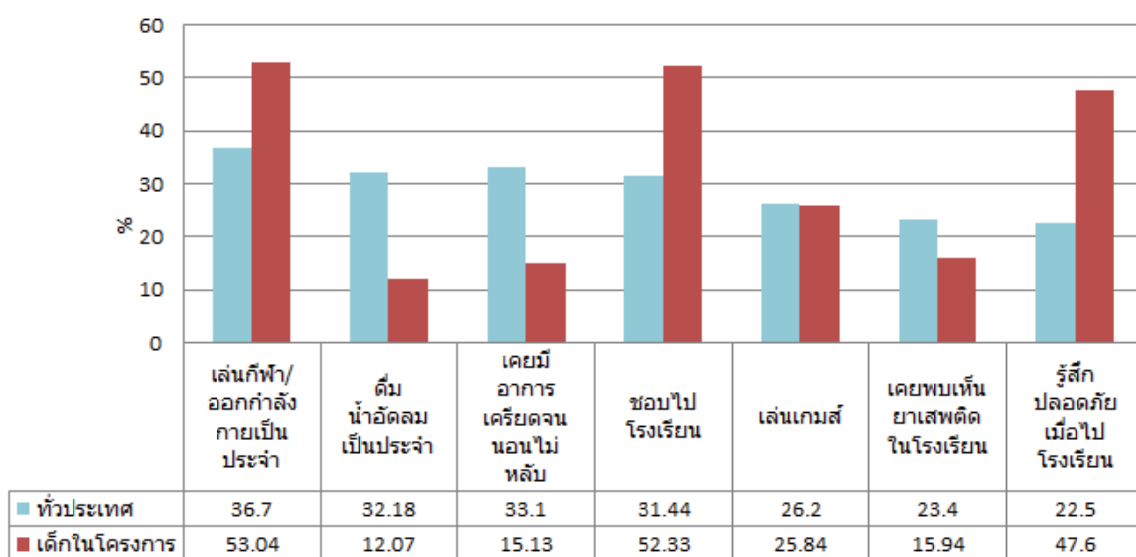
การที่เด็กนักเรียนและเยาวชนนอกสถานศึกษาได้ทำกิจกรรมมากมายขึ้น ทำให้เกิดพัฒนาการในด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ครอบครัว ผู้ใหญ่ ครู และคนในชุมชน ชอบไปโรงเรียน เด็กมีการใช้เวลาว่างที่เป็นประโยชน์มากขึ้น การเล่นเกมสล็อตลง นอกจากนี้กิจกรรมด้านอารมณ์ ยังช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางสติและปัญญา และอาจจะสามารถพิจารณาการเผชิญกับปัญหาทางอารมณ์และปัญหาชีวิตประจำวันได้ดีขึ้น

เพื่อให้เห็นว่าโครงการที่สนับสนุนโดย สสส. ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจริง จึงได้ทำการสำรวจเด็กในโครงการเปรียบเทียบกับเด็กทั่วประเทศ ผลการสำรวจแสดงในรูปที่ 1 และ 2 ซึ่งจะเห็นว่า เด็กในโครงการที่สนับสนุนโดย สสส. เปรียบเทียบกับเด็กทั่วประเทศ มีการออกกำลังกายมากขึ้น ดื่มน้ำอัดลมเป็นประจำลดลง มีอาการเครียดจนนอนไม่หลับลดลง⁵ ชอบไปโรงเรียนมากขึ้น เล่นเกมสล็อตลงเล็กน้อย เคยพบเห็นยาเสพติดในโรงเรียนลดลง รู้สึกปลอดภัยเมื่อไปโรงเรียนมากขึ้น ทำบุญใส่บาตรเป็นประจำมากขึ้น ไปวัด/มัสยิดเป็นประจำมากขึ้น นั่งสมาธิเป็นประจำมากขึ้น เคยโดดเรียนลดลง เคยเห็นการพกอาวุธเข้ามาในโรงเรียนลดลง เคยเห็นการชู้กรูโชกทรัพย์สินในโรงเรียนเดียวกันลดลง เคยเห็นการทำร้ายร่างกายโดยนักเรียนโรงเรียนเดียวกันลดลง⁶

⁵ งานวิจัยทางคลินิกเชื่อว่าอาการนอนไม่หลับค่อนข้างสัมพันธ์กับความเครียดและโรคซึมเศร้า ต้นทุนของอาการนอนไม่หลับค่อนข้างสูง ทั้งต้นทุนทางตรงที่เกี่ยวกับการรักษาพยาบาลและต้นทุนทางอ้อมที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุบนท้องถนน การลดลงของผลผลิตของแรงงาน การขาดงาน การตายก่อนวัยอันควร การสูญเสียรายได้จากภาษี และการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายสวัสดิการสังคม การศึกษาในออสเตรเลียพบว่า ต้นทุนของการนอนไม่หลับสูงถึง 7,494 ล้านเหรียญสหรัฐในปี 2004 (Hillman et al., 2006)

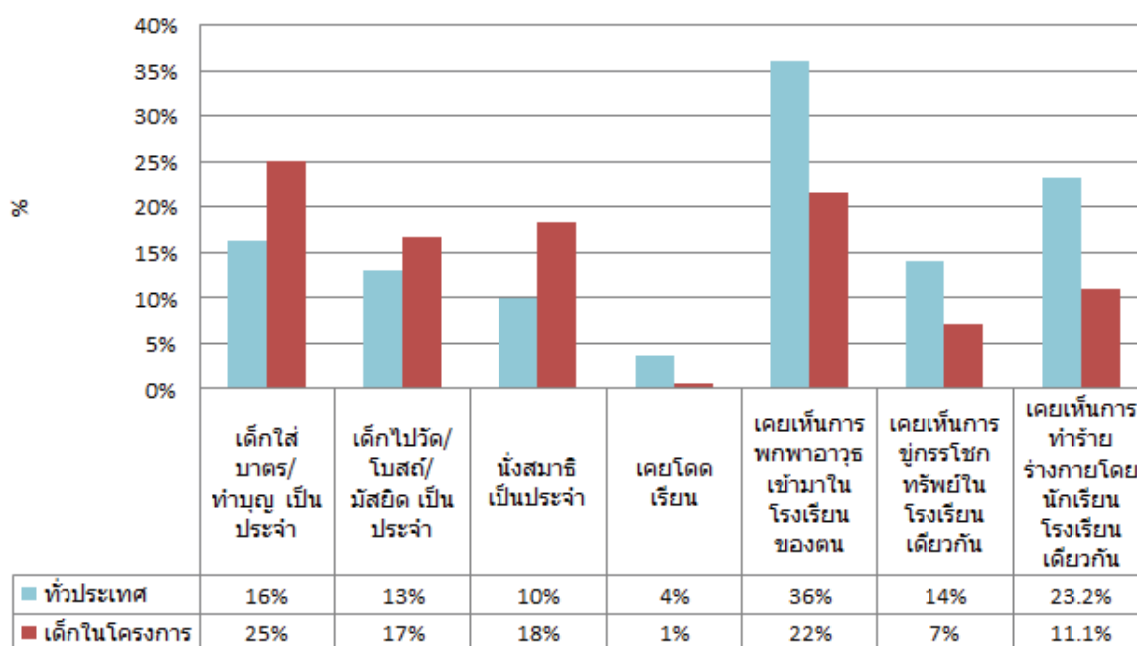
⁶ การสำรวจข้อมูลทั้งประเทศมาจาก Child Watch ปี 2551-52 ส่วนการสำรวจเด็กในโครงการเป็นการสำรวจปี 2555 ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดอาจมาจากปัจจัยอื่นที่เป็นไปได้ทั้งทางบวกมากขึ้นและทางลบที่น้อยลง เช่น การสำรวจของ Child Watch ปี 2549-2552 พบว่าสัดส่วนเด็กออกกำลังกายลดลงทั้งระดับประถมและมัธยม สัดส่วนเด็กเล่นเกมสล็อตทั้งประเทศเพิ่มขึ้น สัดส่วนเด็กทำบุญใส่บาตรทั้งประเทศเพิ่มขึ้นแต่เพิ่มน้อยกว่าเด็กในโครงการ

รูปที่ 1 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับเด็กและเยาวชน

ที่มา: ข้อมูล Child Watch กรณีทั่วประเทศ และสำรวจเพิ่มเติมสำหรับเด็กในโครงการ

รูปที่ 2 การเปลี่ยนแปลงกับเด็กและเยาวชนที่ทำให้พ่อแม่ไว้วางใจในความปลอดภัยของเด็ก

ที่มา: ข้อมูล Child Watch กรณีทั่วประเทศ และสำรวจเพิ่มเติมสำหรับเด็กในโครงการ

ผู้ปกครองและคนในครอบครัว

ผู้ปกครองและคนในครอบครัวได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมหลายอย่างทั้งผ่านทางโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน การที่ศูนย์เด็กเล็กและโรงเรียนจัดกิจกรรมกับเด็กนั้น ทางโรงเรียนได้พยายามเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นโครงการครอบครัวสุขสันต์ชวนกันออกกำลังกาย การเทิดทูลพระคุณพ่อในวันพ่อ การแข่งขันครอบครัวฮูลาฮูป การร่วมเข้าค่ายวัฒนธรรม และการเข้าร่วมเรียนรู้สิ่งใหม่กับลูกหลาน

จำนวนผู้ปกครองและสมาชิกครอบครัวทั้งหมดที่มีส่วนเข้าร่วมกิจกรรมมีประมาณ 43,670 คน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนอกจากเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัวดีขึ้นแล้ว ผู้ปกครองยังเกิดความไว้วางใจในพฤติกรรมของลูกหลานมากขึ้น และรู้สึกปลอดภัยเมื่อเด็กไปโรงเรียน จากรูปที่ 2 จะเห็นว่าสัดส่วนของเด็กในโครงการที่โตเรียน เด็กที่พบเห็นการพกอาวุธในโรงเรียน พบเห็นการชู้กรโซทพัยในโรงเรียน หรือพบเห็นการทำร้ายร่างกายในโรงเรียนลดลงอย่างชัดเจน

ครูและผู้ดูแลเด็ก

ในกรณีของครูและผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นมิกิจกรรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กที่ถูกต้อง มีการถ่ายทอดความรู้ให้กันและกันระหว่างแกนนำและเครือข่าย ครูเครือข่ายสามารถเรียนรู้การบริหารจัดการศูนย์จากต้นแบบ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคือ ผู้ดูแลเด็กมีศักยภาพมากขึ้น มีการดูแลเด็กที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น และได้รับความไว้วางใจจากพ่อแม่และคนในสังคมเพิ่มขึ้น

สำหรับครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีกิจกรรมที่หลากหลายมากขึ้น ครูได้เป็นแกนนำในการสนับสนุนกิจกรรมแก่เด็ก มีการสอนว่ายน้ำ สอนการใช้อุปกรณ์กีฬาที่ถูกต้อง มีการจัดสนามเด็กเล่นที่ปลอดภัย มีการจัดเมนูอาหารสำหรับเด็กใหม่ มีการเยี่ยมบ้านเด็ก มีการรณรงค์เรื่องจราจร การไม่บริโภคเหล้า บุหรี่ อาหารกรูบกรอบ และน้ำอัดลม มีการสอนการเตรียมความพร้อมเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน และมีการจัดค่ายคุณธรรม และการปลูกฝังเกี่ยวกับวินัย การเปลี่ยนแปลงที่ครูได้รับคือ ความไว้วางใจมากขึ้นจากผู้ปกครองและคนในชุมชน

การสัมภาษณ์ครู/ผู้ดูแลเด็กจำนวน 49 คน พบว่า ร้อยละ 89 ของตัวอย่างเห็นว่าการเข้าร่วมโครงการช่วยเพิ่มความรู้ในการดูแลเด็กอย่างถูกหลักวิชาการอย่างมาก โดยที่ประมาณร้อยละ 49 เห็นว่าความรู้นี้จะติดตัวตลอดไป ร้อยละ 14 เห็นว่าความรู้จะคงอยู่ไปอีก 1-3 ปี และร้อยละ 12 เห็นว่าความรู้จะคงอยู่ไปอีก 3-10 ปี ประมาณร้อยละ 92 เห็นว่าการเข้าร่วมโครงการช่วยเพิ่มศักยภาพในการดูแลเด็กอย่างมาก

นอกจากนี้ ส่วนใหญ่ยังเห็นว่าตนได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครองมากขึ้นหลังจากเข้าร่วมโครงการ ประมาณร้อยละ 14 เห็นว่าเพิ่มปานกลาง และร้อยละ 82 เห็นว่าเพิ่มอย่างมาก และประมาณร้อยละ 78 ของตัวอย่างยังรู้สึกว่าการพึงพอใจในการทำงานมีมากขึ้นด้วย

ผู้ทำงานในองค์กรที่ได้รับทุน

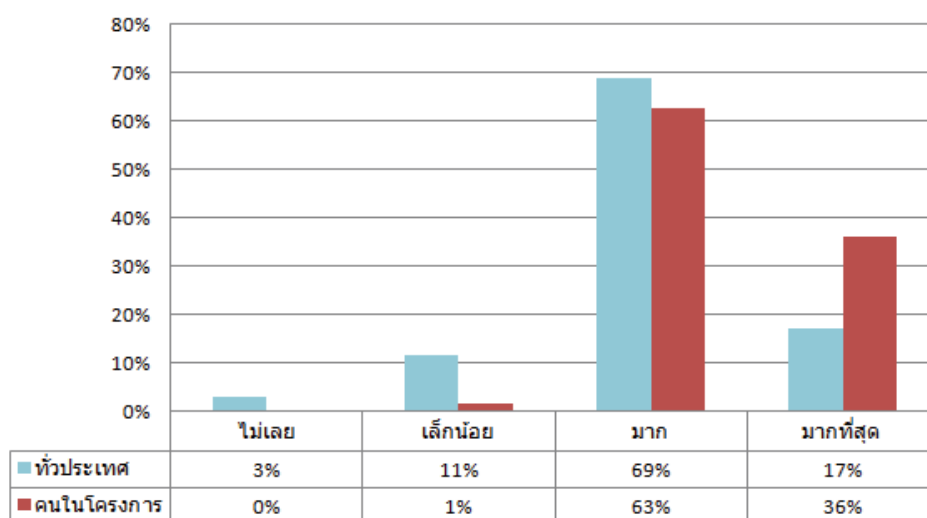
ผู้ทำงานในองค์กรที่ได้รับทุนมี 2 ประเภท คือ ผู้ที่ทำงานหลักให้แก่โรงเรียนหรือองค์กรประเภทอื่นๆ อยู่แล้วก่อนที่จะได้รับการสนับสนุนโครงการจาก สสส. และอีกประเภทคือ ผู้ที่ได้รับการจ้างงานเพิ่มเติมเพื่อเข้ามาดำเนินงานของโครงการที่ได้รับการสนับสนุน โดยที่ผู้ทำงานในโครงการด้านเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่เป็นประเภทที่หนึ่ง นั่นคือ เป็นผู้มีงานประจำต้องรับผิดชอบอยู่ก่อนแล้ว การได้รับการสนับสนุนโครงการจาก สสส. ทำให้สามารถทำงานประจำได้มีประสิทธิภาพขึ้น และครอบคลุมหลายประเด็นขึ้น

การที่ผู้ทำงานได้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชน ทำให้เห็นคุณค่าในงานที่ทำมากขึ้น การที่มนุษย์ได้เห็นสิ่งที่ตนทำนั้นเป็นประโยชน์และมีคุณค่าแก่ผู้อื่น น่าจะนำมาซึ่งความสุขทางใจ (มากกว่าความทุกข์ใจหรือรู้สึกไม่แตกต่าง) รูปที่ 3 แสดงความรู้สึกของคนไทย (อยู่อาศัยในเมือง)⁷ เมื่อได้

⁷ เลือกเฉพาะตัวอย่างผู้อาศัยในเมือง เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบกับผู้ทำงานกับองค์กรที่ได้รับการสนับสนุนจาก สสส. ซึ่งมักตั้งอยู่ในเมือง

ช่วยเหลือผู้อื่น ประมาณร้อยละ 69 รู้สึกมีความสุขมากเมื่อได้ช่วยเหลือผู้อื่น และอีกร้อยละ 17 มีความสุขมากที่สุดเมื่อได้ช่วยเหลือผู้อื่น เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ทำงานให้กับโครงการที่สนับสนุนโดย สสส.⁸ แล้วจะเห็นว่า สัดส่วนของผู้มีความสุขมากที่สุดเมื่อได้ช่วยเหลือผู้อื่นเพิ่มเป็นร้อยละ 36

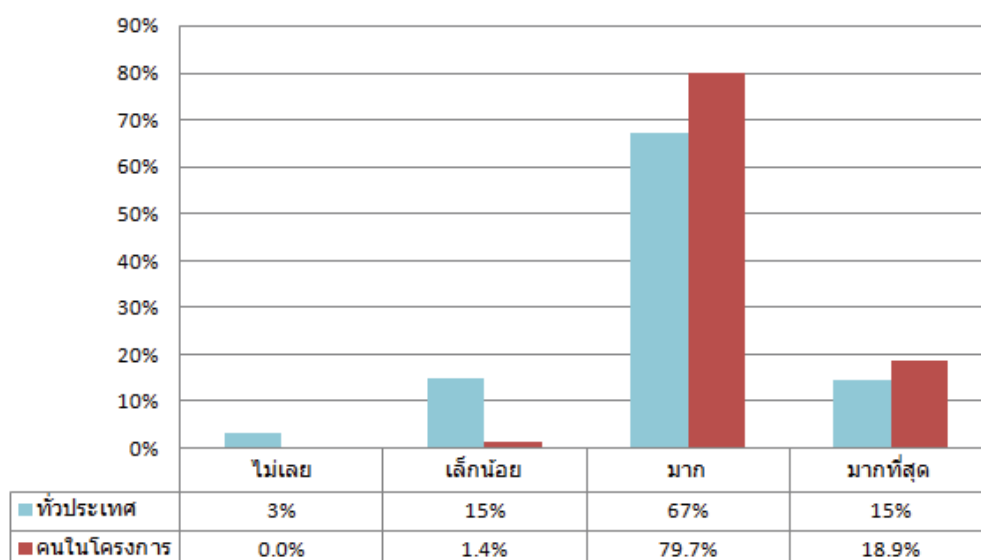
รูปที่ 3 ความรู้สึกเป็นสุขเมื่อช่วยผู้อื่นที่มีปัญหา

ที่มา: การสำรวจสถานะทางสังคมและวัฒนธรรม (ตัวอย่างในเมือง) และการสำรวจเพิ่มเติมคนทำงานในโครงการ

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ทำงานในโครงการ (รูปที่ 4 และ 5) ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในชีวิต และรู้สึกภูมิใจในตนเอง มากถึงมากที่สุด สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ประมาณร้อยละ 96-99 รู้สึกพึงพอใจในชีวิตและภูมิใจในตนเองมากถึงมากที่สุด

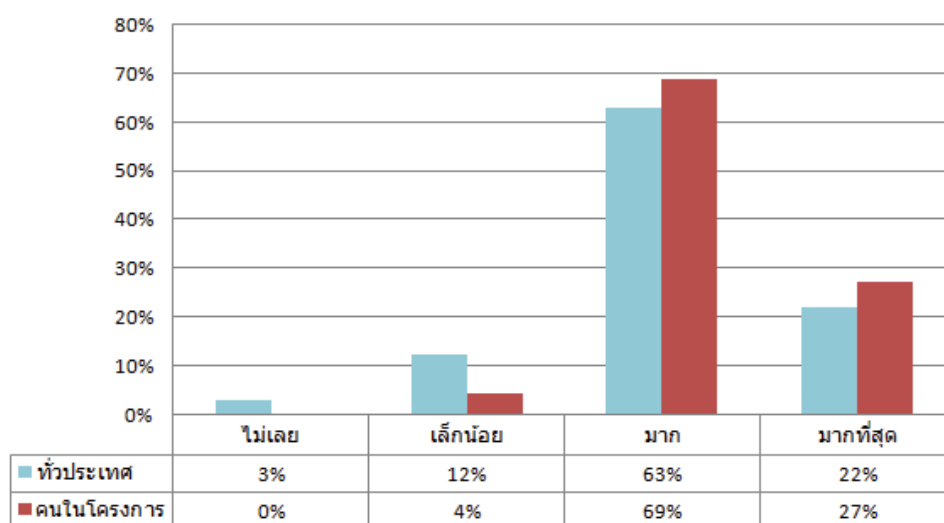
รูปที่ 4 ความรู้สึกพึงพอใจในชีวิต

ที่มา: การสำรวจสถานะทางสังคมและวัฒนธรรม (ตัวอย่างในเมือง) และการสำรวจเพิ่มเติมคนทำงานในโครงการ

⁸ มีผู้ตอบแบบสอบถาม 27 คนจากที่ส่งไปทั้งหมด 29 คน

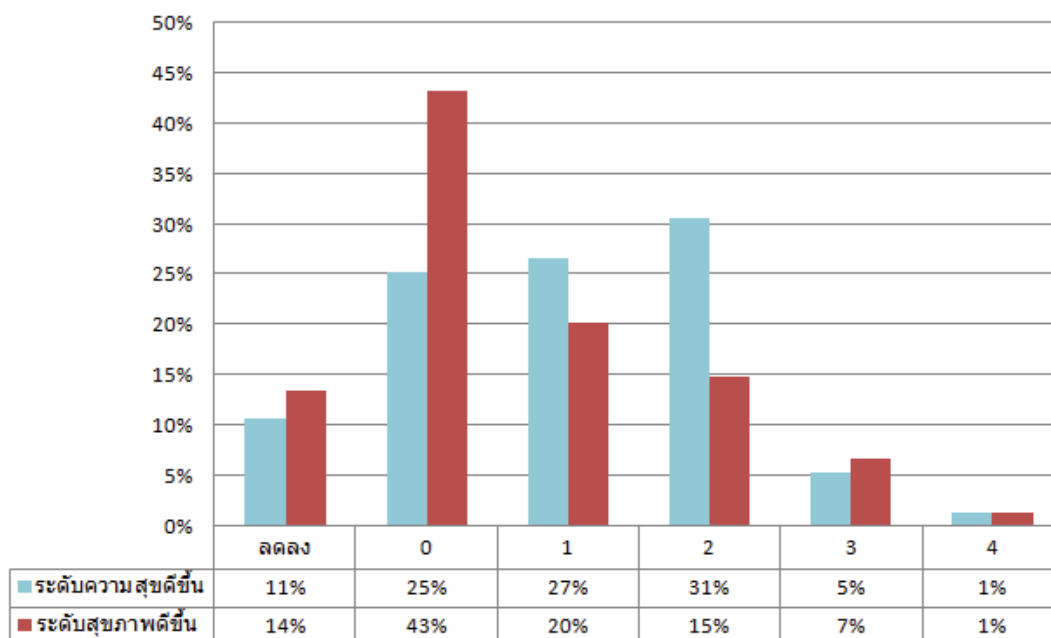
รูปที่ 5 ความรู้สึกภูมิใจในตนเอง

ที่มา: การสำรวจสถานะทางสังคมและวัฒนธรรม (ตัวอย่างในเมือง) และการสำรวจเพิ่มเติมคนทำงานในโครงการ

เมื่อวัดระดับความสุขในชีวิตและภาวะสุขภาพโดยรวมของผู้ทำงานให้แก่องค์กรที่ได้รับการสนับสนุนจาก สสส. (รูปที่ 6) พบว่าร้อยละ 64 มีความสุขโดยรวมเพิ่มขึ้น และร้อยละ 43 มีสุขภาพดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนได้รับการสนับสนุนโครงการจาก สสส. (แต่แต่ละคนอาจมีมูลค่าของแต่ละระดับแตกต่างกัน) ร้อยละ 25 รู้สึกระดับความสุขเหมือนเดิม และร้อยละ 11 มีความสุขลดลง

รูปที่ 6 ระดับการเปลี่ยนแปลงความสุขและสุขภาพกายก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

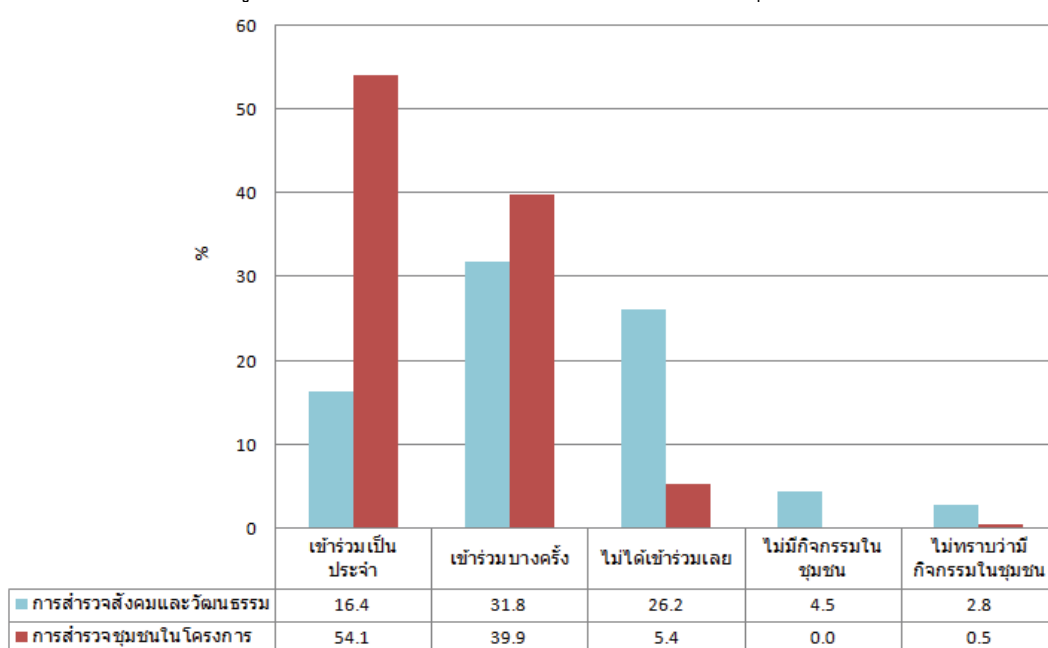
ที่มา: การสำรวจสถานะทางสังคมและวัฒนธรรม (ตัวอย่างในเมือง) และการสำรวจเพิ่มเติมคนทำงานในโครงการ

คนในชุมชน

คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมกิจกรรมผ่านทางศูนย์เด็กเล็กและโรงเรียนซึ่งได้จัดกีฬาเชื่อมสัมพันธ์ หรือการแข่งขันกีฬาประเภทต่างๆ สำหรับบางชุมชนได้มีกิจกรรมค่ายรักษ์วัฒนธรรม และอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ซึ่งแต่เดิมชุมชนส่วนใหญ่มีโอกาสน้อยในการจัดกิจกรรมเหล่านี้ เพราะขาดแกนนำหรือการสนับสนุนทางการเงิน

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับชุมชน 233 แห่งคือ ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนดีขึ้น และมีผลให้ชุมชนน่าอยู่ ผู้รู้ในชุมชนยังเกิดความภาคภูมิใจในความรู้และการได้มีโอกาสถ่ายทอดความรู้สู่คนรุ่นใหม่ นอกจากนี้ คนในชุมชนยังได้มีความรู้ใหม่ๆ จากการทำงานร่วมกับเด็ก การที่ได้เด็กในชุมชนมีสุขภาพกายและจิตดีขึ้น อยู่ห่างไกลยาเสพติด และอบายมุข ก็มีส่วนทำให้ชุมชนน่าอยู่เช่นเดียวกัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เกิดขึ้นได้ถ้าคนในชุมชนมีการทำกิจกรรมร่วมกัน จากการสัมภาษณ์คนในชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ⁹ พบว่า ประมาณร้อยละ 54.1 ของคนในชุมชนมีการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นประจำ และอีกร้อยละ 39.9 มีการเข้าร่วมเป็นบางครั้ง ในขณะที่ภาพรวมของทั้งประเทศนั้นร้อยละ 16.4 และร้อยละ 31.8 มีการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนเป็นประจำและบางครั้ง นอกจากนี้ ประมาณร้อยละ 96 ของชุมชนเห็นว่าการมีศูนย์เด็กเล็กในชุมชน ช่วยให้ชุมชนน่าอยู่ยิ่งขึ้น (รูปที่ 7)

รูปที่ 7 การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน

ที่มา: การสำรวจสถานะทางสังคมและวัฒนธรรม (ตัวอย่างในเมือง) และการสำรวจเพิ่มเติมชุมชนในโครงการ

จากข้อมูลของกระทรวงมหาดไทยสามารถนำมาประมาณการผลผลิตของโครงการได้โดยนำจำนวนคนที่อยู่ชุมชน 233 แห่งคูณประชากรเฉลี่ย 7,124 คน¹⁰ เท่ากับ 1.67 ล้านคน

รัฐ

สำหรับรัฐในที่นี้หมายถึงองค์กรภาครัฐซึ่งมีส่วนรับผิดชอบในเรื่องการรักษาพยาบาล การดูแลเรื่องความปลอดภัยของเด็ก และการคุ้มครองเด็ก

แม้ว่ากิจกรรมต่างๆ ของโครงการไม่ได้มีรัฐเป็นกลุ่มเป้าหมาย แต่ผลของการที่เด็กและเยาวชนมีสุขภาพกายและจิตที่ดีขึ้น และมีการประสบอุบัติเหตุลดน้อยลงก็อาจช่วยให้ค่าใช้จ่ายเพื่อการรักษาพยาบาลสำหรับเด็กลดลง และในระยะยาวยังอาจทำให้ค่าใช้จ่ายเพื่อโรคเรื้อรังของประชากรลดลงด้วยเช่นกัน แต่ในที่นี้มีไว้วิเคราะห์ในระยะยาว

⁹ การสัมภาษณ์โดยโครงการ SROI: การบริโภคอาหาร

¹⁰ ประชากรเฉลี่ยในเขต อบต. และเทศบาล ปี 2551 (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย)

กิจกรรมต่างๆ ที่โครงการมีส่วนร่วมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเด็กไทยทั้งหมดประมาณ 7 หมื่นคน โอกาสการเจ็บป่วยกรณีผู้ป่วยนอกลดลงจากร้อยละ 19.12 เป็นร้อยละ 18.8 และกรณีผู้ป่วยในลดลงจากร้อยละ 4.8 เป็นร้อยละ 2.4 จำนวนครั้งของการเจ็บป่วยผู้ป่วยนอกลดลงจากปีละ 3.37 ครั้งเป็น 1.57 ครั้ง และผู้ป่วยในจาก 1.29 admission เป็น 1.04 admission¹¹

3. การเก็บข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ประกอบด้วยข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งนำเสนอแหล่งข้อมูลต่างๆ ในส่วนต่อไปนี้

3.1 ผลลัพธ์และตัวชี้วัด

ข้อมูลผลลัพธ์และตัวชี้วัดผลลัพธ์แสดงในตารางที่ 8 ผลลัพธ์ร่วม (common outcome) สำหรับเด็ก ประกอบด้วยสุขภาพดีขึ้น และพฤติกรรมดีขึ้น ข้อมูลสำหรับเด็กทั้งประเทศได้จากโครงการ Child Watch และข้อมูลสำหรับเด็กในโครงการได้จากการสัมภาษณ์เด็กประมาณหนึ่งพันคน โดยการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถามชุดเดียวกับโครงการ Child Watch (ภาคผนวก แบบสอบถาม ก. และ ข.)

ผลลัพธ์ร่วมสำหรับผู้ปกครองคือ ความมั่นคงและความมั่นใจมากขึ้น จากการที่เด็กอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ซึ่งสามารถวัดได้จากจำนวนเด็กที่รู้สึกปลอดภัยเมื่อไปโรงเรียน ข้อมูลสำหรับตัวชี้วัดนี้ได้จาก Child Watch และสัมภาษณ์เพิ่มเติมเช่นเดียวกับตัวชี้วัดสำหรับเด็ก

ผลลัพธ์ร่วมสำหรับครู/ผู้ดูแลเด็กคือ ทักษะความสามารถดีขึ้น ซึ่งวัดได้จากจำนวนครู/ผู้ดูแลเด็กที่มีความรู้ในการดูแลเด็กดีขึ้น ซึ่งข้อมูลได้จากการทำแบบสอบถามในภาคผนวก แบบสอบถาม ค.

ผลลัพธ์ร่วมสำหรับคนในชุมชนคือ การมีเอกภาพในชุมชน ซึ่งตัวชี้วัดคือ การร่วมกันทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ซึ่งแสดงถึงการร่วมทุกข์ร่วมสุขซึ่งกันและกันในชุมชน และอาจจะมีผลต่อเอกภาพของชุมชนที่ดีขึ้น ข้อมูลตัวชี้วัดนี้ได้จากการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามในภาคผนวก แบบสอบถาม ง. และการสัมภาษณ์จากโครงการ SROI: การบริโภคอาหาร

ผลลัพธ์ร่วมสำหรับผู้ทำงานในโครงการคือ การมีทัศนคติต่อชีวิตดีขึ้น ซึ่งวัดได้จากความพึงพอใจในชีวิต ข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถามในภาคผนวก แบบสอบถาม จ. และเปรียบเทียบกับคนทั่วประเทศจากการสำรวจภาวะสังคมและวัฒนธรรมที่ทำโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ผลลัพธ์ร่วมสำหรับรัฐหรือคนไทยโดยรวม (ผู้เสียภาษี) คือ ภาระที่เกิดจากเด็กลดลง ซึ่งในที่นี้ใช้ภาระค่ารักษาพยาบาลเป็นผลลัพธ์เฉพาะ ตัวชี้วัดคือค่ารักษาพยาบาลผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยในรวมกัน ข้อมูลได้จากการสำรวจอนามัยและสวัสดิการ ปี 2554 โดยแยกเด็กในโครงการตามตำบลที่โรงเรียนไทยรัฐวิทยาหรือศูนย์เด็กเล็กตั้งอยู่

ตารางที่ 9 เสนอผลจากการเปลี่ยนแปลงของผลลัพธ์ จากจำนวนเด็กทั้งหมดมีประมาณร้อยละ 16.34 ที่มีการออกกำลังกายเป็นประจำเพิ่มขึ้น และเวลาที่ใช้ออกกำลังกายประมาณ 69 นาทีต่อวัน ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดคือ มีการออกกำลังกายเพิ่มขึ้นทั้งหมด 13,266 ชั่วโมง

¹¹ ข้อมูลจากการสำรวจอนามัยและสวัสดิการ โดยที่เด็กในโครงการคือ เด็กที่อาศัยอยู่ในตำบลที่มีโครงการเด็กและเยาวชน

ตารางที่ 8 ผลลัพธ์และตัวชี้วัด

ผลลัพธ์ร่วม (Common outcome)	ผลลัพธ์เฉพาะ	ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล
สุขภาพกายดีขึ้น	สุขภาพกายดีขึ้น	เด็กออกกำลังกายหรือเล่นกีฬามากขึ้น	Child Watch และการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม
	สุขภาพจิตดีขึ้น	การสูญเสียจากการเครียดจนนอนไม่หลับลดลง	Child Watch และการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม
	ภาวะโภชนาการดีขึ้น	มีน้ำหนักอ้วนลง	Child Watch และการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม
	ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ดีขึ้น	เด็กชอบไปโรงเรียนมากขึ้น	Child Watch และการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม
พฤติกรรมดีขึ้น	ใช้เวลาว่างได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	เด็กเล่นเกมส่อนไลน์ลดลง	Child Watch และการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม
	ลดการติดยาเสพติด	การพบเห็นยาเสพติดในสถานศึกษาลดลง	Child Watch และการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม
	ความไว้วางใจของผู้ปกครองมากขึ้น (รู้สึกปลอดภัยเมื่อลูกไปโรงเรียน)	เด็กรู้สึกปลอดภัยเมื่อไปโรงเรียนมากขึ้น	Child Watch และการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม
ทักษะความสามารถดีขึ้น	ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการดูแลเด็ก	ความรู้ในการดูแลเด็กดีขึ้น	สัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม
ทัศนคติดีขึ้น	มีความพึงพอใจในการทำงานดีขึ้น	ความพึงพอใจในชีวิตมากขึ้น	สัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม
เอกภาพในชุมชน	ชุมชนน่าอยู่ยิ่งขึ้น	มีการทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชนมากขึ้น	ประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสัมภาษณ์แบบสอบถาม
ภาระต่อส่วนรวมลดลง	ลดภาระในการรักษาพยาบาล	ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของเด็กลดลง	การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ

ตารางที่ 9 Outcome incidences

ตัวชี้วัด	การเปลี่ยนแปลงของตัวชี้วัด	Outcome incidence
เด็กออกกำลังกายหรือเล่นกีฬามากขึ้น	สัดส่วนเด็กออกกำลังกายเพิ่มขึ้น 16.34% x เวลาที่ใช้ในการออกกำลังกายเฉลี่ยต่อวัน 69 นาที	13,266 ชั่วโมงต่อปี
การสูญเสียจากการเครียดจนนอนไม่หลับลดลง	สัดส่วนเด็กเครียดจนนอนไม่หลับลดลง 17.97%	12,686 คนต่อปี
มีน้ำหนักอ้วนลดลง	สัดส่วนเด็กที่มีน้ำหนักอ้วนลดลง 20.11%	14,197 คนต่อปี
เด็กชอบไปโรงเรียนมากขึ้น	สัดส่วนเด็กชอบไปโรงเรียนมากขึ้น 20.89%	14748 คนต่อปี
เด็กเล่นเกมส่อนไลน์ลดลง	สัดส่วนเด็กเล่นเกมส่อนไลน์ลดลง 0.36%	254 คนต่อปี
การพบเห็นยาเสพติดในสถานศึกษาลดลง	สัดส่วนเด็กเห็นยาเสพติดในสถานศึกษาลดลง 7.46%	52 คนต่อปี
เด็กรู้สึกปลอดภัยเมื่อไปโรงเรียนมากขึ้น	สัดส่วนเด็กรู้สึกปลอดภัยเมื่อไปโรงเรียนเพิ่มขึ้น 25.1%	10,915 คนต่อปี
ความรู้ในการดูแลเด็กดีขึ้น	สัดส่วนครู/ผู้ดูแลเด็กที่มีความรู้ดีขึ้น 92%	3,654 คนต่อปี
ความพึงพอใจในชีวิตมากขึ้น	สัดส่วนผู้ทำงานที่มีความสุขมากขึ้น 64%	28 คนต่อปี
มีการทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชนมากขึ้น	จำนวนคนเข้าร่วมทำกิจกรรมในชุมชนเป็นประจำเพิ่มขึ้น 38%	629,342 วันต่อปี
ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของเด็กลดลง	จำนวนครั้งในการรักษาพยาบาลผู้ป่วยนอกลดลง 0.35 ครั้งผู้ป่วยในลดลง 0.04 ครั้ง	ผู้ป่วยนอก 24,709 ครั้งต่อปี ผู้ป่วยใน 2,824 ครั้งต่อปี

สัดส่วนเด็กเครียดจนนอนไม่หลับลดลงร้อยละ 17.97 ทำให้มีเด็กเครียดจนนอนไม่หลับลดลง 12,686 คนต่อปี และเด็กจำนวน 14,197 คนต่อปีมีภาวะโภชนาการดีขึ้น มีเด็กชอบไปโรงเรียนมากขึ้นร้อยละ 20.89 ทำให้มีเด็กชอบไปโรงเรียนเพิ่มขึ้น 14,748 คนต่อปี สัดส่วนการติดเกมของเด็กลดลงเล็กน้อยร้อยละ 0.36 จึงทำให้เด็กติดเกมลดลงเพียง 254 คนต่อปี การพบเห็นเด็กติดยาเสพติดลดลงร้อยละ 7.46 ดังนั้น เฉลี่ยเด็กในโรงเรียนจำนวน 101 โรงเรียน จึงสรุปได้ว่าการพบเห็นเด็กติดยาเสพติดลดลงประมาณ 52 คนต่อปี¹² (ไม่นับ ศูนย์เด็กเล็กและเยาวชนนอกสถานศึกษา) สัดส่วนเด็กรู้สึกปลอดภัยเมื่อไปโรงเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 25.1 ทำให้มีเด็กรู้สึกปลอดภัยเมื่อไปโรงเรียนเพิ่มขึ้น 10,915 คนต่อปี สัดส่วนครู/ผู้ดูแลเด็กมีความรู้ดีขึ้นร้อยละ 92 หรือ คิดเป็นครู/ผู้ดูแลเด็กจำนวน 3,654 คนต่อปี สัดส่วนผู้ทำงานให้กับองค์กรที่ได้รับการสนับสนุนจาก สสส. มีความสุขมากขึ้นร้อยละ 64 ทำให้มีผู้มีความสุขมากขึ้นปีละ 28 คน การสัมภาษณ์คนในชุมชนเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมของชุมชนพบว่า ชุมชนที่อยู่ในโครงการของ สสส. มีการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นประจำเพิ่มร้อยละ 38 ถ้าสมมติให้แต่ละคนทำกิจกรรมปีละ 1 วันแสดงว่าแต่ละปีจะมีจำนวนวันทั้งหมดที่เป็นผลจากการทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชนเท่ากับ 629,342 วัน

ภาระการรักษาพยาบาลจำแนกเป็นผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน เด็กที่อยู่ในตำบลที่มีโรงเรียนไทยรัฐวิทยา และมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตั้งอยู่มีอัตราการเจ็บป่วยเป็นผู้ป่วยนอกลดลง 0.35 ครั้งต่อปี และเป็นผู้ป่วยในลดลง 0.04 ครั้งต่อปี ทำให้มีการลดลงของผู้ป่วยนอกทั้งหมด 24,709 ครั้งต่อปี และผู้ป่วยใน 2,824 ครั้งต่อปี

3.2 มูลค่าตัวแทนทางการเงิน (Financial Proxy)

ข้อมูลตัวแทนทางการเงินได้จากหลายแหล่ง ตารางที่ 10 สรุปที่มาของแหล่งข้อมูลทั้งหมด เหตุผลสำหรับการใช้ตัวแทนทางการเงินสำหรับแต่ละผลลัพธ์มีดังนี้

- มูลค่าการออกกำลังกายวัดจากค่าเสียโอกาสของการออกกำลังกาย เนื่องจากสามารถนำเวลาไปใช้เพื่อการสร้างรายได้ ค่าเสียโอกาสได้จากรายได้ต่อคนต่อปี คิดทอนเป็นต่อชั่วโมง
- มูลค่าการสูญเสียจากความเครียดจนนอนไม่หลับ วัดจากค่ารักษาความเครียด (ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการเกิดโรคซึมเศร้า และเป็นสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้สุขภาพของคนไทยลดลง) ค่ารักษาทางจิตเวชได้จากการสอบถามโรงพยาบาลรัฐบาลและโรงพยาบาลเอกชน โดยการรักษาต้องใช้เวลา 16 ครั้ง¹³
- มูลค่าการดื่มน้ำอัดลมลดลง วัดจากค่าใช้จ่ายในการบริโภคน้ำอัดลมต่อปี ซึ่งได้จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2552
- มูลค่าของการชอบไปโรงเรียน วัดจากความยินดีจ่ายของผู้ปกครองในการให้เด็กไปโรงเรียน ซึ่งความยินดีจ่ายวัดจากค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปีเพื่อการศึกษา ซึ่งได้จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2552

¹² ใช้ค่าเฉลี่ยต่อโรงเรียน เนื่องจากเด็ก 100 คนในโรงเรียนอาจจะเห็นคนเสพยาเสพติดเพียง 1 คน แต่เห็นซ้ำๆ กัน

¹³ การรักษาระยะสั้นใช้เวลา 16 สัปดาห์ (Centre for Addiction and Mental Health) www.camh.net/About_Addiction_Mental_Health/Mental_Health_Information/Depressive_Illness/dep_illness_treatments.html

- มูลค่าของการเล่นเกมออนไลน์ วัดจากค่าใช้จ่ายเพื่อการใช้ internet ต่อปี ซึ่งได้จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2552
- มูลค่าของการเสพยาเสพติด วัดจากมูลค่าในการรักษาผู้ติดยาเสพติด ซึ่งได้จากการสอบถามสถาบันัญญารักษ์
- มูลค่าความปลอดภัยเมื่อไปโรงเรียน วัดจากการที่พ่อแม่ยินดีจ่ายเงินให้ลูกไปโรงเรียน (ด้วยเห็นว่าโรงเรียนปลอดภัย) ความยินดีจ่ายได้จ่ายค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเพื่อการศึกษา ซึ่งได้จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2552
- มูลค่าของการที่ครู/ผู้ดูแลเด็กมีความรู้ดีขึ้น วัดจากรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี เพราะเมื่อครูมีความรู้ และได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครอง ทำให้ครูยังมั่งงานทำ (ไม่ตกงาน) และมีรายได้ข้อมูลรายได้มาจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2552
- มูลค่าความพึงพอใจในชีวิต ได้จากการวิจัยเพิ่มเติม¹⁴
- มูลค่าชุมชนน่าอยู่ วัดจากความยินดีที่ชุมชนร่วมกันทำกิจกรรมของชุมชน โดยเสียสละเวลาส่วนตัว (หารายได้ส่วนตัว) มูลค่าจึงวัดจากค่าเสียโอกาสของเวลาที่ทำกิจกรรม ซึ่งหมายถึงรายได้เฉลี่ยต่อวัน ข้อมูลได้จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2552
- มูลค่าการรักษายาบาล ได้จาก ค่ารักษายาบาลสำหรับเด็ก ทั้งกรณีผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน ข้อมูลได้จากการสำรวจอนามัยและสวัสดิการปี 2554 กล่าวคือ ค่ารักษายาบาลรวมค่าเดินทางเฉลี่ยสำหรับเด็กอายุ 0-15 ปี เท่ากับ 245 บาทต่อครั้งสำหรับผู้ป่วยนอก และ 7,459 บาทต่อการรักษากรณีผู้ป่วยใน

3.3 Deadweight and attribution ระยะเวลาเกิดประโยชน์ และอัตราการลดลงของประโยชน์

ค่าของ deadweight, attribution, ระยะเวลาเกิดประโยชน์ และอัตราการลดลงของประโยชน์ได้จากการประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การถามจากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เพิ่มเติม ตารางที่ 11-13 สรุปและอธิบายเหตุผลของค่าเหล่านี้

สำหรับเด็กมีพัฒนาการด้านต่างๆ อยู่บ้าง มีการเรียนรู้เรื่องธรรมชาติ รู้จักสภาวะแวดล้อมของตนและชุมชนอยู่แล้วประมาณร้อยละ 50 ของผลลัพธ์ที่เกิด ในขณะที่ผู้ปกครองก็มีความไวใจลูกหลานโดยไม่จำเป็นต้องมีโครงการประมาณร้อยละ 35 ส่วนครูและผู้ดูแลเด็กมีความแตกต่างกันค่อนข้างสูง ครูที่เป็นต้นแบบมักมีศักยภาพสูง (จึงได้รับเลือกเป็นต้นแบบ) ส่วนค่าต่ำสุดสำหรับศักยภาพเดิมของผู้ดูแลเด็กคือ ร้อยละ 35 โดยเฉลี่ยทั้งหมดมี deadweight ประมาณร้อยละ 70 ผู้ทำงานในองค์กรที่ได้รับทุนสนับสนุนคิดว่าประมาณร้อยละ 60 ของผลลัพธ์เป็นความพึงพอใจที่เกิดจากการทำงานอยู่แล้ว คนในชุมชนคิดว่าร้อยละ 60 ของผลลัพธ์เป็นสิ่งที่น่าจะเกิดขึ้นอยู่แล้วเพราะชุมชนมักมีกิจกรรมร่วมกันอยู่ก่อนที่จะมีโครงการ สำหรับกรณีการรักษายาบาลของรัฐ ครูและผู้ปกครองเด็กเห็นว่าประมาณร้อยละ 30 ของผลลัพธ์เป็นภาระที่น่าจะลดลงถึงแม้จะไม่มีโครงการที่สนับสนุนโดย สสส.

¹⁴ สำหรับผู้ที่สนใจสามารถติดตามนักวิจัยได้โดยตรง รายงานกำลังอยู่ในขั้นตอนเสนอเพื่อการตีพิมพ์

ตารางที่ 10 ตัวแทนทางการเงิน

ผลลัพธ์เฉพาะ	ตัวชี้วัด	ตัวแทนทางการเงิน	แหล่งข้อมูล
สุขภาพกายดีขึ้น	จำนวนเด็กออกกำลังกายหรือเล่นกีฬามากขึ้น	ค่าเสียโอกาสที่เกิดขึ้นจากการออกกําลังกาย ใช้รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี 32 บาทต่อชั่วโมง	การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2552
สุขภาพจิตดีขึ้น	จำนวนการสูญเสียจากการเครียดจนนอนไม่หลับลดลง	ค่ารักษาโรคเครียด/โรควิตกกังวล 16 สัปดาห์ ครึ่งละ 1,775 บาท (ค่าแพทย์และยา)	โรงพยาบาลรามกิติปิยะและ โรงพยาบาลนวมารมย์
ภาวะโภชนาการดีขึ้น	จำนวนดื่ม น้ำอัดลมลดลง	ค่าใช้จ่ายน้ำอัดลม 1,124 บาทต่อคนต่อปี	การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2552
ประสิทธิภาพในการเรียนดีขึ้น	จำนวนเด็กชอบไปโรงเรียนมากขึ้น	ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาค่า 2,178 บาทต่อคนต่อปี	การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2552
ใช้เวลาว่างได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	จำนวนเด็กเล่นเกมสออนไลน์ลดลง	ค่าใช้จ่ายอินเทอร์เน็ต 1,745 บาทต่อคนต่อปี	การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2552
ลดการติดยาเสพติด	จำนวนโรงเรียนที่เด็กพบเห็นยาเสพติดในสถานศึกษาลดลง	ค่ารักษาผู้ติดยาเสพติดต่อคน 13,146 บาทต่อปี (ผู้ป่วยใน)	สถาบันธัญญารักษ์
ความไว้วางใจของผู้ปกครองมากขึ้น (รู้สึกปลอดภัยเมื่อถูกไปโรงเรียน)	จำนวนเด็กที่รู้สึกปลอดภัยเมื่อไปโรงเรียนมากขึ้น	ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา 2,178 บาทต่อคนต่อปี	การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2552
ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการดูแลเด็ก	จำนวนครูผู้ดูแลเด็ก ที่มีความรู้ในการดูแลเด็กดีขึ้น	การมีงานทำและมีรายได้เฉลี่ย 92,630.50 บาทต่อปี	การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2552
มีความพึงพอใจในการทำงานดีขึ้น	ระดับความพึงพอใจในชีวิตมากขึ้น	มูลค่าของการช่วยเหลือผู้ขึ้นเป็นบางครั้ง 371,640 บาทต่อปี	งานวิจัยเพิ่มเติม
ชุมชนน่าอยู่ยิ่งขึ้น	ชุมชนที่มีการทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชนมากขึ้น	รายได้เฉลี่ยต่อคน 254 บาทต่อวัน	การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2552
ลดภาระในการรักษาพยาบาล	ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของเด็กลดลง	ค่ารักษาพยาบาลรวมค่าเดินทางกรณีผู้ป่วยนอก และนอก 245 และ 7,459 บาทต่อครั้ง	การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ ปี 2554

ตารางที่ 11 Deadweight

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ผลลัพธ์	Deadweight	เหตุผล
เด็กและเยาวชน	สุขภาพกายดีขึ้น	50%	เด็กมีพัฒนาการด้านต่างๆ มีการเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ ได้นักกีฬาที่บ้าน รู้สภาพลำน้ำที่บ้าน เป็นทุนเดิม ประมาณ 50 %
	สุขภาพจิตดีขึ้น		
	ภาวะโภชนาการดีขึ้น		
	ประสิทธิภาพในการเรียนดีขึ้น		
	ใช้เวลาว่างได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น		
	ลดการติดยาเสพติด		
ผู้ประกอบการ คนในครอบครัว	ความไว้วางใจของผู้ปกครองมากขึ้น (รู้สึกปลอดภัยเมื่อลูกไปโรงเรียน)	35%	เดิมมีความไว้วางใจกับความปลอดภัยแล้วประมาณ 35%
ครู / ผู้ดูแลเด็ก	ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการดูแลเด็ก	35%, 70%	ในกรณีทั่วไปครูหรือผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความสามารถเดิมประมาณ 35% แต่ถ้าเป็นโรงเรียนต้นแบบครูมีทุนเดิมประมาณ 70% การได้รับการสนับสนุนจาก สสส. ทำให้การทำงานได้คล่องตัวมากขึ้น ได้ใช้ศักยภาพมากขึ้น
ผู้ทำงานในองค์กรที่ได้รับทุนสนับสนุน	มีความพึงพอใจในการทำงานดีขึ้น	60%	ผู้ทำงานประมาณ 60% มีความพึงพอใจอยู่ก่อนแล้ว
คนในชุมชน	ชุมชนน่าอยู่ยิ่งขึ้น	60%	คนในชุมชนเห็นว่าประมาณ 60% เป็นทุนเดิมของชุมชนอยู่แล้ว
รัฐ	ลดภาระในการรักษาพยาบาล	30%	ครูและผู้ปกครองเห็นว่าเด็กมีสุขภาพดีอยู่ก่อนแล้วประมาณ 30%

ตารางที่ 12 Attribution

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เด็กและเยาวชน	ผลลัพธ์		Attribution	เหตุผล
	สุขภาพกายดีขึ้น	สุขภาพจิตดีขึ้น		
	ภาวะโภชนาการดีขึ้น	ประสิทธิภาพในการเรียนดีขึ้น	50%	สสส. มีส่วนสนับสนุนประมาณ 50% เนื่องจากเราได้งบประมาณทำกิจกรรมต่างๆ ถ้าไม่มีงบประมาณอาจจะไม่มีโครงการหรือมีการทำแบบไม่มีประสิทธิภาพ ส่วนโรงเรียนมีส่วน 20% และชุมชนและผู้ปกครองอีก 30%
	ประสิทธิภาพในการเรียนดีขึ้น	ใช้เวลาว่างได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น		
	ลดการติดยาเสพติด			
	ความไว้วางใจของผู้ปกครองมากขึ้น (รู้สึกปลอดภัยเมื่อลูกไปโรงเรียน)			
ผู้ปกครอง คนในครอบครัว	ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการดูแลเด็ก		30%	สสส. ให้การสนับสนุนประมาณ 30% ครูและนักเรียนรู้มีส่วนประมาณ 40% ที่เหลือเป็นผู้ปกครอง
ครู / ผู้ดูแลเด็ก	มีความพึงพอใจในการทำงานดีขึ้น		50%	สสส. มีส่วนสนับสนุนประมาณ 50% เนื่องจากเราได้งบประมาณทำกิจกรรมต่างๆ ถ้าไม่มีงบประมาณอาจจะไม่มีโครงการหรือมีการทำแบบไม่มีประสิทธิภาพ ส่วนโรงเรียนมีส่วน 20% และชุมชนและผู้ปกครองอีก 30%
ผู้ทำงานในองค์กรที่ได้รับทุนสนับสนุน	มีความพึงพอใจในการทำงานดีขึ้น		50%	สสส. มีส่วนสนับสนุนประมาณ 50% เนื่องจากเราได้งบประมาณทำกิจกรรมต่างๆ ถ้าไม่มีงบประมาณอาจจะไม่มีโครงการหรือมีการทำแบบไม่มีประสิทธิภาพ ส่วนโรงเรียนมีส่วน 20% และชุมชนและผู้ปกครองอีก 30%
คนในชุมชน	ชุมชนน่าอยู่ยิ่งขึ้น		30%	สสส. ได้สนับสนุนประมาณ 30% ครู 20% นักเรียน 20% ผู้ปกครองและชุมชน 20%
รัฐ	ลดภาระในการรักษาพยาบาล		50%	สสส. มีส่วนสนับสนุนประมาณ 50% เนื่องจากเราได้งบประมาณทำกิจกรรมต่างๆ ถ้าไม่มีงบประมาณอาจจะไม่มีโครงการหรือมีการทำแบบไม่มีประสิทธิภาพ ส่วนโรงเรียนมีส่วน 20% และชุมชนและผู้ปกครองอีก 30%

ตารางที่ 13 ระยะเวลาเกิดประโยชน์และ Drop-off

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ผลลัพธ์	ระยะเวลา(ปี)	Drop-off	เหตุผล
เด็กและเยาวชน	สุขภาพกายดีขึ้น	3-9 หรือ ตลอดไป	30%	ผลลัพธ์ยังคงเกิดต่อไปถ้าเด็กยังอยู่ในระบบโรงเรียน ส่วนเยาวชนที่โตแล้ว ผลจะเกิดขึ้นตลอดไป สำหรับเด็กเล็กจะมีการลดลง 30% ต่อปี ถ้าหากไม่มีการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
	สุขภาพจิตดีขึ้น			
	ภาวะโภชนาการดีขึ้น			
	ประสิทธิภาพในการเรียนดีขึ้น			
	ใช้เวลาว่างได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น			
	ลดการติดยาเสพติด	ตลอดไป	คงที่	ผู้ปกครองเห็นว่าจะเกิดผลคงที่ตลอดไป
ผู้ปกครอง คนในครอบครัว	ความไว้วางใจของผู้ปกครองมากขึ้น (รู้สึกปลอดภัยเมื่อลูกไปโรงเรียน)			
ครู / ผู้ดูแลเด็ก	ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการดูแลเด็ก	ตลอดไป (47%) 5 ปี (63%)	20%	47% เห็นว่าเมื่อได้รับการพัฒนาแล้วผลจะคงอยู่ตลอดไปแต่ที่เหลือเห็นว่า ประมาณ 1-10 ปี และลดลงปีละ 20%
ผู้ทำงานในองค์กรที่ได้รับ ทุนสนับสนุน	มีความพึงพอใจในการทำงานดีขึ้น	3 ปี	คงที่	เท่ากับระยะเวลาที่ได้รับการสนับสนุนจาก สสส.
คนในชุมชน	ชุมชนน่าอยู่ยิ่งขึ้น	ตลอดไป	คงที่	ชุมชนเชื่อว่าผลลัพธ์จะเกิดคงที่ตลอดไป
รัฐ	ลดภาระในการรักษาพยาบาล	3-9 ปี	30%	ผลลัพธ์ยังคงเกิดต่อไปถ้าเด็กยังอยู่ในระบบโรงเรียน ส่วนเยาวชนที่โตแล้ว ผลจะเกิดขึ้นตลอดไป สำหรับเด็กเล็กจะมีการลดลง 30% ต่อปี ถ้าหากไม่ การทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

จากผลลัพธ์ที่เหลือเมื่อหักค่า deadweight เราจำเป็นจะต้องทราบต่อไปว่า ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเป็นผลที่เกิดจาก สสส. ในสัดส่วนเท่าใด และส่วนอื่นๆ ของสังคมมีส่วนต่อผลลัพธ์ที่เกิดเป็นสัดส่วนเท่าใด

จากการประชุมร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการสัมภาษณ์ผู้บริหารโครงการ พบว่า สสส. มีส่วนประมาณร้อยละ 50 ในการทำให้ผลลัพธ์เกิดขึ้นแก่เด็ก ครูและผู้ดูแลเด็ก ผู้ทำงานในองค์กรที่ได้รับทุนสนับสนุน และรัฐ ซึ่งส่วนสำคัญคือ การมีงบประมาณสนับสนุนจาก สสส. ทำให้หลายๆ กิจกรรมและผลลัพธ์สามารถเกิดขึ้นได้ ส่วนคนในชุมชนและผู้ปกครอง มิได้รับการสนับสนุนโดยตรงจาก สสส. จึงเห็นว่าประมาณร้อยละ 30 ของผลลัพธ์ที่เหลือเป็นการเกิดเพราะ สสส. สนับสนุน

ระยะเวลาการเกิดประโยชน์สำหรับเด็กขึ้นอยู่กับว่าเด็กอยู่ในวัยใด ถ้าเป็นเด็กเล็ก ปฐมวัย ผลลัพธ์จะเกิดต่อไปทราบเท่าที่เด็กยังอยู่ในโรงเรียน ถ้าเด็กออกจากโรงเรียนและขาดการดูแลต่อเนื่อง จะทำให้ผลลัพธ์ลดลงร้อยละ 30 ต่อปี ส่วนผลลัพธ์ที่เกิดกับเยาวชนจะยั่งยืนมากกว่า ซึ่งครูและผู้ปกครองเห็นว่าผลลัพธ์สามารถเกิดได้ตลอดชีวิต ในการคำนวณ SROI นี้จะใช้ระยะเวลา 5 ปีตามกรอบการประเมินโครงการ (เด็กมักอยู่ในโรงเรียนเดิมประมาณ 6 ปี) ระยะเวลาการประหยังบประมาณสำหรับรัฐและการลดลงของผลประโยชน์สำหรับรัฐเหมือนกับเด็ก

ผลลัพธ์ที่จะเกิดกับผู้ปกครองและคนในชุมชนคาดว่าจะเกิดตลอดไป และไม่ลดลง สำหรับครูและผู้ดูแลเด็ก ประมาณร้อยละ 47 เห็นว่าผลลัพธ์ด้านศักยภาพที่ดีขึ้นจะอยู่กับครูตลอดไป แต่อีกประมาณร้อยละ 63 เห็นว่าผลลัพธ์ยังคงอยู่ได้ 5 ปีและลดลงปีละ 20% สำหรับผู้ทำงานในองค์กรที่ได้รับทุนนั้นสมมติให้ได้รับประโยชน์เป็นเวลา 5 ปี

4. ผลการศึกษา

การคำนวณ SROI ใช้สูตรตามที่กล่าวไว้ในหัวข้อ 1.4 โดยใช้อัตราคิดลดร้อยละ 3 ร้อยละ 4 และร้อยละ 10 ในการคำนวณมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์ ส่วนการลงทุนนั้นสมมติให้มีการลงทุนที่เป็นเงินทำในปีแรก มูลค่าปัจจุบันทั้งหมดเป็นมูลค่า ณ ปี 2551 (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ผลการศึกษา

อัตราคิดลด	SROI
3%	6.87
4%	6.71
10%	5.87

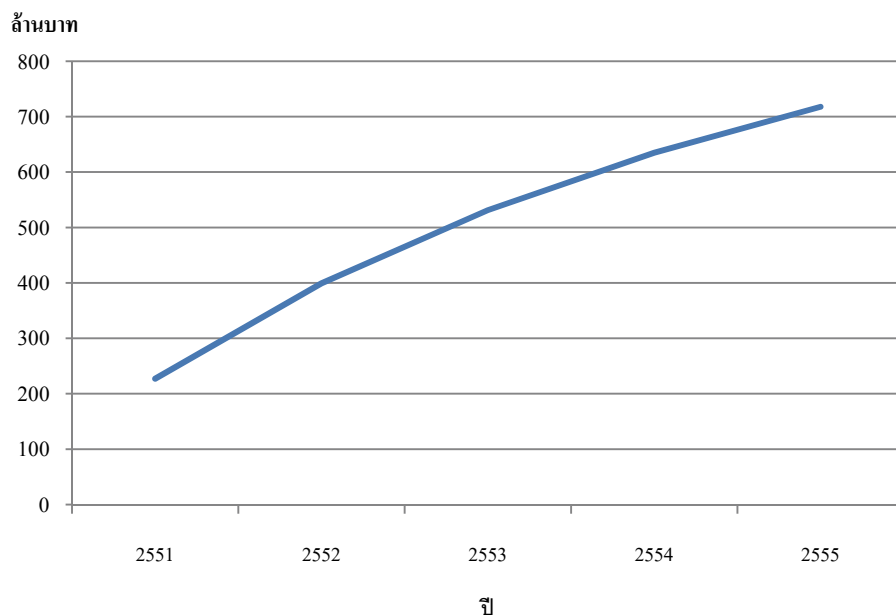
4.1 ผลตอบแทนทางสังคมต่อการลงทุน

การลงทุนทั้งหมดจาก สสส. มีจำนวน 90.7 ล้านบาท การลงทุนจากมูลนิธิไทยรัฐจำนวน 6.4 ล้านบาท ดังนั้น การลงทุนทั้งหมดจึงเป็น 97.1 ล้านบาท

ผลประโยชน์ในปีแรกเท่ากับ 227 ล้านบาท (รูปที่ 8) และค่อยๆ ลดลงตามความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียบางกลุ่มที่เห็นว่าผลประโยชน์มีการลดลงปีละ 30% ผลประโยชน์สะสมของปีที่สองเพิ่มจากปีที่หนึ่ง

ประมาณร้อยละ 76 เมื่อรวมผลประโยชน์ทั้ง 5 ปี คิดเป็นเงิน 717.9 ล้านบาท หรือคิดเป็นมูลค่าปี 2551 เท่ากับ 667 ล้านบาท ด้วยการใช้อัตราคิดลด 3% ต่อปี และทำให้ได้ SROI เท่ากับ 6.87 นั่นคือ การลงทุนด้านเด็กและเยาวชนจาก สสส. และองค์กรภาคี แต่ละบาทได้ผลตอบแทนทางสังคมประมาณ 7 บาท ถ้าอัตราคิดลดสูงขึ้นจะทำให้ SROI ลดลงเพียงเล็กน้อย (ตารางที่ 14) เมื่ออัตราคิดลดเท่ากับ 10% SROI เท่ากับ 5.87

รูปที่ 8 ผลประโยชน์สะสมตั้งแต่ปีที่ 1 ถึงปีที่ 5

4.2 ส่วนแบ่งประโยชน์แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

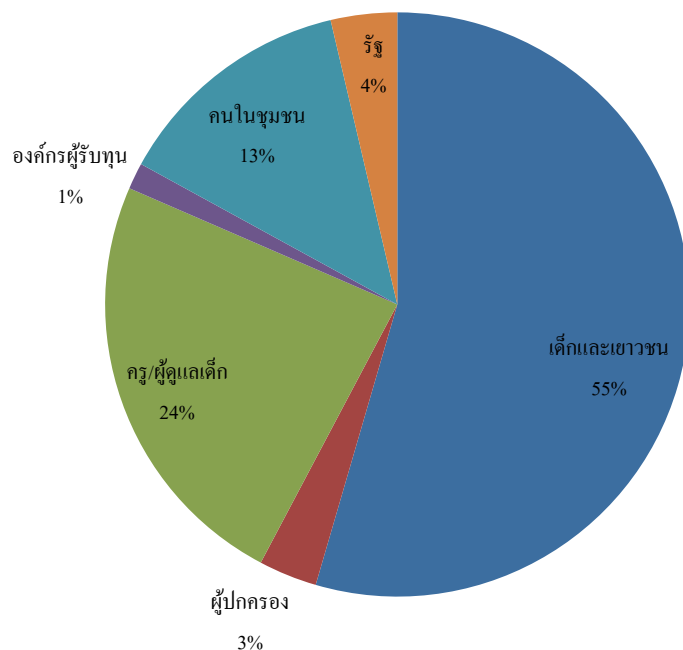
ผลประโยชน์ของการลงทุนประมาณร้อยละ 55 ตกแก่เด็ก การลงทุนเพื่อเด็กเป็นการสร้างทรัพยากรมนุษย์ และจะมีผลมากถ้ามีการประเมินในระยะยาว (จนถึงวัยผู้ใหญ่) ประโยชน์ของการลงทุนถูกแบ่งให้แก่ผู้ปกครองและชุมชนซึ่งทั้งสองส่วนได้รับประโยชน์ประมาณร้อยละ 16

ผลประโยชน์ร้อยละ 24 ตกแก่ครูและผู้ดูแลเด็ก (รูปที่ 9) ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักกับโครงการที่มุ่งไปที่เด็กและเยาวชน เด็กเล็กไม่สามารถดำเนินโครงการได้โดยตรง ต้องมีครูและผู้ดูแลเป็นผู้นำ การที่ครูและผู้ดูแลเด็กได้รับทรัพยากรที่เพิ่มขึ้น ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น ได้เรียนรู้การจัดการมากขึ้น และมีการแบ่งปันความรู้กัน ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานดีขึ้น ได้รับความไว้วางใจจากสังคม และประโยชน์โดยตรงแก่ครูและผู้ดูแลเด็กคือ การมีงานทำและมีรายได้ที่มั่นคง

รัฐ (หรือสังคมหรือผู้เสียภาษี) และองค์กรที่ได้รับการสนับสนุนโครงการจาก สสส. ได้รับประโยชน์ร้อยละ 4 สาเหตุที่รัฐได้รับประโยชน์ค่อนข้างน้อยเพราะเป็นการมองระยะสั้น คือ การประหยัดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล แต่ถ้ามีการมองในระยะยาวอาจจะได้ผลประโยชน์ที่มากขึ้น เนื่องจาก เด็กที่มีสุขภาพดีย่อมเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี สามารถสร้างผลตอบแทนทางเศรษฐกิจได้ดีเมื่อเป็นผู้ใหญ่ และการมีสุขภาพดี มีพฤติกรรมไม่เสี่ยง ยังจะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาโรคเรื้อรังได้อีกในอนาคต ส่วนผู้ทำงานให้

องค์กรที่ได้รับการสนับสนุนได้รับประโยชน์ทางอ้อมในมิติความพึงพอใจในการช่วยเหลือผู้อื่น เนื่องจากผู้ทำงานมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มอื่นจึงทำให้ผลประโยชน์น้อยเช่นกัน

รูปที่ 9 ส่วนแบ่งผลประโยชน์

4.3 การวิเคราะห์ความอ่อนไหว

การวิเคราะห์ความอ่อนไหวทำการปรับลดความสำคัญของ สสส. ลงด้วยสองวิธีคือ การเพิ่ม deadweight อีก 10% และ 20% ในทุกๆ กรณี และอีกวิธีคือการลด attribution ที่ สสส. มีต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกรณีอีก 10% และ 20% ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 15 จะเห็นว่าค่า SROI อยู่ระหว่าง 3.28-5.35

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ความอ่อนไหว

SROI เมื่อเปลี่ยนเงื่อนไข	อัตราคิดลด		
	3%	4%	10%
SROI เมื่อปรับเพิ่ม deadweight อีก 10% ทุกกรณี	5.25	5.13	4.49
SROI เมื่อปรับเพิ่ม deadweight อีก 20% ทุกกรณี	3.64	3.55	3.11
SROI เมื่อปรับลด attribution อีก 10% ทุกกรณี	5.35	5.22	4.57
SROI เมื่อปรับลด attribution อีก 20% ทุกกรณี	3.82	3.74	3.28

5. ข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมใช้วิธีการคำนวณที่ตรงไปตรงมา สิ่งที่จะเป็นข้อโต้แย้งกันได้มักเป็นการหาผลลัพธ์ ตัวชี้วัด และตัวแทนทางการเงินที่เหมาะสมและสะท้อนความเป็นจริงของโครงการ

รายงานนี้เป็นความพยายามครั้งแรกในการนำเครื่องมือ SROI มาใช้กับโครงการด้านเด็กและเยาวชนในประเทศไทย ด้วยเหตุที่การดำเนินโครงการต่างๆ ไม่ได้มีการวางแผนการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมมาก่อน ทำให้ไม่มีการวางแผนการเก็บข้อมูล ทั้งจำนวนผลผลิตของโครงการ และผลลัพธ์ของโครงการ นอกจากนี้ในระดับประเทศยังขาดข้อมูลที่จะสามารถนำมาเป็นกรณีฐาน (benchmark) ของการวิเคราะห์ ดังนั้น ถ้าต้องการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมในอนาคต ควรที่จะต้องมีการเก็บข้อมูลเหล่านี้อย่างเป็นระบบมากขึ้น

ข้อมูลด้านตัวแทนทางการเงินเป็นข้อมูลที่ขาดเสียไม่ได้ ประเทศไทยมีข้อมูลประเภทนี้ค่อนข้างจำกัด ดังนั้น ควรที่จะสนับสนุนให้เกิดการวิจัยในการประเมินมูลค่าที่สังคมให้แก่สิ่งต่างๆ เช่น สิ่งแวดล้อม หรือ พฤติกรรมทางสังคมทั้งที่เป็นที่พึงปรารถนาและไม่พึงปรารถนา

การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมไม่สามารถเป็นคำตอบสำหรับทุกๆ คำถามของสังคมในเรื่องความคุ้มค่าของโครงการ การวิเคราะห์โครงการในแต่ละช่วงเวลาของการดำเนินงานอาจให้ค่า SROI ที่นำมาเปรียบเทียบกันไม่ได้ โครงการที่เพิ่งเริ่มต้นดำเนินงานจะมีจำนวนผลผลิตต่ำแต่มีต้นทุนคงที่สูง จะมีผลทำให้ SROI ต่ำ แต่ถ้าดำเนินการไประยะหนึ่งผลของต้นทุนคงที่เริ่มให้ผลประโยชน์ในอัตราที่สูงขึ้น ก็จะทำให้ได้ SROI ที่สูงขึ้น โครงการที่มี SROI ต่ำได้หมายความว่าต้องหยุดดำเนินการ แต่ต้องไปวิเคราะห์ต่อว่าเพราะเหตุใด และจะแก้ไขได้อย่างไร

ภาคผนวก

ตารางการคำนวณ SROI

stakeholder	output	Outcome	Indicator	outcome change (%)	outcome incidence	unit	DW	DW incidence	Incidence after DW	Attribution	Incidence after ATT
เด็กและเยาวชน	70,596	สุขภาพจิตดีขึ้น	% เด็กเล่นกีฬาเพิ่มขึ้น	16.34	13,266	ชั่วโมงต่อปี	0.5	6,633	6,633	0.5	3,316
	70,596	สุขภาพจิตดีขึ้น	% เด็กเตรียมตนเอง ไม่ กับลดลง	17.97	12,686	คนต่อปี	0.5	6,343	6,343	0.5	3,172
	70,596	ภาวะโภชนาการดีขึ้น	% เด็กมีน้ำหนักลดลง	20.11	14,197	คนต่อปี	0.5	7,098	7,098	0.5	3,549
	70,596	ประสิทธิภาพในการเรียนดีขึ้น	% เด็กชอบไปโรงเรียน เพิ่มขึ้น	20.89	14,748	คนต่อปี	0.5	7,374	7,374	0.5	3,687
	70,596	ใช้เวลาว่างได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	% เด็กเล่นเกมส์ออนไลน์ลดลง	0.36	254	คนต่อปี	0.5	127	127	0.5	64
	70,596	ลดการติดยาเสพติด (ในโรงเรียน)	% การพบเห็นยาเสพติดในสถานศึกษาลดลง	7.46	52	คนต่อปี	0.5	26	26	0.5	13
ผู้ปกครอง	43,488	ความไว้วางใจของผู้ปกครองมากขึ้น (รู้สึกปลอดภัยเมื่อถูกไปโรงเรียน)	% เด็กรู้สึกปลอดภัยเมื่อไปโรงเรียน	25.10	10,915	คนต่อปี	0.35	3,820	7,095	0.3	2,129
	3,972	ได้รับการพัฒนาทัศนคติในการดูแลเด็ก	ความรู้ในการดูแลเด็กดีขึ้น (อัตราเพิ่ม %)	92.00	3,654	คนต่อปี	0.7	2,558	1,096	0.5	548
องค์กรผู้รับทุน	44	มีความพึงพอใจในการทำงานดีขึ้น	ความสุขมากขึ้น	64.00	28	คนต่อปี	0.6	17	11	0.5	6
	1,672.89	ชุมชนนำผู้สูงอายุขึ้นชุมชน	การทักกิจกรรมร่วมกันในชุมชนเพิ่มขึ้น	37.62	629,342	วันต่อปี	0.6	377,605	251,737	0.3	75,521
รัฐ (เด็กในโครงการ)	70,596	ลดการต่อสู้สังคม	การเข้าถึงยาเสพติดสำหรับเด็กลดลง (ผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน)	0.35	24,709	ผู้ป่วยนอกครั้งต่อปี	0.3	7,413	17,296	0.5	8,648
				0.04	2,824	ผู้ป่วยในครั้งต่อปี	0.3	847	1,977	0.5	988

stakeholder	Financial proxies	ข้อมูล indicator	ข้อมูล proxies	value	Annual value	drop-off	2008	2009	2010	2011	2012	Total value	NPV
เด็กและเยาวชน	ค่าเสียโอกาสที่เกิดขึ้นจากการไปออกกำลังกาย (คิดจากรายได้เฉลี่ย/คน/ชม.)	child watch และ ส้วางเพิ่มเติม	SES	32	38,735,828	0.3	38,735,828	27,115,079	18,980,555	13,286,389	9,300,472	107,418,323	100,363,513
	ค่าใช้จ่ายในการรักษามารอนไม่หัวต่อครั้ง จำนวน 16 ครั้งต่อปี	child watch และ ส้วางเพิ่มเติม	รพ.รามธิบดีและ รพ.มนารมย์	1,775	90,071,319	0.3	90,071,319	63,049,923	44,134,946	30,894,462	21,626,124	249,776,773	233,372,423
	ค่าใช้จ่ายการคิมน้ำดื่มต่อคนต่อปี	child watch และ ส้วางเพิ่มเติม	SES	1,124	3,989,316	0.3	3,989,316	2,792,521	1,954,765	1,368,336	957,835	11,062,773	10,336,214
	ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาต่อปี	child watch และ ส้วางเพิ่มเติม	SES	2,178	8,030,016	0.3	8,030,016	5,621,011	3,934,708	2,754,296	1,928,007	22,268,038	20,805,561
	ค่าใช้ถ่ยinternet ต่อคนต่อปี	child watch และ ส้วางเพิ่มเติม	SES	1,745	110,871	0.3	110,871	77,610	54,327	38,029	26,620	307,456	287,264
	ค่าใช้จ่ายในการรักษามือติดต่อปี	child watch และ ส้วางเพิ่มเติม	SES	13,146	171,369	0.3	171,369	119,958	83,971	58,779	41,146	475,222	444,011
ผู้ปกครอง	ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาต่อปี	child watch และ ส้วางเพิ่มเติม	SES	2,178	4,635,917	0	4,635,917	4,635,917	4,635,917	4,635,917	4,635,917	23,179,585	21,231,142
	มีงานทำ มีรายได้	ส้วางเพิ่มเติม	SES	92,630	50,773,838	0.2	50,773,838	40,619,070	32,495,256	25,996,205	20,796,964	170,681,333	158,357,055
องค์กรผู้บริบท	มูลค่าต่อหน่วยความพึงพอใจ	ส้วางเพิ่มเติม	งานวิจัยเพิ่มเติม	371,640	2,093,076	0	2,093,076	2,093,076	2,093,076	2,093,076	2,093,076	10,463,382	9,585,677
	รายได้อื่นต่อคนต่อวัน	ส้วางเพิ่มเติม	SES	254	19,182,343	0	19,182,343	19,182,343	19,182,343	19,182,343	19,182,343	95,911,716	87,849,515
	ค่าใช้จ่ายการรักษาพยาบาลสำหรับเด็กและผู้ช่นอก (บาทต่อครั้งปี)	การส้วางอนน้ย และส้วัดติการ 6	การส้วางอนน้ย และส้วัดติการ	245	2,118,762	0.3	9,490,820	6,643,574	4,650,502	3,255,351	2,278,746	26,318,994	24,590,467
	ผู้ปวยใน (บาทต่อ episode ปี)			7,459	7,372,058								
							227,284,713	171,950,084	132,200,367	103,563,183	82,867,250	717,865,596	667,222,843
							13						

discount rate	0.03
investment	97,100,000
SROI	6.87

แบบสอบถาม ก แบบสอบถามเด็กระดับประถมศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในวงกลม และตอบคำถามตามความเป็นจริง เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนในระดับจังหวัดและระดับประเทศ และขอยืนยันว่าข้อมูลที่ตอบจะเป็นความลับ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

- 1) เพศ ☐ (1)ชาย ☐ (2)หญิง ☐ (3)ชายรักชาย ☐ (4)หญิงรักหญิง
- 2) อายุ _____ ปี
- 3) น้ำหนัก _____ กิโลกรัม ส่วนสูง _____ กิโลกรัม
- 4) กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษา _____
- 5) อาศัยอยู่กับ ☐ (1)พ่อแม่ ☐ (2)พ่อ ☐ (3)แม่ ☐ (4)ญาติ
☐ (5)พี่น้อง ☐ (6)เพื่อน ☐ (7)อื่นๆ _____
- 6) อาชีพของหัวหน้าครอบครัว (บิดา หรือมารดา หรือผู้ปกครองคนใดคนหนึ่ง)
☐ (1)พนักงานบริษัทเอกชน ☐ (2)รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ☐ (3)เกษตรกร
☐ (4)ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย ☐ (5)รับจ้างทั่วไป ☐ (6)ว่างงาน/เกษียณอายุ
☐ (7)ประกอบอาชีพอื่นๆ โปรดระบุ _____
- 7) ได้รับค่าขนมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองเฉลี่ยวันละ _____
ใช้จ่ายเฉลี่ยวันละ _____ บาท
- 8) มีของใช้ส่วนตัวอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ (1)จักรยาน ☐ (2)โทรศัพท์มือถือ ☐ (3)คอมพิวเตอร์
☐ (4)จักรยานยนต์ ☐ (5)อื่นๆ _____

ตอนที่ 2 ใน 1 วันใช้เวลาไปกับกิจกรรมต่อไปนี้เพียงใด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในวงกลม และตอบคำถามตามความเป็นจริง เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนในระดับจังหวัดและระดับประเทศ และขอยืนยันว่าข้อมูลที่ตอบจะเป็นความลับ

1) เล่นกีฬา/ออกกำลังกาย	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที
2) คุยโทรศัพท์	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที
3) ดูโทรทัศน์/VDO/VCD/DVD	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที
4) เล่นอินเตอร์เน็ต	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที
5) เล่นเกม	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที
6) อ่านหนังสือเรียน	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที
7) อ่านหนังสือเป็นงานอดิเรก	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที
8) อ่านหนังสือพิมพ์	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที
9) อ่านข่าวในเว็บไซต์	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที
10) คุยกับพ่อแม่/ผู้ปกครอง/ญาติผู้ใหญ่	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที
11) ช่วยงานบ้าน/ดูบ้าน/รีดผ้า/ทำกับข้าว	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที
12) อยู่บ้านเพื่อน/หอเพื่อน	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที
13) อยู่บ้านคนเดียวหลังเลิกเรียน	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที
14) เรียนพิเศษ (เสาร์/อาทิตย์)	☐ (1)ไม่ได้เรียน	☐ (2)เรียน วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที ค่าใช้จ่ายเดือนละ _____ บาท
15) ส่ง SMS	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ครั้ง
16) โหลดเพลง/ภาพ/เกม/ข้อความ	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ครั้ง

ตอนที่ 3 เพื่อนๆ ทำกิจกรรมต่อไปนี้น้อยเพียงใด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่าง และตอบคำถามตามความเป็นจริง

กิจกรรม	ไม่ทำ	ทำเป็นประจำ (เดือนละ 1 ครั้งขึ้นไป)	ทำเป็นประจำ (สัปดาห์ละ 1 ครั้งขึ้นไป)	กิจกรรม	ไม่ทำ	ทำเป็นประจำ (เดือนละ 1 ครั้งขึ้นไป)	ทำเป็นประจำ (สัปดาห์ละ 1 ครั้งขึ้นไป)
1) ออกไปเที่ยวกับเพื่อนตอนกลางคืน				11) เล่นไพ่/พนัน อย่างอื่นฯ			
2) เที่ยวทำกิจกรรมกับพ่อแม่พี่น้อง				12) เล่นพนันบอล			
3) ซื้อของตามห้างสรรพสินค้า				13) ดูการ์ตูนไป			
4) ดูภาพยนตร์ซีรีส์เกาหลี/ญี่ปุ่น				14) ดูวิดีโอไป			
5) ใส่บาตร/ทำบุญ				15) ดูเว็บไป			
6) ไปวัด/โบสถ์/มัสยิด				16) ดูคลิปไป			
7) สวดมนต์ก่อนนอน				17) โค้ดเรียน			
8) นั่งสมาธิ/สงบจิตใจ				18) ทานขนมกรุบ กรอบ			
9) ซื้อลอตเตอรี่	☐ ไม่ทำ	☐ ซื้อเป็นบางครั้ง	☐ ซื้อทุกครั้ง	19) ดื่มน้ำอัดลม			
10) ซื้อหวยใต้ดิน	☐ ไม่ทำ	☐ ซื้อเป็นบางครั้ง	☐ ซื้อทุกครั้ง	20) ทาน fast food เช่น แฮมเบอร์เกอร์ พิซซ่า ฯลฯ			

ตอนที่ 4 การใช้ชีวิตส่วนอื่นๆ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่าง และตอบคำถามตามความเป็นจริง

1) ในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมา เพื่อนๆเคยมีประสบการณ์ตรงหรือพบเห็นสิ่งต่างๆ เหล่านี้หรือไม่

• เห็นการพกพาหรือเสพยาเสพติดร้ายแรง เช่น ยาบ้า ยาไอซ์ กัญชา ฯลฯ ในโรงเรียนของคน	☐ (1)เคยเห็น	☐ (2)ไม่เคยเห็น
• เห็นการพกพาอาวุธ เช่น มีด ดาบ ปืน ฯลฯ เข้ามาในโรงเรียนของคน	☐ (1)เคยเห็น	☐ (2)ไม่เคยเห็น
• ถูกขูกรรโทษกรรมหรือโดนเงินจากนักเรียนในโรงเรียนเดียวกัน	☐ (1)เคย	☐ (2)ไม่เคย
• ถูกทำร้ายร่างกายโดยนักเรียนในโรงเรียนเดียวกัน(ไม่นับกรณีหยอกล้อเล่นกัน)	☐ (1)เคย	☐ (2)ไม่เคย
• เครียดจนมีอาการทางร่างกาย เช่น นอนไม่หลับ อาเจียน ฯลฯ	☐ (1)เคย	☐ (2)ไม่เคย
• ลอกข้อสอบเพื่อน	☐ (1)เคย	☐ (2)ไม่เคย
• เป็นอาสาสมัครทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม	☐ (1)เคย	☐ (2)ไม่เคย
2) เพื่อนๆ ทานผักและผลไม้หรือไม่	☐ (1)ทานแทบทุกมื้อ	☐ (2)ทานบางมื้อ
3) เพื่อนๆสวมหมวกกันน็อกเมื่อขี่/ซ้อนมอเตอร์ไซด์หรือไม่	☐ (1)สวมทุกครั้ง	☐ (2)สวมบางครั้ง
4) ในชั้นเรียนของเพื่อนๆ มีเพื่อนที่รักเพศเดียวกันหรือไม่	☐ (1)ไม่มี	☐ (2)มี _____ คน
5) เพื่อนๆ รู้ลึกปลอดภัยเวลาไปโรงเรียนเพียงใด	☐ (1)น้อย	☐ (2)ปานกลาง
6) เพื่อนๆ รู้ลึกชอบไปโรงเรียนเพียงใด	☐ (1)น้อย	☐ (2)ปานกลาง
7) เพื่อนๆ พุดคุยปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับเพื่อนได้เพียงใด	☐ (1)น้อย	☐ (2)ปานกลาง
8) เพื่อนๆ พุดคุยปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับครูได้เพียงใด	☐ (1)น้อย	☐ (2)ปานกลาง
9) เพื่อนๆ พุดคุยปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับพ่อแม่ ผู้ปกครองได้เพียงใด	☐ (1)น้อย	☐ (2)ปานกลาง
10) เพื่อนๆ คิดว่าประเทศเรามีการทุจริตคดโกงเพียงใด	☐ (1)น้อย	☐ (2)ปานกลาง
11) เพื่อนๆ คิดว่าจังหวัดที่เพื่อนๆ เรียนหนังสืออยู่นี้เป็นจังหวัดที่น่าอยู่เพียงใด	☐ (1)น้อย	☐ (2)ปานกลาง
12) ในอนาคต เพื่อนๆ อยากกลับมาอยู่ในจังหวัดที่เรียนอยู่นี้เพียงใด	☐ (1)น้อย	☐ (2)ปานกลาง
13) เพื่อนๆ เชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วเพียงใด	☐ (1)น้อย	☐ (2)ปานกลาง

ที่มา: คำถามจากโครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด

แบบสอบถาม ข แบบสอบถามเด็กระดับมัธยมศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในวงกลม และตอบคำถามตามความเป็นจริง เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนในระดับจังหวัดและระดับประเทศ และขอยืนยันว่าข้อมูลที่คุณตอบจะเป็นความลับ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

- 1) เพศ ☐ (1)ชาย ☐ (2)หญิง ☐ (3)ชายรักรัชาย ☐ (4)หญิงรักรัหญิง
- 2) อายุ _____ ปี
- 3) น้ำหนัก _____ กิโลกรัม ส่วนสูง _____ กิโลกรัม
- 4) การศึกษาปัจจุบัน ☐ (1)มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ (2)มัธยมศึกษาตอนปลาย ☐ (3)อาชีวศึกษา
☐ (4)อุดมศึกษา ☐ (5)การศึกษานอกระบบ
- 5) อาศัยอยู่กับ ☐ (1)พ่อแม่ ☐ (2)พ่อ ☐ (3)แม่ ☐ (4)ญาติ
☐ (5)พี่น้อง ☐ (6)เพื่อน ☐ (7)อื่นๆ _____
- 6) อาชีพของหัวหน้าครอบครัว(บิดา หรือมารดา หรือผู้ปกครองคนใดคนหนึ่ง)
☐ (1)พนักงานบริษัทเอกชน ☐ (2)รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ☐ (3)เกษตรกร
☐ (4)ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย ☐ (5)รับจ้างทั่วไป ☐ (6)ว่างงาน/เกษียณอายุ
☐ (7)ประกอบอาชีพอื่นๆ โปรดระบุ _____
- 7) ได้รับค่าขนมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองเฉลี่ยวันละ _____
ใช้จ่ายเฉลี่ยวันละ _____ บาท
- 8) มีของใช้ส่วนตัวอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ (1)จักรยาน ☐ (2)โทรศัพท์มือถือ ☐ (3)คอมพิวเตอร์
☐ (4)จักรยานยนต์ ☐ (5)กล้องดิจิทัล ☐ (3)รถยนต์ ☐ (7)อื่นๆ _____

ตอนที่ 2 ใน 1 วันใช้เวลาไปกับกิจกรรมต่อไปนี้เพียงใด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในวงกลม และตอบคำถามตามความเป็นจริง เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนในระดับจังหวัดและระดับประเทศ และขอยืนยันว่าข้อมูลที่คุณตอบจะเป็นความลับ

1) เล่นกีฬา/ออกกำลังกาย	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที
2) คุยโทรศัพท์	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที
3) ดูโทรทัศน์/VDO/VCD/DVD	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที
4) เล่นอินเทอร์เน็ต	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที
5) เล่นเกม	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที
6) อ่านหนังสือเรียน	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที
7) อ่านหนังสือเป็นงานอดิเรก	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที
8) อ่านหนังสือพิมพ์	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที
9) อ่านข่าวในเว็บไซต์	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที
10) คุยกับพ่อแม่/ผู้ปกครอง/ญาติผู้ใหญ่	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที
11) ช่วยงานบ้าน/ดูบ้าน/รดน้ำ/ทำกับข้าว	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที
12) อยู่บ้านเพื่อน/หอเพื่อน	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที
13) อยู่บ้านคนเดียวหลังเลิกเรียน	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที
14) เรียนพิเศษ (เสาร์/อาทิตย์)	☐ (1)ไม่ได้เรียน	☐ (2)เรียน วันละ _____ ชั่วโมง _____ นาที ค่าใช้จ่ายเดือนละ _____ บาท
15) ส่ง SMS	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ครั้ง
16) โหลดเพลง/ภาพ/เกม/ข้อความ	☐ (1)ไม่ได้ทำเป็นประจำ	☐ (2)ทำเป็นประจำ วันละ _____ ครั้ง

ตอนที่ 3 เพื่อนๆ ทำกิจกรรมต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่าง และตอบคำถามตามความเป็นจริง

กิจกรรม	ไม่ทำ	ทำเป็นครั้งคราว (เดือนละ 1 ครั้งขึ้นไป)	ทำเป็นประจำ (สัปดาห์ละ 1 ครั้งขึ้นไป)	กิจกรรม	ไม่ทำ	ทำเป็นครั้ง คราว (เดือนละ 1 ครั้ง ขึ้นไป)	ทำเป็นประจำ (สัปดาห์ละ 1 ครั้งขึ้นไป)
1) ออกไปเที่ยวกับเพื่อนตอนกลางคืน				11) เล่นไฟ/พนันอย่างอื่นๆ			
2) เที่ยวทำกิจกรรมกับพ่อแม่พี่น้อง				12) เล่นพนันบอล			
3) ซื้อของตามห้างสรรพสินค้า				13) ดูการ์ตูนไป			
4) ดูภาพยนตร์ซีรี่ส์เกาหลี/ญี่ปุ่น				14) ดูวีซีดีไป			
5) ใส่บาตร/ทำบุญ				15) ดูเว็บไป			
6) ไปวัด/โบสถ์/มัสยิด				16) ดูคลิปไป			
7) สวดมนต์ก่อนนอน				17) โคตเรียน			
8) นั่งสมาธิ/สงบจิตใจ				18) คัดมเหล็ก/เบียร์			
9) ซื้อลอตเตอรี่	☐ ไม่ทำ	☐ ซื้อเป็นบางงวด	☐ ซื้อทุกงวด	19) สูบบุหรี่			
10) ซื้อหวยใต้ดิน	☐ ไม่ทำ	☐ ซื้อเป็นบางงวด	☐ ซื้อทุกงวด	20) ทาน fast food เช่น แฮมเบอร์เกอร์ พิซซ่า ฯลฯ			

ตอนที่ 4 การใช้ชีวิตส่วนอื่นๆ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่าง และตอบคำถามตามความเป็นจริง

1) ในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมา เพื่อนๆเคยมีประสบการณ์ตรงหรือพบเห็นสิ่งต่างๆ เหล่านี้หรือไม่

• เห็นการพกพาหรือเสพยาเสพติดร้ายแรง เช่น ยาบ้า ยาไอซ์ กัญชา ฯลฯ ในโรงเรียนของตน	☐ (1) เคยเห็น	☐ (2) ไม่เคยเห็น	
• เห็นการพกพาอาวุธ เช่น มีด ค้อน ปืน ฯลฯ เข้ามาในโรงเรียนของตน	☐ (1) เคยเห็น	☐ (2) ไม่เคยเห็น	
• ถูกขู่กรรโชกทรัพย์/ริบไถเงินจากนักเรียนในโรงเรียนเดียวกัน	☐ (1) เคย	☐ (2) ไม่เคย	
• ถูกทำร้ายร่างกายโดยนักเรียนในโรงเรียนเดียวกัน(ไม่นับกรณีหยอกล้อเล่นกัน)	☐ (1) เคย	☐ (2) ไม่เคย	
• เครียดจนมีอาการทางร่างกาย เช่น นอนไม่หลับ อาเจียน ฯลฯ	☐ (1) เคย	☐ (2) ไม่เคย	
• ลอกข้อสอบเพื่อน	☐ (1) เคย	☐ (2) ไม่เคย	
• เป็นอาสาสมัครทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม	☐ (1) เคย	☐ (2) ไม่เคย	
2) เพื่อนๆ เพื่อนๆสวมหมวกกันน็อกเมื่อขี่/ซ้อนมอเตอร์ไซด์หรือไม่	☐ (1) สวมทุกครั้ง	☐ (2) สวมบางครั้ง	☐ (3) ไม่สวมเลย
3) ขอดถามเพื่อนๆ ตรงๆ หน่อยว่าเคยมี sex แล้วหรือยัง	☐ (1) มีแล้ว (ข้ามไปตอบข้อ 6)	☐ (2) ยังไม่มี	
4) ถ้ายังไม่มี เพื่อนๆ คิดว่าจะมี sex เมื่อไหร่	☐ (1) ก่อนจบสถานศึกษา	☐ (2) เมื่อเรียนจบมีงานทำ	☐ (3) เมื่อแต่งงาน
5) เพื่อนๆ ยอมรับการ “อยู่ก่อนแต่ง” ของนักเรียน/นักศึกษาหรือไม่	☐ (1) ยอมรับ	☐ (2) ไม่ยอมรับ	
6) ในชั้นเรียนของเพื่อนๆ มีเพื่อนที่รักเพศเดียวกันหรือไม่	☐ (1) ไม่มี	☐ (2) มี _____ คน	
7) เพื่อนๆ เคยคิดที่จะทำกิจกรรมปรับปรุงใบหน้า/รูปร่างหรือไม่	☐ (1) คิด	☐ (2) ไม่คิด	
8) เพื่อนๆ เคยคิดที่จะใช้ยาลดความอ้วนหรือไม่	☐ (1) ไม่เคยใช้	☐ (2) ไม่เคยใช้แต่คิดจะใช้	☐ (3) เคยใช้
9) เพื่อนๆ รู้ลึกปลอดภัยเวลาไปโรงเรียน/วิทยาลัย/มหาวิทยาลัยเพียงใด	☐ (1) น้อย	☐ (2) ปานกลาง	☐ (3) มาก
10) เพื่อนๆ รู้ลึกชอบไปโรงเรียน/วิทยาลัย/มหาวิทยาลัยเพียงใด	☐ (1) น้อย	☐ (2) ปานกลาง	☐ (3) มาก
11) เพื่อนๆ พุดคุยปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับเพื่อนได้เพียงใด	☐ (1) น้อย	☐ (2) ปานกลาง	☐ (3) มาก
12) เพื่อนๆ พุดคุยปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับครูได้เพียงใด	☐ (1) น้อย	☐ (2) ปานกลาง	☐ (3) มาก
13) เพื่อนๆ พุดคุยปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับพ่อแม่ ผู้ปกครองได้เพียงใด	☐ (1) น้อย	☐ (2) ปานกลาง	☐ (3) มาก
14) เพื่อนๆ คิดว่าประเทศเรามีการทุจริตคดโกงเพียงใด	☐ (1) น้อย	☐ (2) ปานกลาง	☐ (3) มาก
15) เพื่อนๆ คิดว่าจังหวัดที่เพื่อนๆ เรียนหนังสืออยู่นี้เป็นจังหวัดที่น่าอยู่เพียงใด	☐ (1) น้อย	☐ (2) ปานกลาง	☐ (3) มาก
16) ในอนาคต เพื่อนๆ อยากกลับมาอยู่ในจังหวัดที่เรียนอยู่นี้เพียงใด	☐ (1) น้อย	☐ (2) ปานกลาง	☐ (3) มาก
17) เพื่อนๆ เชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วเพียงใด	☐ (1) น้อย	☐ (2) ปานกลาง	☐ (3) มาก

ที่มา: คำถามจากโครงการติดตามสภาวะการฉีกและเยาวชนรายจังหวัด

แบบสอบถาม ค แบบสอบถามครูหรือผู้ดูแลเด็ก

เรียน ครูและผู้ดูแลเด็ก

แบบสอบถามนี้จัดทำโดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย เพื่อศึกษาผลตอบแทนทางสังคมของโครงการด้านเด็กและเยาวชน ที่ได้รับการสนับสนุนจาก สสส. คณะวิจัยขอข้อมูลและความเห็นของท่านเพื่อประกอบในการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม คำตอบของท่านเป็นความลับ กรุณาตอบให้ตรงกับความจริง เพื่อการวิเคราะห์ที่ถูกต้องและสามารถนำไปใช้ประโยชน์แก่สังคมในอันดับต่อไป

คณะวิจัยขอขอบคุณในความร่วมมือของท่าน

1. ท่านมีประสบการณ์ เป็นครู หรือ ผู้ดูแลเด็กเล็กมานานเท่าไร _____ ปี
2. ท่านได้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมานานเท่าไร _____ เดือน
3. ก่อนที่จะมาเข้าร่วมเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์ของท่านมีเด็กเล็กที่ต้องดูแลประมาณกี่คน _____ คน
4. หลังจากที่ได้เข้าร่วมเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์ของท่านมีเด็กเล็กที่ต้องดูแลประมาณกี่คน _____ คน
5. การเข้าร่วมเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำให้ท่านมีความรู้ ในการดูแลเด็กเล็กที่ถูกหลักวิชาการ หรือไม่
_____ เหมือนเดิม _____ เพิ่มขึ้นน้อยมาก _____ เพิ่มขึ้นปานกลาง _____ เพิ่มขึ้นอย่างมาก
6. จากข้อที่ 5 ความรู้ที่ท่านได้นี้ น่าจะอยู่ติดตัวท่านไปอีกกี่ปี (ใส่ 0 ถ้าตอบเหมือนเดิม) _____ ปี
7. การเข้าร่วมเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำให้ท่านมีศักยภาพในการดูแลเด็กเล็กดีขึ้น หรือไม่
_____ เหมือนเดิม _____ เพิ่มขึ้นน้อยมาก _____ เพิ่มขึ้นปานกลาง _____ เพิ่มขึ้นอย่างมาก
8. จากข้อ 7 ศักยภาพที่เพิ่มนี้น่าจะอยู่ติดตัวท่านไปอีกกี่ปี (ใส่ 0 ถ้าตอบเหมือนเดิม) _____ ปี
9. นับตั้งแต่เข้าร่วมเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ท่านคิดว่าผู้ปกครองเด็กให้ความไว้วางใจศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของท่านอย่างไร
_____ เหมือนเดิม _____ เพิ่มขึ้นน้อยมาก _____ เพิ่มขึ้นปานกลาง _____ เพิ่มขึ้นอย่างมาก
10. นับตั้งแต่เข้าร่วมเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ท่านมีความพอใจในการทำงานเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่
_____ เหมือนเดิม _____ เพิ่มขึ้นน้อยมาก _____ เพิ่มขึ้นปานกลาง _____ เพิ่มขึ้นอย่างมาก
11. จากคำตอบในข้อ 10. ความพอใจที่เปลี่ยนแปลงนี้จะอยู่ไปกับท่านอีกปี (ใส่ 0 ถ้าตอบเหมือนเดิม) _____ ปี
12. เปรียบเทียบก่อนและหลัง การเข้าร่วมเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ท่านคิดว่า หลังจากเข้าร่วม เด็กของท่านมี
 - สุขภาพกาย _____ แย่ลง _____ เหมือนเดิม _____ ดีขึ้น
 - สุขภาพจิต _____ แย่ลง _____ เหมือนเดิม _____ ดีขึ้น
 - สติปัญญา _____ แย่ลง _____ เหมือนเดิม _____ ดีขึ้น
 - ทักษะชีวิต _____ แย่ลง _____ เหมือนเดิม _____ ดีขึ้น
 - การเข้าสังคม _____ แย่ลง _____ เหมือนเดิม _____ ดีขึ้น

แบบสอบถาม ง แบบสอบถามผู้แทนชุมชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้แทนชุมชน/ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แบบสอบถามนี้จัดทำโดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยเพื่อศึกษาผลตอบแทนทางสังคมของโครงการด้านเด็กและเยาวชนที่ได้รับการสนับสนุนจาก สสส. คณะวิจัยขอข้อมูลและความเห็นของท่านเพื่อประกอบในการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม คำตอบของท่านเป็นความลับ กรุณาตอบให้ตรงกับความจริง เพื่อการวิเคราะห์ที่ถูกต้องและสามารถนำไปใช้ประโยชน์แก่สังคมในอันดับต่อไป

คณะวิจัยขอขอบคุณในความร่วมมือของท่าน

1. ในชุมชนท่านมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ภายใต้อปท.) มานานเท่าไร _____ ปี
2. ท่านทราบเกี่ยวกับการเป็นเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของชุมชนท่านกับชุมชนอื่นๆ หรือไม่
_____ ไม่ทราบ _____ ทราบบ้าง _____ ทราบเป็นอย่างดี
3. ท่านทราบเกี่ยวกับการสนับสนุนของ สสส. ที่ให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชนท่านหรือไม่
_____ ไม่ทราบ _____ ทราบบ้าง _____ ทราบเป็นอย่างดี
4. ท่านคิดว่าชุมชนท่านจำเป็นต้องมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือไม่
_____ ไม่จำเป็น _____ จำเป็นต้องมีและอปท. ควรจัดให้ _____ จำเป็นต้องมีและอปท. ไม่ต้องจัดให้ก็ได้
5. ท่านคิดว่า การที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เข้าร่วมเครือข่ายกับศูนย์ต้นแบบ ช่วยให้การดูแลเด็กของศูนย์ในชุมชนท่านดีขึ้นหรือไม่
_____ เหมือนเดิม _____ เพิ่มขึ้นน้อยมาก _____ เพิ่มขึ้นปานกลาง _____ เพิ่มขึ้นอย่างมาก
6. จากคำถามข้อ 5. ถ้าท่านคิดว่าดีขึ้น การดูแลเด็กของศูนย์ในชุมชนท่านจะดีขึ้นไปอีกกี่ปี (ใส่ 0 ถ้าตอบ เหมือนเดิม) _____ ปี
7. ท่านให้ความใส่ใจศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชนท่านเพิ่มขึ้นหรือไม่ หลังจากเข้าร่วมเครือข่ายกับศูนย์ต้นแบบ
_____ เหมือนเดิม _____ เพิ่มขึ้นน้อยมาก _____ เพิ่มขึ้นปานกลาง _____ เพิ่มขึ้นอย่างมาก
8. เปรียบเทียบก่อนและหลัง การเข้าร่วมเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ท่านคิดว่า หลังจากเข้าร่วม เด็กในชุมชนท่านมี
 - สุขภาพกาย _____ แย่ลง _____ เหมือนเดิม _____ ดีขึ้น
 - สุขภาพจิต _____ แย่ลง _____ เหมือนเดิม _____ ดีขึ้น
 - สติปัญญา _____ แย่ลง _____ เหมือนเดิม _____ ดีขึ้น
 - ทักษะชีวิต _____ แย่ลง _____ เหมือนเดิม _____ ดีขึ้น
 - การเข้าสังคม _____ แย่ลง _____ เหมือนเดิม _____ ดีขึ้น
9. ท่านคิดว่า การมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ดี ช่วยให้ชุมชนน่าอยู่ขึ้นด้วยหรือไม่
_____ ไม่น่าจะช่วย _____ ช่วยเล็กน้อย _____ ช่วยปานกลาง _____ ช่วยอย่างมาก

แบบสอบถาม จ แบบสอบถามผู้ทำงานให้แก่องค์การที่ได้รับทุน

แบบสอบถามชุดที่.....

ผู้ตรวจแบบสอบถาม.....

แบบสอบถาม

โครงการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมในการลงทุน*

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้รับมอบหมายจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ให้ดำเนินการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม (Social Return on Investment: SROI) จากกิจกรรมที่สสส. ได้ให้การสนับสนุน เนื่องด้วยท่านได้มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากสสส. สถาบันฯจึงใคร่ขอความร่วมมือท่านในการตอบแบบสอบถาม โดยข้อมูลส่วนตัวของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับและใช้ในการศึกษานี้เท่านั้น

โครงการที่ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

- ☐ เด็กและเยาวชน (ชุดโครงการพัฒนาขีดความสามารถศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุดโครงการส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนไทยรัฐวิทยา โครงการเด็กไทยปลอดภัยและชุดโครงการสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก โครงการเยาวชนสืบสานภูมิปัญญาและชุดโครงการพัฒนาศักยภาพเยาวชนผ่านกระบวนการเรียนรู้ชุมชน)
- ☐ กลุ่มครอบครัวโรค (โครงการจัดการความเสี่ยงในการบริโภคน้ำดื่มปนเปื้อนสารตะกั่วในโรงเรียน โครงการรณรงค์น้ำดื่มปลอดภัยและโครงการจัดการอันตรายจากแร่ใยหิน)
- ☐ ผู้สูงอายุ (รูปแบบการดูแลระยะกลางและระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน และการจัดปรับอาคารสถานที่ที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ)
- ☐ ผู้พิการ (โครงการพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมสำหรับกลุ่มคนพิการ (รุ่น 1) และโครงการพัฒนาผู้พิการทางสายตาให้เป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ สาขาการแพทย์แผนไทย ประเภทการนวดไทย (หมอนวดไทย))
- ☐ อาหาร (โครงการภาคีร่วมใจ คนไทยไร้พุง และแผนงานรณรงค์เพื่อเด็กไทยไม่กินหวาน)

*หมายเหตุ อ้างอิงจากการสำรวจสถานะทางสังคมและวัฒนธรรมปี 2551

1. ลักษณะทั่วไป

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าคำตอบที่ท่านต้องการ หรือเติมข้อความในช่องว่าง

1.1 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน

1.2 เพศ ☐ (1) หญิง ☐ (2) ชาย

1.3 อายุ.....ปี

1.4 ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือน

☐ (1) หัวหน้าครัวเรือน ☐ (2) ภรรยาหรือสามี ☐ (3) บุตรที่ยังไม่สมรส

☐ (4) บุตรที่สมรสแล้ว ☐ (5) บุตรเขย บุตรสะใภ้ ☐ (6) หลาน

☐ (7) พ่อ แม่ พ่อแม่ของคู่สมรส ☐ (8) ญาติอื่นๆ ☐ (9) ผู้อาศัย

1.5 สถานภาพสมรส

☐ (1) โสด (ข้ามไปข้อ 1.7) ☐ (2) สมรส ☐ (3) ม่าย/หย่า/แยกกันอยู่

1.6 จำนวนบุตร.....คน

1.7 ระดับการศึกษาสูงสุด (ณ วันสำรวจ หรือที่กำลังศึกษาอยู่)

☐ (1) ไม่เคยเรียน ☐ (2) ประถมศึกษา ☐ (3) มัธยมศึกษาตอนต้น

☐ (4) มัธยมศึกษาตอนปลาย ☐ (5) ปวช. ☐ (6) ปวส.

☐ (7)ปริญญาตรี ☐ (8) สูงกว่าปริญญาตรี ☐ (9) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

1.8 ลักษณะตำแหน่งงานของท่าน

☐ (1) ข้าราชการ ☐ (2) ไม่ใช่ข้าราชการ

1.9 รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน.....บาท

กรุณาให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของทรัพย์สินของครัวเรือนท่าน

1.10 บ้าน ☐ (1) มี ☐ (2) ไม่มี

1.11 ที่ดิน ☐ (1) มี ☐ (2) ไม่มี

1.12 โทรศัพท์ ☐ (1) มี ☐ (2) ไม่มี

1.13 วิทยุ/วิทยุเทป ☐ (1) มี ☐ (2) ไม่มี

1.14 เครื่องเล่น VCD/DVD ☐ (1) มี ☐ (2) ไม่มี

1.15 โทรศัพท์บ้าน ☐ (1) มี ☐ (2) ไม่มี

1.16 โทรศัพท์มือถือ ☐ (1) มี ☐ (2) ไม่มี

สำหรับผู้ลงรหัส

MEM ☐

GEN ☐

AGE ☐

REL ☐

STA ☐

CHI ☐

EDU ☐

OCC ☐

HIN ☐

HOU ☐

LAN ☐

TVP ☐

RAP ☐

VCD ☐

HTE ☐

MOB ☐

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

↑
สุขภาพแย่มาก

↑
สุขภาพดีมาก

☐ (1) เพียงพอ ☐ (2) ไม่เพียงพอ ☐ (3) อยู่คนเดียว

☐ (1) มาก ☐ (2) ปานกลาง

☐ (3) น้อย ☐ (4) ไม่เปลี่ยนแปลง

มิติต่างๆ	ไม่เลย	เล็กน้อย	มาก	มากที่สุด	สำหรับผู้ลง รหัส
4.1 ความรู้สึกพึงพอใจในชีวิต					LSA ☐
4.2 ความรู้สึกสบายใจ					CSA ☐

TPR

4.3 ความรู้สึกเบื่อหน่ายต่อแพ็กกับการดำเนินชีวิตประจำวัน					BSA ☐
4.4 ความรู้สึกผิดหวังในตัวเอง					DSA ☐
4.5 ความรู้สึกที่ชีวิตมีแต่ความทุกข์					SSA ☐
4.6 สามารถทำใจยอมรับได้สำหรับปัญหาที่ยากจะแก้ไข (เมื่อมีปัญหา)					PSA ☐
4.7 มั่นใจว่าจะสามารถควบคุมอารมณ์ได้เมื่อมีเหตุการณ์คับขันหรือร้ายแรงเกิดขึ้น					ESA ☐
4.8 มั่นใจที่จะเผชิญเหตุการณ์ร้ายแรงที่เกิดขึ้นในชีวิต					CON ☐
4.9 ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจเมื่อผู้อื่นมีทุกข์					FEE ☐
4.10 ความรู้สึกเป็นสุขในการช่วยเหลือผู้อื่นที่มีปัญหา					SUF ☐
4.11 ความรู้สึกภูมิใจในตนเอง					COF ☐
4.12 ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยเมื่ออยู่ในครอบครัว					SFA ☐
4.13 เมื่อป่วยหนัก เชื่อว่าครอบครัวจะดูแลเป็นอย่างดี					COS ☐
4.14 สมาชิกในครอบครัวมีความรักและผูกพันต่อกัน					LOV ☐

5. คุณธรรม – จริยธรรม

อยากให้คุณสำรวจตัวเองว่า ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมา ท่านได้ทำสิ่งต่อไปนี้บ่อยครั้งเพียงใด พร้อมทั้งทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านต้องการ

มิติต่างๆ	ทำ				ไม่ทำ	ไม่มีโอกาสทำ	สำหรับผู้ลงรหัส
	ทุกครั้งที่มีโอกาส	ส่วนใหญ่	บางครั้ง	น้อยครั้ง			
5.1 ให้ความช่วยเหลือคนที่ต้องการความช่วยเหลือ แม้ไม่ใช่ญาติ							OT ☐
5.2 ตอบแทนผู้มีพระคุณหรือช่วยเหลือเรา							RE ☐

5.3 ขอมรับผิดและขอโทษในความผิดที่ทำหรือมีส่วนรับผิดชอบ							AD ☐
5.4 ให้โอกาสผู้อื่นก่อนตัวคุณเอง							OP ☐
5.5 ยกโทษและให้อภัยอย่างจริงจังต่อผู้ที่สำนึกผิด							FO ☐
5.6 แฉกวี							QU ☐
5.7 ทิ้งขยะในที่สาธารณะ							LI ☐
5.8 หาความรู้เพิ่มเติม							KN ☐
5.9 ใช้จ่ายในการรับประทานอาหารร้านที่มีราคาแพง							EX ☐
5.10 ใช้จ่ายในการตัด/ซื้อเสื้อผ้าใหม่							CL ☐
5.11 ใช้จ่ายในการซื้อของใช้ (กระเป๋า รองเท้า นาฬิกา ฯลฯ) ที่มียี่ห้อดัง							BR ☐
5.12 ใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือย							SP ☐
5.13 เก็บออมเงิน							SV ☐

สำหรับข้อ 5.14 – 5.15 โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าคำตอบที่ท่านต้องการ

5.14 การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/หมู่บ้าน

5.14.1 ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมา ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/หมู่บ้าน เช่น ปลูกป่า ช่วยคนเดือดร้อน กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด บ้างหรือไม่

- ☐ (1) เข้าร่วม (ทำข้อ 5.14.2 ต่อ) ☐ (2) ไม่ได้เข้าร่วม (ข้ามไปข้อ 5.15)
☐ (3) ไม่มีกิจกรรมในชุมชน (ข้ามไปข้อ 5.15) ☐ (4) ไม่ทราบว่ามีการกิจกรรมในชุมชน (ข้ามไปข้อ 5.15)

5.14.2 ท่านเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวบ่อยครั้งเพียงใด

- ☐ (1) เป็นประจำ ☐ (2) บางครั้ง

5.15 การบริจาคทรัพย์/วัสดุอุปกรณ์/อาหารเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น

5.15.1 ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมา ท่านได้บริจาคทรัพย์/วัสดุอุปกรณ์/อาหารเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น บ้างหรือไม่

- ☐ (1) ทำ (ทำข้อ 5.15.2 ต่อ) ☐ (2) ไม่ได้ทำ (ข้ามไปข้อ 6)

5.15.2 ท่านบริจาคทรัพย์/วัสดุอุปกรณ์/อาหารเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น บ่อยครั้งเพียงใด

- ☐ (1) เป็นประจำ ☐ (2) บางครั้ง

ACT ☐

FRQ-act ☐

DON ☐

FRQ-don ☐

6. ศาสนา

6.1 ท่านนับถือศาสนาใด (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านต้องการ)

- ☐ (1) พุทธ (ทำข้อ 6.2 ต่อ)
 ☐ (2) อิสลาม (ข้ามไปข้อ 6.3)
 ☐ (3) คริสต์ (ข้ามไปข้อ 6.4)
 ☐ (4) ศาสนาอื่นๆ (โปรดระบุ) (ข้ามไปข้อ 6.5)
 ☐ (5) ไม่มีศาสนา (สิ้นสุดแบบสอบถาม)

RELI ☐

6.2 ถามเฉพาะผู้นับถือศาสนาพุทธ

โดยปกติ ท่านได้ทำกิจทางศาสนาต่อไปนี้บ่อยครั้งเพียงใด (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านต้องการ)

กิจกรรมทางศาสนา	ทุกวัน/ เกือบทุกวัน	เฉพาะบาง วันในแต่ ละสัปดาห์	เฉพาะวัน เสาร์- อาทิตย์	เฉพาะ วันพระ	เฉพาะช่วง เข้าพรรษา	เฉพาะวัน สำคัญทาง พุทธ ศาสนา	เฉพาะวัน ประเพณี	นานๆ ครั้ง	อื่นๆ (โปรด ระบุ)	ไม่ เคย
6.2.1 สวดมนต์										
6.2.2 ตักบาตร										
6.2.3 ถวาย สังฆทาน										
6.2.4 รักษาศีล 5 (ครบทุกข้อ)										
6.2.5 ทำสมาธิ										

(ข้ามไปข้อ 6.5)

สำหรับผู้ลงรหัส

6.2.1 PRAY ☐ 6.2.2 ARM ☐ 6.2.3 OFF ☐ 6.2.4 PREC ☐ 6.2.5 MEDI ☐

6.3 ถามเฉพาะผู้นับถือศาสนาอิสลาม (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านต้องการ)

6.3.1 ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมา ท่านได้ทำละหมาดหรือไม่

☐ (1) ทำ (ทำข้อ 6.3.2 ต่อ)

☐ (2) ไม่ได้ทำ (ข้ามไปข้อ 6.3.3)

LAM ☐

6.3.2 ท่านได้ทำละหมาดบ่อยครั้งเพียงใด

☐ (1) ทุกวันครบ 5 ครั้ง

☐ (2) ทุกวันแต่ไม่ครบ 5 ครั้ง

FRQ-LAM ☐

☐ (3) เป็นบางวัน (ครบ 5 ครั้ง หรือไม่ก็ได้) ☐ (4) ไม่ทำ

6.3.3 ท่านเคยไปทำพิธีฮัจญ์ที่นครเมกกะหรือไม่

HAI ☐

☐ (1) เคย

☐ (2) ไม่เคย

6.3.4 ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมา ท่านบริจาคชะกาตหรือไม่

SAG ☐

(ชะกาต หมายถึง เงินบริจาครายปีที่ เป็นข้อบังคับสำหรับคนมุสลิมที่มีเงินเก็บ มีมูลค่าเท่ากับทองคำ ตั้งแต่ 5 บาท ขึ้นไป)

☐ (1) บริจาค

☐ (2) ไม่บริจาค

☐ (3) ไม่มีเงินเก็บ/มีเงินเก็บไม่ถึง

(ข้ามไปข้อ 6.5)

6.4 ถามเฉพาะผู้นับถือศาสนาคริสต์ (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านต้องการ)

6.4.1 โดยปกติ ท่านไปโบสถ์หรือไม่

CHU ☐

☐ (1) ไป (ทำข้อ 6.4.2 ต่อ)

☐ (2) ไม่ไป (ข้ามไปข้อ 6.5)

6.4.2 โดยปกติ ท่านไปโบสถ์บ่อยครั้งเพียงใด

FRQ-chu

☐ (1) ทุกสัปดาห์

☐ (2) ไม่ทุกสัปดาห์

(ทำข้อ 6.5 ต่อ)

สำหรับข้อ 6.5 และ 6.6 โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านต้องการ

6.5 ในความคิดของท่าน ท่านคิดว่าหลักคำสอนทางศาสนาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตหรือไม่

☐ (1) จำเป็น ☐ (2) ไม่จำเป็น ☐ (3) ไม่แน่ใจ

6.6 โดยปกติเมื่อท่านประสบปัญหาชีวิตหรือปัญหาการทำงาน ท่านได้ใช้หลักคำสอนทางศาสนาเป็นแนวทางการแก้ปัญหาเหล่านั้นมากน้อยแค่ไหน

☐ (1) ทุกครั้ง ☐ (2) แทบทุกครั้ง
☐ (3) เป็นบางครั้ง ☐ (4) น้อยครั้งมาก
☐ (5) ไม่เคยใช้หลักศาสนา ☐ (6) ไม่มีปัญหาชีวิตหรือปัญหาการทำงาน

สำหรับข้อ 6.7 และ 6.8 โปรดทำเครื่องหมาย O ล้อมรอบคำตอบที่ท่านเลือก

6.7 ท่านคิดว่าตนเองเคร่งศาสนาระดับใด

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
 ↑ ↑
 ไม่เคร่งเลย เกร่งมากที่สุด

6.8 ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมา ท่านได้ปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนาในระดับใด

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
 ↑ ↑
 ไม่ปฏิบัติเลย ปฏิบัติมากที่สุด

สำหรับผู้สมัคร

TEA ☐

PSO ☐

PRA-foc ☐

PRA-pra ☐

บรรณานุกรม

ปราณี ชื่อสัตย์. 2553. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนไทยรัฐวิทยา. สมาคมผู้บริหารโรงเรียนไทยรัฐวิทยา. กันยายน.

สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ กระทรวงสาธารณสุข. 2552. ภาระโรคและการบาดเจ็บของประชากรไทยปี พ.ศ. 2547. เมษายน.

อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์. 2553. รายงานฉบับสมบูรณ์ ชุดโครงการสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก. ศูนย์วิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก. คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล. พฤษภาคม.

Greenspace Scotland, Scottish Wildlife Trust, Forestry Commission Scotland, and Scottish Natural Heritage. 2011. Social Return on Investment of Urban Nature Sites: Glen Mile Mountain Bike Trail Cumbernauld.

Hillman, David R., Anita Scott Murphy, Ral Antic, and Lynne Pezzullo. 2006. "The Economic Cost of Sleep Disorder." *Epidemiology* 29 (3): 299-305.

International HIV/AIDS Alliance. 2010. Social Return on Investment: CHANA Programme.

Nicholles, Natalie. 2010. Berkshire Association of Clubs for Young People (BACYP) Ltd: Social Return on Investment Evaluation. December.

Nicholls, J., E. Lawlor, and T. Goodspeed. 2009. *A Guide to Social Return on Investment*. London: The Cabinet Office.